

BATŌNKPE ETO NYIFO **Asa Nnya Batŏnkpe Bamə Díyifo**

1-2 Mɔyimisani Tiofilo, lə mɔ kukue tute ko mívɔnii, ntɛyi asa nnya kenke Yesu díyifo idu lə lefe nə útsyə wə keyifo ku asatete kasɔ isu ese lefe nə Anto Onanto díbə ókpa wə úsuko kato. Fɛ wookpa wə usuko kato, Yesu áyɛ lə Lɛwɔnɔ Kenke eto əsuəale əsuə óte asa wə batŏnkpe ba úləkə asa. ³ Lə eyi fosi ana se úkpə ótaka kəmiə, úləkə wə əsuə óte lə esu kpə nnya lete sitinti bə okpe nkpə. Mba dínyə wəə, údi mə etiki itsyi lə Onanto eto sekakedikɔ əsuə. ⁴ Se bəbə bátisya bensii, ókpe mə kɔfi nkə, “Biendu lə Yerusalem, bomu bisia bikabe kusu itə Lɛwɔnɔ Kenke nə mɔntɛyi mi mɔntɔnsə miə mɔ Anto lɛtɛyi utschə nkə wootsyese mi. ⁵ Yohanes alɛɛ, ntu te úfi úyifo betidi ntuflesəfləsə eto lekpa nəmə. Fɛɛ lə eyi asiani eto kamaa, Onanto ebufi Lɛwɔnɔ Kenke ufləsə mi.”

Anto Onanto Ákpa Yesu Úsuko Kato.

⁶ Lefe nə batŏnkpe bamə ku Yesu létsya bioo, bátɔ wə bənkə, “Bonamute, dimamfe foola fə atakasə Israel eto Sekadidi siamə ənyənsə bio, mɔmɔ lee?”

⁷ Nya Yesu lɛtɛyi mə nkə, “Yanle bə bete lefe nye eyi nnya mɔ Anto lə wə əsuəale əsuəə, lɛtɛyi utschə nkə lesatsyuə ebubə itə. ⁸ Nya lə lefe nəmə ayo bə Lɛwɔnɔ Kenke bə mi ɔflɔɔ, wuubə udufə mible kenke lə əsuə nya wuufi wə əsuəale okpe mi nya biudi mɔ badansiə lə Yerusalem ku

Yudea kenke ku Samaria idu isu ese kawunsiə eto nsekə ke.”

⁹ Se óteyi nyamfo ólosəə, Onanto étsyi wə úsuko kato nya bənyə banle wə bobə isu ese lefe nə údufə læ difule əsuə ónya læ mə ənəmi.

¹⁰ Nya se bənyə banle kato bobə tūū læ kase údu óntə, lamfolamfo basani inuə bətsyuə ba nkpe awu flubia ələkə əsuə báte mə, ¹¹ nya bátəyi bənkə, “Galilea eto basani, besə bínyə bənle kato bobə mə? Yesu əmfo, wə bínyə Onanto dítsyi úsuko kato, ebusinkli ubə fe kase bínyə ənlə budu keso kato mmə.”

Matias Əbə Ófo Úsiə Lə Yuda Eto Kenye.

¹² Lə nyamfo eto kamaa, batənkpe bamə ésinkli bətsyi kətini ko baakpo Nnuəbi eto Eyi eto Kətini əsuə mfó bəsu Yerusalem. Idu mfó ibə umə nti ebutsyə fe disunkpo eto ənwəkətsyəkə kani eto kusu. ¹³ Se bédufə uməə, bésinkli bəsu kaka bakə læ abanslo kato. Mə mba ləkə mfó ni Petro, Yohanes, Yakobo, Andreas, Filipo, Tomas, Bartolomeo, Mateo, Yakobo wə ni Alfeo eto ubisaibi, Simon wəə léta mə kasə eto disi ku Yuda wə ni Yakobo eto ubisaibi. ¹⁴ Betidi bamfo ákatsya mləmləmlə ku besio bətsyuə ku Maria, Yesu eto ambe ku Yesu eto bayimisani fe dítsyukpa ákato ola ku nsusu bəni.

¹⁵ Lə eyi nyamfó əsuə, bafokanəfə ba eto leklabi lídi fe kolofa awosi ənuə ákatsya kato ola. ¹⁶ Mfó nya Petro létaka únyə óteyi mə nkə, “Mə bayimi, asa nnya bəwəni bətsyə læ Awənisə Kenke eto Kukue əsuə, læ kase Ləwəncə Kenke eye læ Oka David əsuə, létəyi utsyə itsyi læ Yuda wə lətonko betidi bəmuə Yesuu, əbə itə. ¹⁷ Yuda

éyifo mba lɛkɛ lə bo ditsyukpa nəmfo eto ɔni, itsyise Yesu ələkə wə nkə wuntsya nyə kedikɔ lə bo keyifo kamfo kəmiə.”

¹⁸ Nyaa, béfi kabua ka úyifo eto atabi bésu báya kasɔ ka əsuə úsu úkpə. Kaka ófankli úbə ósɔ kasɔ, óba úsensə nya wə befonkə kenke ləbɔ békpo lə kasɔ mfó. ¹⁹ Wə ukpə əmfo eto etiki ába ékpo lə Yerusalem itə betidi bata áɔ nnya. Nyaso béfi kaka úkpə mfó bətəkə bə Akeldama lə mə sele əsuə eto kasɔ ni bə Kɔtɔ eto Kasɔ.

²⁰ Petro ésukosə nkə, “Nyaso bəwɔni bákpe lə David eto Ɔsə eto Kukue əsuə bənkə, ‘Beyani wə diyo bitsyə nya kutsyuə saa mənsiə lə ni!’ Besi bəwɔni bə, ‘Bitə lə utidi bamba lə usiə lə wə keyifo eto kénye.’

²¹⁻²² Nyaso ele bə utsyuə dufə bo nti fe futsyə luudi adansiə itə Bonamute Yesu itsyi lə wə botaka ketsyi ɔkɔmə kəbə nkpə əsuə. Nya ele bə uyifo futsyə lɛkɛ ləbo nti idu lə lefe nə kenke bo ku Yesu díkatsyilama, idu lefe nə Yohanes lébe letsya itsyi lə ntuflesəfləsə eto lekpa əsuə ibə ese lefe nə Onanto léfo Yesu úsuko kato.”

²³ Nyaso bələkə betidi inuə ba ni Matias ku Yosef wə baakpo Barsaba nya bensi baakpo wə tsya bə Yusto. ²⁴⁻²⁵ Nya báto ola bətɛyi bənkə, “Bonamute, fə nyi utidi saa eto nsusu kəmiə. Nyaso té bo ɔni lə betidi inuə bamfo eto nti, wə luusiə fe ɔtɔnkpe lə Yuda eto kénye wə léyani údu úsu kaka dińyə itə wə.” ²⁶ Nya lefe nə bákpo aba básɛ lə bələkə betidi inuə bamfo eto ɔni,

Matias ni nwə bələkə bákpe læ betidi lefosi ɔnwə bamə əsuə.

2

Ləwɔnɔ Kenke Áyifə Díbə Lə Pentekoste Eto Diyi.

¹ Nyaso se Pentekoste eto Diyi léyoo, bafokanofɔ kenke átsya læ kalebe kani kplɔ.

² Lamfolamfoo, bánɔ kɔsɔ fe ufiebi keklege eto bɔsɔ ditsyi kato. Nya ufiebi əmə díyi diyo nə kafo bake kenke. ³ Nya lesatsyuə fe ute eto odia kami díbə dísiə læ mə utsyuə saa əsuə.

⁴ Nya Ləwɔnɔ Kenke dídufə læ məmble əsuə, nya bétsyiko Onanto bɔtesə læ bele ate ate əsuə fe kase Ləwɔnɔ nəmə díte mə nkə bedi.

⁵ Nya læ lefe nəmfó tututuu, Yudafo ba lætə Onanto dibu ba ditsyi kawunsiə eto ese ese əbə baka læ Yerusalem. ⁶ Nyaso lefe nə bánɔ kudu kple komfó, betidi kpə ésu bátsya mfó. Iyifo mə yanii ku sikpi se mə utsyuə saa lenɔ banle etiki budi læ wə sele əsuə. ⁷ Lə nyamfo esoo, íyifo mə yanii ku sikpi nya bétsyiko mə əsuə bɔtɔ bənkə, “Nya betidi ba kenke nle etiki budi mfoo, inni Galileafɔ beni fe? ⁸ Nya ntsyə ibə fe bo utsyuə saa nle etiki bɔnɔ læ bo bele əsuə? ⁹⁻¹⁰ Bo mba ni Partiafo ku Mediafo ku Elamfo, ku mba ditsyi Mesopotamia ku Yudea ku Kapadokia ku Ponto ku Asia ku Frigia ku Pamfilia ku Egipte ku Libia eto lekpa ke nə lefi Kirene ku bafɔ bamba ba ditsyi Roma ku Yudafo ku betidi ba díkedufə læ Yudafo eto ditsyukpa əsuə ¹¹ ku Kretafo ku Arabiafo. Bɔmle læ bɔnɔ se banle Onanto eto asa kple nnya ɔnle buyifo buləkə kate læ bo bele

əsuə!” ¹² Kuutsyuə saa wə dínyə mfó mánno eyifosa nyamə kaso. Íyifo mə yanii, nya bákato mə əsuə bənkə, “Nya díbə mfo eto kaso nkpə?”

¹³ Fεε mba dínyə mfó eto bətsyuə əkəmə mə ákatəyi bə, “Ntə ete békpə, inni kulesa ini kon!”

Petro Édi Yudafo Bamə Etiki.

¹⁴ Mfó nya Petro létaka únyə ku lefosi ənwε fεfε bamə nya óbesə əkəε kato ótəyi nkə, “Mi Yudafo ku mimba nkpe lə Yerusalem, nla miə bitsyue ato lə nkpasə mi lə bεnə lesa nə díbə mfo.

¹⁵ Inni nte betidi bamfo díkpə fe kase bətsyuə díbu seka, itsyise olesia eto abombo əwəncəmbə ete ni nyamfo nε. ¹⁶ Bomu lesa nə nle bubə mfoo, eyifo lesa nə Onanto eto Unyeləkətidi Yoel letəyi utsyə kokooko nkə,

¹⁷ ‘Onanto átəyi nkə,

“Lə eyi fεfε nnya luubə əsuəə,

muufi mə Ləwəncə nkpo lə utsyuə saa əsuə, nya mi bebisaibi ku bebisiobi loobe mə ditiki letsya,

nya mi bakosobi luunyə Onanto eto asakulakula,

nya mi beninə tsya luusiə ala.

¹⁸ Ee, sitinti lə lefe nəmfoo, muutə mə Ləwəncə Kenkε yifə disia lə mə beyifoyifo, besio ku basani kenke əsuə.

Nya booləkə mə ditiki kənyε bate.

¹⁹ Nya muutə asa kplε kplε ku anyinsa bə lə difule ku kaso kenke utsyuə saa nyə. Biunyə kəto ku ute ku kuyuə kplε bə.

²⁰ Kofe ebona tūū, nya kofande eto ənəmi ləcəε həə fe kəto,

fe Bonamute eto diyənde eto diyi kplɛ nəmə looyo.

²¹ Lə lefe nəmfoo, boofu utsyuə saa ke lookpadi Bonamute eto diye,

nya wɔɔtɔ bɔwunsəkoo, wɔɔkɛ bofo.” ’ ’ ”

²² Petro esi údi etiki óteyi nkə, “Israelfɔ bɛnɔ etiki nyamfo. Yesu Nasaretnyə ni Nwə Onanto Lékpɔ ɔhile Utsyə. Nya óte nyamfo lefe nə óyɛ lə wə əsuə úləkə wə əsuəale óte, nya úyifo asa kplɛ ku ayanisa kpə óte fe kase mi kosate nyi. Itsyisee, íbə lə mi nti mfo. ²³ Nya Onanto letɔnɔ faa lə wə ketsyue əsuə óyani wə útə mi nya bitə babuayifo lélo wə lə lefe nə bɛsɔ wə bémanklasə lə uyikabie əsuə. ²⁴ Tsyaa, Onanto esi ótakasə wə utsyiko ɔkɔmə nya ɔbɔ útsyi lə ukpə eto ani, itsyise ukpə embofo wə buti kakpe. ²⁵ Nyamfo Oka David leteyi itsyi lə wə əsuə nkə,

‘Nnyə se Bonamute nýə lə mɔ kodianɪ nya unsiko mɛ lefe saa esoo, mante kulesa sikpi.

²⁶ Lə nyamfo esoo, disuəyue eyi mɛ əsuə, nyaso muufi atɛsə ntə wə lefe saa!

Ite bə utidi wə luukpə mini tsyaa, muusiə nkpə nkabe wə kusu.

²⁷ Itsyise əmbutə kusu ukpə təkə mɛ kato.

Nya fəmbutə tsya bə fə ubi kɛnkɛ eto sinə bu.

²⁸ Fə dítə mínte nkpə eto kusu

itə lə nnyə lə fə ənəmi koo, muunyə disuəyue lefe saa.’

²⁹ “Nyaso, mɔ bayimi, nle mi bɔteyi sitinti minkə, bo ona Oka David wə lefo diye əkpə nya bɛbikə wə nya wə kudi nkpe lə bo nti mfo

eyo mmi. ³⁰ Fεε uyifo Onanto eto unyeləkətidi. Nyaso óte lesa nə Onanto letɛyi utsyə nkə wootsyese David eto kafo eto ubi læ ubə udi seka læ David eto kɛnyɛ. ³¹ Se David léte nyamfo ɔ̀tɔ̀nsə esoo, ótɛyi utsyə nkə Kristo ebotaka utsyi ɔ̀kɔ̀mə. Ɔ̀tɛyi nkə Onanto mányani wə utsyə læ ɔ̀kɔ̀mə, nya wə əsuə eto sinə tsya mémbu læ wə kudi kafo mfó. ³² Wə ni Yesu əmə Onanto létakasə utsyiko ɔ̀kɔ̀mə, nya ini etiki eto ɔ̀nukualeɛ, bomblɛ ni wə badansiɛ. ³³ Wə Anto Onanto ábesə wə kato úsu unsi læ wə kodianɪ, nya ófo Lɛwɔ̀nɔ̀ Kɛnkɛ utsyiko læ wə oflo fe kase ótɛyi utsyə. Lesa nə bɛnlɛ bunyə, kanɔ̀ mfoo, eyifo wə ətəsa nnya úfi útə bo. ³⁴⁻³⁵ Ite bæ inni David kosate létaka úsu kato mfó tsyaa, ótɛyi utsyə nkə,

‘Bonamute Onanto əmə átɛyi mɔ̀ Onamute əmə nkə,

“Siə læ mɔ̀ kodianɪ

isu ese lefe nə moobokosə fə balo kaso ətəkə mə akpa læ disinti.” ’

³⁶ Nyaso nla miə mi Israelfɔ̀ kɛnkɛ te biənkə wə Anto Onanto ni futsyə díte Yesu wə básɔ̀ læ uyikabie əsuə bélo Onanto díte ófianɪ Bonamute ku Nwə Onanto Lékpo Ɔ̀hile Bətsyə.”

³⁷ Nya se betidi bamfo lenɔ̀ Petro eto etiki nyamfoo, ílə mə læ akɔ̀esi. Nyaso bátɔ̀ Petro ku batɔ̀nkpe fɛfɛ bənkə, “Bayimi, be ele bæ buyifo?”

³⁸ Nyaso Petro átɛyi mə nkə, “Ele bæ mi utsyue saa sinkli ɔ̀yɛ abua buyifo, læ ofloma, læ ofo ntuflesəfləsə eto lekpa nəmə læ Yesu Kristo eto diye əsuə, læ Onantɔ̀ læ ufi wə abua ɔ̀tsyɛ wə, læ ofo Onanto eto ətəsa nnya ni Lɛwɔ̀nɔ̀ Kɛnkɛ.

³⁹ Nkomə eto kɛnyetsyətsyə te itə mi ku mi bebi

ku mba kenke ditsyi katsyontsyokɔ ku betidi ba kenke Bonamute bo Anto lookpadi bafiani wə bale.”

⁴⁰ Nnya kamaa, Petro édi adansie údi mə etiki kpə nya óle mə kɔle, óle mə lekpakpa nkə, “Biləkə mi əsuə bitsyiko lə kotonənə ko nle bubə lə kawunsie bua kamfo eto betidi əsuə.” ⁴¹ Lə nyamfo esoo, betidi kpə ba lenɔ Petro eto ditiki nəmə áfo banɔ, nya bəfləsə mə ntu, nya mə utú ébutsyə fe betidi akpi ətsyə. Mə dísu bákɔ diyi nəmfo lə bafokanɔfɔ əsuə nə. ⁴² Bəfi mə lefe bətə batɔnkpe bamə nya báte mə asa, nya bákato ola kətə Onanto, nya bəkedi lesa kakɔ tsya, nya bəsie ku bətsyuə lə lɔniyifoyifo əsuə.

Bafokanɔfɔ Əsɔ Nkpə Lə Lɔniyifoyifo Əsuə.

⁴³ Se batɔnkpe bamə díyifo ayanisa kpə esoo, íyifo betidi bamə yanii. ⁴⁴ Nyaso bafokanɔfɔ lə mfo ákatsya lefe saa nya bəkésie mə asa kenke kətə bətsyuə. ⁴⁵ Nya lə báte mə bikəə, bəkəfi atabi nnya bənyə kəsuko bəkésie, utsyuə saa lə kase éhiã wə əsuə. ⁴⁶ Nya bəkésu kátsya lə Anto Onanto eto Disumuyo diyi saa, nya bákatsya lə etsyukpa etsyukpa kédi asa lə mə ayo ku disuəyuə ku utu faa. ⁴⁷ Nya bákatesə Onanto. Itə betidi ba tã ékebu mə. Nya diyi saa, Bonamute kətə betidi fɔfɔ ba bofo lə nkpə díkəbə kákɔ lə mə əsuə.

3

Onanto Átsya Utidi Wə Léba Onkpoo Kasɔ.

¹ Diyí lɔnii, Petro ku Yohanes ésu Onanto eto Disumuyo lə lefe nə Yudafɔ laato ola kətə

Onanto. Iyifo fe kakomi eto abombo ātsyə lefe. ² Se báyo Disumuyo nəmə eto kesie ka baakpo Kesie Ka Laano Bobee. Mfó bənyə osani utsyuə wə léba onkpo lə kaso taa wə lelefe ke. Wə betidi éketsyi wə kəbəkətsyə mfo diyi saa bə lə úkato asa lə betidi ba laayə kedufə Disumuyo nəmə. ³ Se únyə Petro ku Yohanes nle bofe kédufə diyo nəmə, óto mə nkə bətə wə lesatsyuə. ⁴ Bále bənyə nya bábe wə tũũ, nya Petro léteyi wə nkə, “Be bo mfo!” ⁵ Nya utidi əmə létakasə ənəmi útəkə lə mə, ku nsusu nkə bəəbə wə lesatsyuə butə.

⁶ Mfó nya Petro dídi etiki óteyi wə nkə, “Moo, atabi saa ente mə muutə fə! Nyaso muutə fə lesa nə nte mə. Nle fe bətəyi lə Yesu Kristo Nasaretnyə eto diye əsuə minkə taka ənyə lə ayə edu!” ⁷ Nya Petro lekəbe utidi əmfo eto kodianini nya útə nkə otaka ūnyə. Nya lamfolamfoo, wə akpa ku bəkplobə eto ekubi dímuə ale! ⁸ Nya óbe ósa únyə lə wə akpa əsuə. Mfó útsyiko bəyə kesu kesinkli. Nya útəkəko mə údufə Disumuyo mfó, kayə kabé kasa katəsə Onanto. ⁹ Betidi ba kenke ləke mfó, ənyə wə ɔnle bəyə nya ɔnle Onanto bətəsə. ¹⁰ Se bənyə wə, bətsyə lekpo bə wə ni futsyə díkəsíə lə Kesie Ka Laano Bobe kátə asa mfó. Nyaso íyifo mə yanii ku sikpi lə lesa nə bəyifo bətə wə əsuə.

Petro Édi Etiki Itsyi Lə Yesu Eto Əsuəale Əsuə Lə Disumuyo.

¹¹ Se osani əmə dímuə Petro ku Yohanes ɔnle kekke lə lekpa ke nə baakpo Oka Solomo eto Lekpata nə nkpe lə Onanto eto Disumuyo mfóo,

betidi kpə étsyetsyi bésu mə oflɔ. Wə botsya éyifo mə yanii sekasitsyuə. ¹² Nya se Petro dínýə betidi baməə, óteyi mə nkə, “Israelfɔ, bə díyifo mi yanii læ nyamfo əsuə fɛ? Nya beso bənle bo bobə fe bo kosate eto əsuəale ku Boanto eto sikpitete əsuə eso utidi emfo leyɛ? ¹³ Nnya ni bənkə Onanto lébesə wə Usumubi Yesu kato. Onanto əmfo ni Abraham ku Isak ku Yakob tsya eto Onanto nɛ. Wə tsya nsi ni bo bana eto Onanto. Wə Ubi ni Yesu wə bífi bítə biə balo. Nya bəni wə læ Pilato eto ənəmi læ lefe nə bətəyi biə binyi wə kulaa tsya, læ lefe nə Pilato wə léla nkə wóayani wə fɛ. ¹⁴ Bəni utidi kənke ku ɔsɛɛ, nya bətɔnɔ biə oyani uwudifɔ bomu læ wə kənyɛ. ¹⁵ Bélo utidi wə lætə betidi nkpə. Nya Onanto dísinkli ótakasə wə utsyiko ɔkɔmə! Nya bo kosate dínýə wə ku bo ənəmi! ¹⁶ Eyɛ læ Yesu eto diyə əsuəə, nya utidi wə lətsyini bənle bunyə mfoo, dímuə əsuəale nɛ. Nya se ófo Yesu ónɔ esoo, nnya dítə únyə bufitsyatsya fe kase mimble nle bunyə ku mi ənəmi mfo nɛ.

¹⁷ “Mə bayimi, nyi miə mi ku mi beninə éyifo nyamfo eto okloe eyɛ læ mante mante əsuə. ¹⁸ Fɛɛ Onanto ébətəyi utsyə nkə eyɛ læ wə bənyeləkətidi əsuə wə ubi Kristo, Utidi Wə Onanto Lékpɔ ɔhile Utsyə ebudi ohiã. Nko eso útə nkə wə bənyeləkətidi eto lesa nə bətəyi bətsyə bə itə. ¹⁹⁻²⁰ Nyaso bisinkli læ abuyifoyifo kama læ bitəkəko Onanto, læ uflə mi abua uwi. Lə biyifo nkoo, buinyə Ləwɔnɔ Kənke eto əsuəale itsyi læ Bonamute oflɔ, nya wootsyese Yesu wə ni Kristo Wə Onanto Lékpɔ ɔhile Utsyə. ²¹ Nko ini eso Yesu luusiə kato isu ese lefe nə Onanto

lɔlɔ lesa saa utschə fe kase útə wə bənyeləkətidi kenke leteyi bətsyə taa kɔ ke. ²² Fe kase Moses leteyi utschə nkə, ‘Bonamute Onanto ebuləkə unyeləkətidi utsyuə utsyiko lə mi nti fe kase útə mímbɔ. Nyaso bitsyuə wə ditiki nə ke wɔɔtɛyi mi koto. ²³ Nyaso nwə ke lembutsyue unyeləkətidi əmə kotoo, Onanto ebuləkə wə lə wə betidi nti nya wɔɔtsylɔsə wə.’

²⁴ “Lə sitintii, Onanto eto bənyeləkətidi kenke idu lə Samuel ɛntɔɔ, éboteyi asa nnya nle bubə mfo mmi bətsyə. ²⁵ Nnya Onanto leteyi utschə eyɛ lə wə bənyeləkətidi əsuə eyifo mi ale. Nya mi tsya kpe kedikɔ lə kenye ka Onanto lékle ku mi bana əsuə. Fe kase ótɛyi Abraham nkə, ‘Eyɛ lə fə uflufu əsuəə, mookpo kasɔ eto betidi kenke atsyɔ.’ ²⁶ Nyaso se Onanto díləkə wə Uyifoyifo Kristo ótee, tute ótsyese wə mi ɔflɔ nkə lə okpo mi atsyɔ, nya lə utə mi utsyuə saa lə ɔye abua buyifo.”

4

Bákpa Petro Ku Yohanes Bésuko Lekpo Eti.

¹ Lefe nə Petro ku Yohanes nýə banle betidi bamə etiki budii, Yudafɔ eto besumunyə ku Disumuyo eto mba laase mfó eto beninə ku Sadukifɔ tsya əbə mfó. ² Se bánɔ bə Petro ku Yohanes nýə mfó bale etiki itsyi lə Yesu eto botaka ketsyi ɔkɔmə əsuə, nnya nle bote bənkə utidi wə díkəkpə ebotaka ubə nkprəə, kafɔ ányi mə tinti. ³ Nyaso bəmuə mə. Nya se kale mfe nle bolo esoo, bėti mə bákpe le diyo isu əsə kəsiəsə.

⁴ Fɛɛ betidi kpə ba lenɔ mə etikii, báfo etiki sɛɛ nyamfo bánɔ. Mə utú ebuyifo fe basani akpi anɔ.

⁵ Nya se kale dísiə, ibə bə Yudafɔ eto bəsuəaletidi ku beninə ku afi eto bateasa ákpe disi lə Yerusalem.

⁶ Bátsya ku Usumunyə Ninə Kenke Annas ku Kayafa ku Yohanes ku Aleksandro ku besumunyə ninə eto betidi tsya.

⁷ Nyaso bákpa Petro ku Yohanes bamə báboko mə ənəmi. Nya bátɔ mə bənkə, “Owoe eto diye ku əsuəale əsuə bíyifo nyamfo?”

⁸ Petro wə díyi ku Ləwɔnɔ Kenkɛ eto əsuəale átaka únyə nya óteyi mə nkə, “Bo bəsuəaletidi ku umə eto beninə, ⁹ lə bela biənkə biano lesa sɛɛ nə búyifo bítə utidi wə lətsyini mfo ku kase bótsya wə, ¹⁰ bitə mə kusu lə nteyi mi ku Israel eto betidi kenke lesatsyuə. Yesu Kristo wə ditsyi Nasaret wə bítə básɔ lə uyikabie əsuə, nya Onanto disi ótakasə wə utsyiko ɔkɔmə, wə diye əsuə nya utidi əmfo dímuə ale nɛ. ¹¹ Nya Yesu əmfo əsuə Awɔnisa Kenkɛ ləteyi nkə,

‘Leba nə mba laato ayo leni bə dimbə kɔnɔɔ,
ni bomu díbə lefiani nə nso bofe lə afɛfɛ
kenke nti.’

¹² Wə hā ni futsyə loofɔ utidi buləkə, itsyise wə hā ni futsyə Onanto dítəkə diye nya útə wə əsuəale lə betidi ba tã nti, nkə utə utidi nkpə.”

¹³ Se bəsuəaletidi ku beninə dínnyə kase Petro ku Yohanes ba lenni bekuente nya bāmfo bunə saa, nɛ etiki budi ku ute ku ute ku əsuəale nkoo, íyifo mə yanii. Nya bənyə bətsyə lekpo sitinti bə mə ku Yesu áyɛ bəyifo keyifo lə bətsyuə.

¹⁴ Nya se bənyə utidi əmə bátsya ínyə mfó lə mə ɔfɔɔ, kényɛ əkpə mə, bānte lesa nə baateyi bio.

¹⁵ Nyaso b́at́eyi m̀ə b̀ə banyị besu kama eto, nya m̀ə h̄́a dísiə mf́o kefi nsusu l̀ə lesa ǹə booyifo əsuə. ¹⁶ M̀ə b̀ətsyuə áto b̀ə, “Be ele b̀ə buyifo ku betidi bamfo? Boəmbofo b̀ət́eyi boə lesa ǹə b́eyifo mfo enni ayanisa itsyise utidi saa ẁə nkpe l̀ə Yerusalem yi nya óno ditiki nəmfo. ¹⁷ Bomu b̀ə l̀ə etiki nyamfo l̀ə eyɛ bokpantyyaa, bitə l̀ə bukə m̀ə ato boə bentsidi etiki saa l̀ə Yesu eto diyə əsuə bio.” ¹⁸ Nya b́sinkli b́kpadi m̀ə b́boko disikakpekɔ mf́o nya b́kpə m̀ə kɔfi b̀ə idu lefe nəmfo entoo, b́nsidi kutsyuə saa etiki nye b́te kulesa itsyi l̀ə Yesu əsuə bio.

¹⁹ Nya Petro ku Yohanes dífe kénye b́t́eyi m̀ə b̀ənkə, “Mi kosate bibu nnya bebe biə nte nnya looke Onanto okoe? B̀ə buyifo l̀ə mi kɔfi əsuə lee, l̀ə Onanto eto kole əsuə? ²⁰ Bo alɛɛ, asa nnya búnyə ku b́noo, boəmbofo kénye boma l̀ə nnya əsuə kəsiə kpoo nko.”

²¹ Nyaso beninə bamə nle disi bokpe mf́o ənyənki b́kpə nya b́kə m̀ə ato kekleke nya báyani m̀ə. Kase betidi bamə kenke dínyə mf́o nle Bonamute b̀ətesə l̀ə ẁə eyifosa eso, beninə bamə ḿante kusu ko b́oye b̀ənə m̀ə koto.

²² Utidi əmə b́tsya ébofo alɛ fosi ana ku kama.

Bafokanofɔ Áto Ola B̀ə L̀ə Bakpe Nkɛ Ale.

²³ Lefe ǹə báyani m̀ə kamaa, Petro ku Yohanes ésu m̀ə betidi bamə oflo nya b́t́eyi m̀ə lesa ǹə betidi bamə l̀et́eyi m̀ə l̀ə disikakpekɔ kamə.

²⁴ Nyaso bafokanofɔ l̀ə mf́o kenke átsya nya b́ato ola b̀ətə Onanto b̀ə, “Bonamute, f̀ə díyifo kato ku kaso ku lekpo ku asa nnya kenke nkpe l̀ə nya.

25 Fə leyε lə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ əsuə fətə bo Ona David wə ni fə Uyifoyifo dίδi etiki ́tɛyi nkə,
 ʼBeso kawunsiə eto betidi ba lenni Yudafɔ nle bunyenki

kefi nsusu bua?

26 Kawunsiə mfo eto baka átsya, báto ákpatsya, nya bəsuəaletidi lékpe disi béfi nsusu lə Onanto əmə ku Utidi Wə Ókpo ɔhile Utsyə əsuə.'

27 ɔnukuale uni bə Herodes ku Pontio Pilato ku Israelfɔ ku mba lenni Israelfɔ átsya lə umə əmfó nya bátaka bənyə lə fə Uyifoyifo Kɛnkɛ Yesu wə fákpo ɔhile fətsyə əsuə. 28 Fɛɛ lə fə əsuəale ku kobe əsuəə, ábe fənkə lə batsyaa, beyifo lə asa nnya fétsyue fətsyə əsuə. 29 Nya mɔmɔɔ, O Bonamute, be sikpi sia banɛ bo bokpe, lə ətə bo fə beyifoyifo ləkɔəsi nə luutə bofo fə Ditiki Sɛɛ nəmə budi. 30 Nnə fə kɔni etsyue lə atsyə betidi, lə eyifo ayanisa kpə, lə fə Uyifoyifo Kɛnkɛ Yesu eto diyə əsuə."

31 Se báto ola báləsəə, diyə nə kəfo bankpe ko dítinkə nya Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ leyifə dísiə lə məmblɛ əsuə nya bétsyiko Ditiki Sɛɛ nəmə bɔtɛyi ku əsuəale.

Bafokanɔfɔ Bamə Áwunsəko Bətsyua.

32 Lə lefe nəmfo kenkee, bafokanɔfɔ kenke eyifo kɛnyɛ kani lə ditsyəbi ku nsusu əsuə mə kuutsyua saa membu wə hã eto lələkɛsə eto disi, bomu mə lesa saa eyifo məmblɛ eto lele. 33 Nya batɔnkpe bamfo kenke dífi əsuəale kplɛ bábe Onanto eto Ditiki Sɛɛ ditsya itsyi lə Bonamute Yesu eto botaka ketsyi ɔkɔmə əsuə. Nya Onanto eto atsyɔkpokpo kplɛ dísiə ko mə kenke. 34 Mə

kutsyuə saa mánhiã kulesa, itsyise mba ayo nye nsɔ nkpee, efi asa nyamfo báte nya béfi atabi nnya bənyə, ³⁵ bésuko batɔnkpe bamə nya bésie nnya bətə utsyuə saa læ kase ínɔ itə wə.

³⁶ Lə mfóo, osani utsyuə ake læ mə nti baakpo Yosef, wə ni Lewinyə wə ditsyi kasɔ ka baakpo Kipro. Batɔnkpe bamə ətəkə diye bə Barnaba, eto kasɔ ni nwə laakpe betidi otsyekle. ³⁷ Úfi wə kasɔ kətsyuə óte nya úfi atabi nnya únɔ úsuko batɔnkpe bamə.

5

Ananias Ku Safira Áteyi Sidia.

¹ Nya osani utsyuə tsya dísiə wə baakpo Ananias ku wə usiə Safira. Mə tsya éfi mə kasɔ kətsyuə báte. ² Nya úfi atabi nyamə eto ətsyuə ókula fə úfi afefə óboko batɔnkpe bamə. Ditsyəbi nəmfo eyifo wə usiə Safira eto bote nya ótɔnɔ nkə beeyifo nko.

³ Nya Petro lætə wə nkə, “Ananias, beso fətə Obonsam ditəkə fə kato, nya útə fátəyi Lewɔnɔ Kenke sidia? Nya féfi fə kasɔ ka fáte eto atabi ətsyuə fákula fətsyə əsuə? ⁴ Kasɔ kaməə, fə kale keni fə fáte ke, nya atabi nnya báfo fə kayo tsya eyifo fə ale. Be ditə eso féfi nsusu bua bomfó eto okle? Inni bo betidi bamfo fátəyi sidia, bomu Onanto!”

⁵ Kase Ananias lenɔ ditiki nəmfo koo, lamfo-lamfo úduɔnɔ ókpɔ kasɔ, úkpə! Nyamfo ətə sikpi kplə əmuə mba kenke lenɔ nnya. ⁶ Nya bakosobi ba lækə mə lenti dífi kafia beti wə nya béfi wə bésu bəbikə.

⁷ Fe abombosɔɔ ɔtsyɛ eto kamaa, wɛ usiɛ tsya ɛbɛ ɛdɛfɛ mfó. Fɛɛ wóannɔ tɔ lesa nɛ díkɛbɛ.
⁸ Nya Petro letɔ wɛ nkɛ, “Tɛyi mɛ, se fɛ ku fɛ usɛ dífi mi kaso bɛtɛɛ, atabi nnya kenke báfó mi kayo ni nyamfoo?”

Nya usio ɛmɛ díɛ mbuayɛ nkɛ, “Ee, nyamble nɛ.”

⁹ Nya Petro letɛyi wɛ nkɛ, “Beso fonko fɛ usɛ lékle kenye bɛnle Lɛwɔnɔ Kenke boto kabe? Bebe bakosobi ba dítsyi fɛ usɛ bésu bɛbikɛ ni mba mfo nɛ. Mɛ ke luutsyi fintɛya besuko nɛ.”

¹⁰ Lamfolamfo, wuntsya édu ɔnɔ nya úkpɛ. Nya se bakosobi bamɛ díbɛ bɛɛnyɛ se úkpɛ onlabee, bɛtsyi wuntsya bésu bɛbikɛ lɛ kaka bɛbikɛ wɛ usɛ ke. ¹¹ Itɛ eso sikpi kplɛ ɛmuɛ mba kenke díkafo Ditiki Sɛɛ nɛmɛ bánɔ ku betidi ba kenke lenɔ lesa nɛ díbɛ mfó.

Batɔnkpe Bamɛ Éyifo Ayanisa Kpɛ.

¹² Lefe nɛmfo kenkee, batɔnkpe bamɛ éyifo ayanisa kpɛ lɛ betidi bamɛ nti. Bafokanɔfɔ ba lɛ mfóo, ákatsya lɛ Yudafo eto Disumuyo kaka baakpo Solomo eto Lekpata. ¹³ Ite bɛ betidi bamba kpɛ éfi lelabi ku díbu bɛtɛ bafokanɔfɔ tsyaa, báte sikpi bámfo budufɛ lɛ mɛ nti. ¹⁴ Tɛya fɛɛ betidi kpɛ, basani ku besio ésinkli lɛ nkɛ bua bo bensi kama nya báfo Bonamute bánɔ. ¹⁵ Nya betidi lékpa mɛ befimfi bálabesɛ lɛ mɛ belabekɛ ɛsuɛ lɛ kɛakpaakpe kaka bɛbu bɛ Petro ebɔyɛ lɛ ɔlɛ bɔtsyilama, lɛ wɛ koyo lɛ kokpo lɛ befimfi bamfó ɛsuɛ lɛ bɛmuɛ ale. ¹⁶ Nya betidi kpɛ lɛ kɛmɛ ka letsyilama Yerusalem lékpa mɛ befimfi ku mba awɔnɔ bua nle bule báboko mɛ ɔfɔ nya bátsya mɛmble bufi.

Yudafɔ Eto Beninə Ɔnə Etiki Ku Yesu Eto Batɔnkpe.

¹⁷ Nya Yudafɔ eto Usumunyə Ninə Kenke ku wə betidi ba ni Sadukifɔ eto ditsyukpa lɛsɛsə ɛnəmi kekleke lə batɔnkpe bamə ɛsuə. ¹⁸ Lə nyamfo esoo, bəmuə mə bákpe lə umə eto diyo. ¹⁹ Lə kətsyə kamfóo, Onanto eto ɔtɔnkpe utsyuə ɛbə ɔsini diyo nəmə eto siku nya úləkə mə nya ɔtɛyi mə nkə, ²⁰ “Bidu bisu Yudafɔ eto Disumuyo lə bisu bidi betidi ba kenke etiki itsyi lə nkpə fɔfɔ bomə ɛsuə.”

²¹ Nyaso se kale dísiə, lə kase Onanto eto ɔtɔnkpe lɛtɛyi mə ɛsuə, bésu bédufə Disumuyo mfó nya bétsyiko mə asa bote.

Lə lefe nəmfoo, Usumunyə Ninə ku wə betidi ákpadi Yudafɔ kenke eto beninə itə botsya nya bákpe betidi bətsyuə bə besu bələkə batɔnkpe bamə lə diyo nəmə baboko. ²² Fɛɛ se bésu mfóo, bənnɔyə mə! Nyaso bésinkli bəbə bátɛyi mə bənkə, ²³ “Se búsuu, búnyə buə diyo nəmə eto biku kenke ti, nya mba laase kesie ńyə mfó. Fɛɛ se bósini bikuu biamə, bóənnɔyə betidi bamə eto kuutsyuə lə diyo nəmə kafo.” ²⁴ Lefe nə mba laase Disumuyo nəmə eto uninə ku besumunyə ninə bamfo lɛnɔ ditiki nəmfoo, íyifo mə yanii tinti, itsyise bántɛ lesa nə díbə lə batɔnkpe bamə lə ɛsuə.

²⁵ Nyamfo eto kamaa, utsyuə ɛbə ɔtɛyi mə nkə, “Betidi ba bímuə békpe lə diyoo, bebe, nyə mə ńyə lə Disumuyo nəmə banɛ betidi asa botee!” ²⁶ Lamfolamfoo, mba laase mfo eto uninə ku wə betidi édu bésu Disumuyo mfo bésu bəmuə mə

baboko. Fεε se báte sikpi bæ betidi bamə ebubə bato mə aba esoo, bənnə mə lə əsuəale əsuə.

²⁷ Se bákpa mə bésuko, bésu bəńyənsə mə lə bakponkpo bamə eto ənəmi. Usumunyə Ninə átɔ mə nkə, ²⁸ “Bóanteyi mi boənkə biensidi etiki bəteyi kulesa itsyi lə Yesu əmfo əsuə? Fεε bíusensə wə ditiki nəmə békpo lə Yerusalem kenke. Nya bela biə biefi wə ukpə eto dikpilolo bitəkə bo lə əsuə!”

²⁹ Mfó nya Petro ku batənkpe bamba bamə díləkə kənyε bətəyi bæ, “Etiki eto ɔnukuale ni bæ Onanto ni futsyə ele bæ butsyue koto, inni utidi. ³⁰ Yesu wə bəlo se bitə básɔ bāmanklasə lə uyikabie əsuə, bo bana eto Onantoo, ni nwə létakasə wə utsyiko ɔkɔmə úbə nkpə nε.

³¹ Onanto ətsyə wə lə wə sediani lə kato kaka ni kakplekɔ kenke fe ɔtənkotənkɔ ku Ofomfokətə itə lə Israelfɔ lə bənyə kusu batsyi mə akɔesi bawuninsə lə Onanto lə ufi mə abua ɔtsyε mə.

³² Bo ku Ləwɔnɔ Kεnkε, nə Onanto leefi kətə mba leetsyue wə koto ni mba ni ditiki nəmfo eto badansie.”

³³ Se bakponkpo bamə lənsɔ ditiki nəmfo lə batənkpe bamə eto kənyεε, kafo esi kányi mə tinti, nyaso bási nnya uyi bənkə ele bæ balo mə.

³⁴ Fεε Farisifɔ eto osani ɔni wə ləkε lə bakponkpo bamə nti baakpo Gamaliel áni ko mə. Úyifo utidi wə betidi kenke díkebu tinti, nya úyifo afi eto oteasa tsya. Wə ni futsyə létaka uńyə ɔteyi nkə, bətə lə batənkpe bamə lə babɔ, fε lə befi nsusu lə etiki nyamə əsuə. ³⁵ Nya ɔteyi mə nkə, “Israelfɔ, bəlo bebe sinini lə lesa nə bela biə biefyifo betidi bamfo! ³⁶ Lefe ditsyue nə

lefe mməə, osani utsyuə wə ləkε baakpo Teuda, wə dífi wə əsuə uyifo fe uninə wə nkpe díbu onso. Betidi alofa ana dítəkəko wə. Nya lefe nə bálo wəə, wə betidi ba dítəkəko wə ésensə, nya wə ditsyukpa nəmə léba. ³⁷ Lə nnya kamaa, lə betidi eto leklafee, Yuda wə ni Galileanyə ákpa betidi ókpo lə əsuə fe wə bətəkəkotsyuə. Nko ke se úkpəə, wə bətəkəkotsyuə mfó ko dísensə. ³⁸ Nyaso lesa nə minyə mətəyi mi ko ni bə, beyani betidi bamfo. Lə asa nnya banlε bote nye asa nnya banlε buyifo eyifo mə kosate eto etsyuesaa, yəmbəklε fε yuusensə ³⁹ Fεε lə Onanto eto etsyuesa inii, boəmbofo mə kusu buti. Lə boambe kukɔɔ kulaa tsyaa, buubə bunyə boə bələ botaka kənyə lə Onanto Kosate əsuə!”

⁴⁰ Bakpronkpo bamə áfo Gamaliel eto nsusu bo útə mə. Nyaso bákpadí batənkpe bamə báboko mə nti, nya báblε mə. Nya besi bəkə mə ato bə bensi tɛyi kulesa saa itsyi lə Yesu eto ditiki əsuə bio. Nya báyani mə bédu.

⁴¹ Se batənkpe bamə dídu lə lekpokakpoko bantɔɔ, bənyə disuəyuə tinti, itsyise bənyə bənkə Onanto ákla mə ókpe lə betidi ba baakpe kofani lə Yesu eto disi nti. ⁴² Nya diyí saa, bákate Ditiki Sεε nəme kátɛyi lə Yudafɔ eto Disumuyo ku ayo ayo kafe bənkə Yesu ni Nwə Onanto Lékpɔ Ǿhile Utsyə.

6

Bələkə Bawunsəkotsyuə Ekuanse.

¹ Lefe nəmfo se bakasebi bamə dítsyiko bufuii, kənə əbə kédufə lə Yudafɔ ba laatɛyi Sigriki ku

mba laatɛyi Sihebri eto nti. Nnya ni bə lə bésie diyi eto lesaa, díankayo mba laatɛyi Sigriki eto bako besia. ² Lə nyamfo esoo, lefosi inuə bamə ákpadi bafokanɔ́ɔ bamə kenke, nya báteyi mə bənkə, “Yanlɛkɛ bə bobiasə lefe lə didisa siesie eto etiki əsuə lə lefe nə ele bə bufi bo lefe kenke butə Ditiki Sɛɛ nəmə eto budi. ³⁻⁴ Nyaso mómɔɔ, bayimi, betsyilamasə ənəmi lə biləkə basani ekuanse ba nyi kobe nya Ləwɔnɔ́ Kenkɛ nsi ko mə. Buufi mə butsyə lə keyifo kamfo eto kənyɛ itə bə bofo lefe bəkɛ itə olatoto ku Ditiki Sɛɛ nəmə letsya bobɛ.”

⁵ Ditiki nəmə álkɛ itə məmble kenke, nyaso bələkə Stefano wə ni utidi wə nkpe bəfokanɔ́ nya Ləwɔnɔ́ Kenkɛ nsi ko wə lefe saa. Nya bələkə Filipo ku Prokoro ku Nikanɔ́ ku Timona ku Parmena ku nwə díkafiani Yudanyə wə baakpo Nikolas wə ditsyi Antiokia. ⁶ Bələkə betidi ekuanse bamfo báte batɔnkpe bamə. Nya báto ola bətəkə mə ani lə disi itə keyifo kamə eto buyifo.

⁷ Lə nyaso Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə dísukosə busənsə kakpe. Nya bafokanɔ́ɔ lə Yerusalem dífui bakpe. Yudafo eto besumunyə kpə tsya átsyi báwuninsə báfo Ditiki Sɛɛ nəmə.

Yudafo Eto Beninə Imuə Stefano.

⁸ Nyaso Stefano wə Onanto lékpo atsyɔ útə əsuəalee, éyifo ayanisa kpə lə betidi bamə nti. ⁹ Fɛɛ Yudafo ba díkafo mə əsuə əsuə eto busiə ba dítsyi Kirene ku Aleksandria ku bətsyuə ba dítsyi Kilikia ku Asia eto ditsyukpa étsyiko etiki bunə ku Stefano. ¹⁰ Fɛɛ mə kutsyuə saa mámfo

buńyà lə wə ənəmi lə kobe ko Ləwɔnɔ Kenke dítə wə eso. ¹¹ Nyaso bákpe disi ku betidi bamba bə lə batəyi bidia lə wə əsuə bə, “Bónɔ se úkedi etiki uńyà lə Moses ku Onanto tsa əsuə!”

¹² Kenyelala kamfo ənə lefonyi lékpe lə betidi bamfo ku beninə ku afi eto bateasa bamə kenke əsuə. Nya bəmuə Stefano nya béfi wə bésuko bakpronkpo eto ənəmi. ¹³ Nya báboko betidi bətsyuə ba lékle kenye bətəyi sidia bənkə, “Osani əmfo ékedi etitiki lefe saa kəńyà lə Disumuyo Kenke kamfo ku lə Moses eto kofi əsuə. ¹⁴ Nya bónɔ bə ətəyi tsa nkə utidi əmə ditsyi Nasaret baakpo Yesu mfó, átəyi nkə wooba Onanto eto Disumuyo Kenke kamfo nya woofloma akpa nnya Moses dítə bo!”

¹⁵ Nya mba kenke ləke lə lekpokakpokɔ mfó létakasə ənəmi bákpo lə Stefano əsuə, nya bənyə bə wə ənəmi əkəyənde fe kato eto ɔtɔnkpe eto ale.

7

Stefano Ábe Onanto Eto Dikiti Sə Nəmə Letsya.

¹ Nya Usumunyə Ninə Kenke ləto Stefano nkə, “Etiki nnya banle budi mfoo, sitinti ini banle bətəyi?”

² Nya Stefano dítə wə mbuayə nkə, “Boantomə ku mə bayimi, bitsyue koto kukɔnɔ lə bənɔ! Diyənde eto Onanto ələkə wə əsuə óte bo ona Abraham lə Mesopotamia eto kasɔ fe údu mfo úsu úsiə lə kasɔ ka baakpo Haran. ³ Ɔtəyi wə nkə, ‘Taka lə edu lə kasɔ kamfo ku lə fə betidi ɔflɔ lə esu kasɔ ka moote fə əsuə!’

⁴ “Nyaso údu læ wə kaso nya úsu úsiə læ Haran. Lə Abraham eto anto eto ukpə eto kamaa, nya Onanto lékpa wə óboko kaso ka binsi mfo mmi nɛ. ⁵ Onanto mémbudi kaso kamfo eto dikuku sɛkɛ saa útə Abraham fe wə kale, inni lɛ kokpa kɔni. Bomu ótɛyi wə ɔtɔnsə nkə kaso kamə ebofiani wə ku wə befluflu eto kale, ite bæ ibə ese lefe nəmfoo, ubi saa mánkɛ wə. ⁶ Nnya Onanto létɛyi wə ni nkə, ‘Fə befluflu ebofiani bafɔ læ kaso ka lenni mə kale əsuə. Boosiə mfo fe ndomufɔ nya boote mə ohiã itə alɛ alofa ana flɔflɔflɔ.’ ⁷ Nya usi ótɛyi wə tsya nkə, ‘Moolo betidi ba diyifo mə mə ndomufɔ dikpi. Nya læ nnya kamaa, buudu læ kaso kamfó bəbə basumu mə læ kaka mfo.’ ⁸ Mməə ini Onanto lékle kɛnyɛ ku Abraham ini lelolala eto kɛnyɛklekle nɛ. Nyaso Abraham ála Isak lelo læ diyi flamflale se bále wə. Isak tsya ála Yakob lelo, nya Yakob tsya léla lelo lefosi bebi inuə ba bále díbə báfiani Yudafo eto ese lefosi ənuə ba lefo diye.

⁹ “Yakob eto bebi bamfo ásesə ənəmi læ mə ɔyimi Yosef əsuə. Nya bəmuə wə báte fe ndomunyə læ Egipte eto kaso. Fɛɛ Onanto əsiəko wə, ¹⁰ nya úləkə wə útsyiko kanyi ku bulə saa əsuə. Se Yosef lebo únyə læ Egipte eto Oka Farao eto ənəmi, Onanto ətə wə ditsyəbi sɛɛ ku kobe, itə Oka əmə éfi wə útsyə nwə laabe Egipte eto kaso ku wə diyo ku bikə kenke.

¹¹ “Lə lefe nəmfoo, kukpɛnsɛ kekkeke əbə læ Egipte ku Kanan eto nsɔ kenke, nya ínə kanyinyənyə kpə éboko. Bo bana mánkɛ didisa nə buudi. ¹² Nya se Yakob lenɔ nkə didisa kpe læ Egipte, ókpe wə bebi ba ni bo bana ditutɛ

nkə besu baya didisa baboko wə. ¹³ Lə mə dísu nuáfəə, Yosef ələkə wə əsuə óte wə bayimi nya Egipte eto Oka tsya díbə óte Yosef eto bayimi bamə. ¹⁴ Lə nnya eso Yosef ákpe wə bayimi nkə besu bakpa wə anto Yakob ku wə betidi kenke ba diyifo fe betidi fosi akuanse ku eno báboko. ¹⁵ Nyaso Yakob édu úsu Egipte kaka wə ku wə bebi díkpə. ¹⁶ Kamaa, bétsyi bəkrənkpə bamə bésinkli bésuko umə wə baakpo Sikem bésu bəbikə mfó. Bəbikə mə lə kudi ko Abraham léya ku sika flubia eto atabi ətsyuə lə Hamo eto bebi oflo.

¹⁷ “Se kənyətsyətsyə ka Onanto dítsyə útə Abraham eto lefe nle boyoo, wə befluflu ba mfe nkpe lə Egipte ébole bəfui tinti. ¹⁸ Kafəfəkoo, Oka fofó wə dímante Yosef étsyiko seka budi lə Egipte eto kasó. ¹⁹ Farao emfo ələkə nsusu bua úyifo Abraham eto befluflu bamfo disiale nya úkisi mə tsya. Itə óhiə mə bələkə mə bebisambi ba bále lə ayo báto bákpe lə kase buukpə.

²⁰ “Lefe nəmfó eto lefe nnya bále Moses nē. Nya bənyə bə úyifo ubi wə laano bobə tsya. Lə nyamfo esoo, wə antomə éfi wə bákula afa ətsyə sōō lə diyoo. ²¹ Nya lefe nə bənyə bə bensiembofo wə bókulaa, bələkə wə lə mə əsuə. Nya Farao eto ubisiobi dísu ókə wə nya úfi wə ófianisə wə kafo eto ubi. ²² Óbe wə nya békluəsə wə fe Egiptenyə lə mə esu ku mə asayifofó əsuə. Nya óbe ófiani utidi wə ləkə əsuəale lə wə etikididi ku wə eyifosa kenke əsuə.

²³ “Se Moses léfo alə fosi anaa, íbə wə lə nsusu nkə lə usu obe kase banlə wə bayimi Israelfó buyifo. ²⁴ Lə lefe nə úsu mfoo, únyə kase

Egiptenyə nle mə ɔni disiale buyifo. Esoo, úsu ówunsəko wə óso Egiptenyə əmfo ólo. ²⁵ Moses ébu nkə wə kosate eto betidi əbɔnɔ kasɔ nkə Onanto ebɔye læ wə əsuə úləkə mə, fɛɛ mə mánnɔ nnya kasɔ nko. ²⁶ Kəsiəsəə, únyə Israelfɔ inuə ba nle bɔkpo. Úsu nkə læ usu okpla mə nya óteyi mə nkə, ‘Bee! Bayimi, bini! Yanle bæ bikakpo keyifo lesafimfi mi bətsyua nko!’

²⁷ “Nya mə inuə bamə eto nwə nle wə ɔyimi disiale buyifo dínə Moses útsyə kutsyə nya óto wə nkə, ‘Be leka fə læ nnya əsuə? Owoe díləkə fə bo ɔtɔnkɔtɔnko ku okponkpo læ bo etiki nyamfo əsuə fɛ?’ ²⁸ Lee, ala fə aalo mə fe kase fálo Egiptenyə əmə kənə?’ ²⁹ Se Moses lénɔ ditiki nəmfoo, útsyetsyi úsu óbiɔ læ Midia eto kasɔ fe ɔfo. Nya mfó óle bebisaibi inuə.

³⁰ “Lə alɛ fosi ana eto kamaa, Onanto eto ɔtɔnkpe ələkə əsuə óte wə fe ute wə nle biyu eto kuyi botonsə eto ditsyəbi læ Sinai eto kɔtini ɔflo læ mfiminti mfo. ³¹ Se Moses dínə nyamfo nkoo, íyifo wə naa. Nyaso lefe nə ónyi ófi nkə læ obe lesa nə inii, nnya Onanto eto ɔkɔɛ ábɔ óteyi nkə, ³² ‘Mɔ ni fə banamə eto Onanto, Abraham ku Isak ku Yakob eto Onanto.’ Moses étinkə ku sikpi eso wénsifo mfó bobə.

³³ “Onanto əmə áteyi wə nkə, ‘Ləkə fə afokpa! Itsyise kaka fənyəə, kasɔ kənke keni. ³⁴ Mbunyə kase mə betidi nle kanyi bunyə læ Egipte eto kasɔ mfó. Mbɔnɔ mə bɔwɔnɔnɔ ku nku bo banle kakpadi mə. Nyaso mbubə miə læ mbə nləkə mə. Bə, mookpe fə kɔto læ Egipte!’

³⁵ “Moses emfo ni utidi wə Israelfɔ léni nya bátɔ wə bənkə, ‘Owoe díləkə fə bo ɔtɔnkɔtɔnko

ku okpronkpo læ bo etiki nyamfo əsuə fε?’ Wə ni nwə Onanto létsyese nkə udi seka læ mə əsuə ku mə Ofomfokətə, eyə læ Onanto eto ɔtɔnkpe wə dílækə əsuə óte læ ute wə díkənyə læ mfiminti mfó nε. ³⁶ Ókpa mə betidi bamə údunko læ Egipte nya úyifo ayanisa úlækə asa kpə óte læ Egipte eto kasɔ ku læ Lekpo Sia eto kənyε ku læ lefe nə banyε læ mfiminti alε fosi ana sɔɔ.

³⁷ “Moses əmfo ni nwə letɛyi Israelfɔ nkə, ‘Onanto ebotsyese mi wə unyeləkətidi fe kase ótsyese mε, nya wuulækə wə utsyiko læ mi kosate eto nti.’ ³⁸ Wə ni nwə letɔnko Israelfɔ ba lεkε læ mfiminti mfó. Wə lεkε mfó ku bo banamə. Wə ni nwə dídinko Onanto eto ɔtɔnkpe etiki læ Sinai eto kɔtini əsuə. Wə nsi ni futsyə léfo Onanto eto ditiki nə lætə nkpə óboko bo.

³⁹ “Fεε bo banamə mámfo Moses eto etiki nyamə nyaso bəkə wə bətsyə kutsyə nya bála bə eni læ beesinkli besu Egipte eto kasɔ. ⁴⁰ Nyaso bátɛyi Aaron bənkə, ‘Tsyə bəfiə ba lofo bo bɔtɔnko ətə bo, itsyise boante lesa nə dísu íyifo Moses əmfo wə dínə bo óbɔnko læ Egipte eto kasɔ.’ ⁴¹ Lə nyaso báto ufíə fe onantsyui eto ubi. Wə bəkətə kedi nya bənyə disuəyuə diyi nəmfo læ ufíə əmə bəfi mə ani bəyifo mfó eso. ⁴² Lə nyamfo eso Onanto étsyi kama ókpe mə. Nya oyani mə utə kofe ku kofande ku befanđebi eto kesumu, fe kase bəwɔni bákpe læ bənyeləkətidi eto kukue nkə,

‘Israelfɔ, inni mə bélo bebuki bítə kedi
lə alεfosi ana nnya bεkε læ mfiminti mfó.

⁴³ Bomu Molok eto dibú ku Romfa eto befanđebi bia bəfianinsə bəfiə ba bíkətə kedi nε.

Lə nyaso muutə bəmuə mi besuko kaso fãã lə
Babilonia eto kama bisu bəke mfo.'

⁴⁴ "Bo banamə étsyi Onanto eto diyo nya óto, óyenko mə lə mfiminti kafo. Báto diyo nəmə fe kase Onanto dílakə óte Moses nkə bato ni pəpəpə. ⁴⁵ Kama kamaa, bo bana ba léfo diyo nəmə betsyiko lə mə antomə ɔflo, étsyi ni ku mə lə lefe nə báye ku Yosua, nya bésu báfo kaso kamə betsyiko lə ese nnya Onanto lélà lə mfó se bánto. Nya ləke lə mə nti mfó isu ese Oka David eto lefe. ⁴⁶ Onanto ála David eto asa tinti. Lə nnya eso David áto Onanto nkə utə wə kusu lə oto kəsiəkɔ utə wə, Yakob eto Onanto. ⁴⁷ Fɛɛ Salomo ko díbə óto diyo nəmə.

⁴⁸ "Fɛɛ Onanto Ɔsuəalenyə Kenke ənsiə lə ayo nnya kawunsiə mfo eto betidi léto. Onanto áye lə wə bənyeləkətidi əsuə óteyi nkə,

⁴⁹ 'Kato ni mə sekakedikɔ eto lekpome,
nya kaso ni mə akpa eto kətəkəkɔ.

Lə nnya esoo, nte diyo nə eto okle footo ətə mə.
Sie ni kaka ele bə nsiə?

⁵⁰ Lee, inni mə kosate díyifo asa nyamfo kenke?"

⁵¹ Lə nyaso Stefano ési óteyi mə nke, "Letotidi kon eto betidi bini! Ntsyə bimbə bofokano mə! Bíti ato lə Onanto eto ditiki əsuə fe kase mi antomə díyifo. Lefe saa biataka kənyə lə Ləwono Kenke əsuə. ⁵² Nte Onanto eto bənyeləkətidi ba mi banamə dímənyə lə əsuə? Bálo Onanto eto bənyeləkətidi ba díbə bábe letsya taa kɔ bə Ɔsɛetidi Wə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə lə bubə. Nya Ɔsɛetidi Wə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə əməə, wə beni nya bíkə wə bitə bálo wə nɛ. ⁵³ Mi ni

mba léfo Onanto eto kɔfi ko útə mi eye læ Onanto eto ɔtɔnkpe eto ani, fɛɛ bɛni bíentsyue ko koto!”

Bákɔ Stefano Aba.

⁵⁴ Se bánɔ etiki nnya Stefano létayi læ mə əsuə, kafo ányi mə tinti nya báyimi mə anyi ku læblɔfi. ⁵⁵ Fɛɛ se Lɛwɔnɔ Kɛnke nsiko Stefano esoo, óbesə wə ənəmi kato fãã, nya únyə Onanto eto diyənde ku Yesu wə ńyə læ wə sediani. ⁵⁶ Nya ótəyi mə nkə, “Bebe! Nnyə se kato læsini nya mínyə Utidi eto Ubi əmə se uńyə læ Onanto eto sediani!”

⁵⁷ Nya báfã bembembe nya bėti mə ato eto kafo nya bédufə wə læ əsuə bəmuə wə. ⁵⁸ Nya bənə wə bábɔnko læ umə əmə, nya bétsyiko wə aba. Nya mba əmə dínə wə bábɔnko, bələkə mə awukplɛ nnya bankpe bətsyə læ okosobi wə baakɔ Saulo eto akɔ. ⁵⁹ Nya lefe nə banlɛ wə aba bɔkpɔ, Stefano ákpadi Bonamute nya óto ola nkə, “Bonamute Yesu, fo mə lɛwɔnɔ!” ⁶⁰ Óse akonki nya ófa bembembe ótəyi nkə, “Bonamute, fi mə abua nnya béyifo mfo atsyɛ mə!” Nya se ótəyi nyamfo ólosə, úkpə.

8

¹ Lə lefe nə banlɛ Stefano boloo, Saulo ni futsyə díkədi ute kakpe mə.

Saulo Ákpɔ Ku Bafokanɔfɔ.

Diyi nəmfo ke nya bétsyiko bɔkpɔ ku bafokanɔfɔ kate mə ohiã læ Yerusalem. Nya məmblɛ dítsyetsyi bésu Yudea ku Samaria eto lekpake. Fɛɛ batɔnkpe bamə alɛɛ, məmə akɛ læ

mfó. ² Nya mba léfo Yesu bánɔ eto bətsyuə ésu bətsyi Stefano bésu bəbikə ku nkuenlo.

³ Lə nnya kamaa, Saulo ətəkəko nya úlə bafokanɔfɔ bamə kekleke nya údufə ayo kafa úkabəbɛ basani ku besio ta kənə kələkə kakpe mə lə ayo.

Filipo Ábe Onanto Eto Ditiki Sɛɛ Nəmə Letsya Lə Samaria.

⁴ Nya bafokanɔfɔ lə mfó ésensə bésu kalebe saa nya banlɛ Boanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə letsya bobɛ. ⁵ Nya Filipo wəə, údu úsu Samaria nya óteyi betidi Ditiki Sɛɛ nəmə itsyi lə Nwə Onanto Lékpɔ Ɔhile Utsyə əsuə. ⁶ Betidi kpə étsyue ato bánɔ etiki nnya ɔnlɛ budi itsyise bənyə ayanisa kpə nnya úyifo eso báfo wə ditiki nəmə. ⁷ Óla awɔnɔ bua kpə utsyiko lə betidi əsuə, nya nkomə eto awɔnɔ bua nyamfó lékpɔ kudu bembembe fɛ bábo lə mə əsuə. Nya ótsya mba eto ani ku akpa díkpə ku mba léba bákpo lə kasɔ tsya nya bataka báye. ⁸ Nyamfo esoo, disuəyuə akɛ lə Samaria eto umə tinti!

⁹ Osani utsyuə akɛ lə Samaria baakpo Simon, uyifo utsyuə wə leeyifo afantosi eto afa. Lə lefe kentsyɛ nə léfe əsuəə, uyifo utsyuə wə díkatsya betidi kekleke nya íkeyifo betidi yanii. Nya úkəbú wə əsuə ɔkplɛnyə wə lefé lə wə eyifosa ku etiki nnya úkedi eso. ¹⁰ Samariafɔ eto bekpefi ku beninə kenke ékebu wə lə kase úkate əsuə keyifo eso. Le nnya esoo, bəfi wə etikididi fe, “Wə ni Onanto eto əsuəale nya baakpo Ɔsuəale Kplɛ.” ¹¹ Se úkeyifo afa éfo lefe kentsyɛ esoo, bəfi mə ənəmi bətəkə lə wə əsuə. Itsyise beetsyuə

wə koto kanɔ wə etiki. ¹² Fεε mɔmɔɔ, báfo Filipo eto ditiki nə ɔnlɛ bɔtɛyi banɔ itsyi lə Onanto eto Sekadidi ku Yesu Kristo əsuə. Nya basani ku besio kpə léfo ntuflesəfləsə eto lekpa lə Bonamute Yesu Kristo eto diye əsuə. ¹³ Nya Simon əmə mfo tsya léfo ɔnɔ. Nya lefe nə ófo ntuflesəfləsə eto lekpa nəmfoo, úkətəkəko Filipo keso kalebe saa ka ɔntɔ. Nya lə ənyəsə ku ayanisa nnya úkeyifo esoo, íyifo wə naa!

¹⁴ Nya lefe nə batɔnkpe ba lɛkɛ lə Yerusalem lɛnɔ bə Samariafo ébofo Onanto eto Ditiki Sεε nəmə banɔɔ, bákpe Petro ku Yohanes lə mə ɔflo. ¹⁵ Se bésu bédufəə, báto ola lə bafokanɔfo fɔfɔ bamə eto disi bə lə bafɔ Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ. ¹⁶ Nko ini nɛ itsyise isu ese lefe nəmfoo, bámfo tɔ Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ. Ntu ete bəfləsə mə lə Bonamute Yesu eto diye əsuə. ¹⁷ Nyamfo esoo, Petro ku Yohanes éfi mə ani bətəkə mə lə esi, nya mə tsya léfo Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ.

¹⁸ Se Simon dínyə nkə lə batɔnkpe bamfo éfi ani bətəkə mə lə esi koo, báfo Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ, úfi atabi nkə lə utə Petro ku Yohanes nya ɔtɛyi mə nkə, ¹⁹ “Bitə mintsya əsuəale nyamfo itə bə utsyuə saa ke mimfi ani mintəkə lə ofo Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ.”

²⁰ Nya Petro lɛtɛyi wə nkə, “Ekudi itə fə ku fə atabi kenke! Membu fə ebofo Onanto eto atesə boya ku atabi. ²¹ Embofo lekpa saa bokpa lə keyifo kamfo əsuə itsyise lɛkɔəsi mankpa fə lə Onanto eto ənəmi. ²² Ləkə fə nsusu lə asa buayifoyifo əsuə lə alɛ Bonamute lekpakpa. Ətsyənə wuufi fə abua ɔtsyɛ fə lə fə nsusu bua bufi lə asa nyamfo eto okle əsuə eso. ²³ Itsyise nnyə miə akpe kənənsɛ kplɛ nya asa bua eto

buyifo tsya eyi fə utu, nya fafiani ndomunyə itə lebua.”

²⁴ Nya Simon ləteyi Petro ku Yohanes nkə, “Beto ola bəle Onanto lekpakpa bitə mē bə kotonənə kekkele ko bəteyi mfo eto okle embubə mē lə əsuə.”

²⁵ Nya lefe nə Petro ku Yohanes díkedi mə sedansie nya bədi etiki itsyi lə Bonamute eto Ditiki Σε nə mə əsuə lə Samaria mfóo, báye lə Samaria eto kəmə kpə bədi mə etiki lə Ditiki Σε nəmə əsuə lefe nə besinkli bantə lə Yerusalem.

Filipo Édi Etiki Ku Etiopia Eto Keyifo Eto Uninə.

²⁶ Itə Filipoo, Bonamute eto ətənkpe wə dítsyi kato əbə óteyi wə nkə, “Taka lə esu ətədikueti lə mfiminti eto kusu ko lidu lə Yerusalem kəntə lə Gasa.” ²⁷ Mfo ótaka nya óye kusu komə. Lefe nə ətə, ótsyako utidi utsyuə lə kusu nle bubə. Utidi əmfo éyifo uyifoyifo ninə wə nsi lə Etiopia eto Besio eto Oka baakpo Kandake eto sekakediko eto atabi eto kənye. Uyifoyifo ninə əmfo étsyi olakatoko lə Yerusalem. ²⁸ Ótə lə oto nya unsi lə nkenke bo ətəmini nle bunə kafo, nya lə kase ətə ətə, úkakla asa itsyi lə Unyeləkətidi Yesaya eto Awənisə Kənkə eto Kukue əsuə. ²⁹ Nya Lewəno Kənkə dídi Filippo etiki óteyi nkə, “Ye mlə lə etu ətəmini eto nkeke bomfó.”

³⁰ Filippo akəse óye útu wə nya óno se uyifoyifo ninə əmfo nle asa bokla ketsyi ko lə Yesaya eto kukue ko ówəni kafo. Nya ótə wə nkə, “Asa nnya fanle bokla mfo anə nnya kasə?”

31 Nya uyifoyifo ninə əmfə dítə mbuayə nkə, “Owo lo, ntsyə yuubə bə moofə nnya kasə bəncə lə lefe nə kuutsyuə saa ləmbə mfo lofo nnya kasə buləkə kate mɛ?” Nyaso óɛ Filipino lekprakpa nkə ubə udufə lə nkenke eto kufue komə kafə usiə lə wə ɔflo.

32 Nya etiki nnya úkakla lə Kukue Kenke eto Awɔnisa nnya nkpe mfó ni nkə, “Bákpə wə báyenko fe kase baayenko osamu kesuko wə kalokɔ.
Nya unsi kpoo fe osamu wə dímemfi nnya kulesa lə bákɔ wə bisə,
nya wémfe kenye óteyi kulesa.

33 Bákpə wə kofani, nya bəntə ota wə əsuə disi. Kuutsyuə saa embofo kulesa bətəyi itsyi lə wə befluflu əsuə,
itsyise bála wə nkpə diku lə kasə mfo.”

34 Nya uyifoyifo ninə əmfə letəyi Filipino nkə, “Təyi mɛ, wə kosate Unyeləkətidi Yesaya ɔnlɛ, lee utidi bamba utsyuə?”

35 Mmə nnya Filipino dítsyiko, óteyi wə asa lə Awɔnisa Kenke eto Kukue komə əsuə, nya úləkə Ditiki Sɛɛ nəmə kasə ku kase ɛnlɛ bote itsyi lə Yesu əsuə.

36-37 Nya se banyə lə kusu bantɔɔ, bésu báyo kaka ntu ntsyə nńyə lə usunte ɔflo. Nya uyifoyifo ninə əmə letəyi Filipino nkə, “Be, nyə ntu ntsyə! Beso fəmbəfo mɛ ntufləsəfləsə eto lekpa nəmə buyifo mfó?”

Nya Filipino letəyi wə nkə, “Lə afo anɔ ku fə utu kenkee, ebofo mu bofo.”

38 Nya uyifoyifo ninə əmfə letəyi nkə, “Mfo nno miə Yesu Kristo ni Onanto eto Ubi.” Nya útə nkə

bənyəsə ɔtɔmini eto nkenke bomə, nya bédufə læ ntu bomə əsuə, nya Filipino dífləsə wə ntu.

³⁹ Nya læ lefe nə bábɔ læ ntu bomə əsuəə, Bonamute eto Ləwɔnɔ ákpa Filipino dídunko, nya uyifoyifo ninə əmfɔ ménsinyə wə bio. Úsukosə wə kusu ko ɔnyə ku disuəyuə.

⁴⁰ Nnya kamaa, Filipino ənyə nkə uńyə læ umə wə baakpo Asoto. Idu mfóo, óbe Ditiki Σεε nəmə letysa læ kəmə ka nkpe læ kusu mfó kenke isu ese lefe nə údufə Kaisarea eto umə.

9

Saulo Áyani Əsuə Útə Yesu.

¹ Le lefe nəmfɔ kenke əsuəə, Saulo áti kama Bonamute eto bafokanɔfɔ kekleke nkə læ olo mə. Nya úsu Yudafo eto Usumunyə Ninə Kenke ɔfo.

² Mfó úsu ɔtɔ nkə bətə wə ekue læ ufi ɔle usuko Yudafo eto ntsyako læ Damasko læ ɔke əsuəale umuə basani ku besio ba kenke díkafo Ditiki Σεε eto kusu fɔfɔ komfo bánɔ læ okpa mə usuko Yerusalem.

³ Nya lefe nə Saulo díkanyi ɔfi Damasko ku wə nsusu bomfoo, dikunə diyənde ditsyuə ko dítsyi kato lékpo wə læ əsuə. ⁴ Údu ɔnɔ nya ɔnɔ ɔkɔe utsyuə nle wə bɔteyi nkə, “Saulo, Saulo, beso fanle mə bɔkponko kekleke nko?”

⁵ Nya Saulo létɔ nkə, “Bonamute, fə owɔe uni?”

ɔkɔe əmə ətə mbuaye nkə, “Mɔ Yesu wə fanle bɔkponko kekleke uni. ⁶ Mɔmɔɔ, taka læ esu umə əmə. Bɔteyi fə lesa nə ele bə yifo.”

⁷ Nya betidi bamə ku Saulo nyɛ læ kusu bantɔ mfó léle bənyə, bántɛ lesa nə baateyi. Bánɔ nkomə eto etikididi, fəe bənnnyə kuutsyuə saa.

⁸ Nya lefe nə Saulo létaka únyə fə úminkli ənəmii, wénsifo bunyə. Nya bálɛ wə lə kɔni bákpa wə bédufənkɔ Damasko eto umə. ⁹ Úsiə mfo eyi ətsyə wənnýə asa, wéndi lesa, wənnə kulesa.

¹⁰ Nya lə lefe nəmfóo, okasebi wə léfo óno ákɛ lə Damasko wə baakpo Ananias. Bonamute ələkə əsuə óte wə ókpadi wə óteyi nkə, “Ananias!”

Nya ótono nkə, “Bonamute, nnyə mɔɔ!” ¹¹ Nya Bonamute leteyi wə nkə, “Taka lə aye lə kusu ko baakpo Kusutsyɔtsyɔ, nya lə esu Yuda eto diyo lə atɔ nwə baakpo Saulo wə ditsyi Tarso eto disi. Okpe mfo ɔɛ ɔla boto. ¹² Nya lə buləkəkate bomə əsuəə, únyə osani utsyuə wə baakpo Ananias wə díbə úfi ani útəkə wə lə disi itə bə usinkli nyə asa.”

¹³ Mfo nya Ananias díləkə kənyɛ óteyi nkə, “Bonamute, mbɔno sesiasesia bulə bo eto okle utidi əmfo nɛ bafokanɔfo bokpe lə Yerusalem!

¹⁴ Nya míkano tsysə bə ófo əsuəale eto ekue utsyiko lə besumunyə ninə ɔflo nkə ubə umuə bafokanɔfo kenke lə Damasko!”

¹⁵ Fɛɛ Bonamute áteyi wə nkə, “Su lə esu eyifo lesa nə mínteyi fə. Nnya ni bə mbuləkə utidi əmfo miə lə udi mɔ ɔyɛkpa wə luufi Ditiki Sɛɛ nəmə usuko mba lenni Israelfɔ ku baka ku Israelfɔ kenke lə bate mɛ. ¹⁶ Mɔ kosate ebote wə kase sɔ̃̃ ele bə ɔye udi ohíã lə mɔ disi.”

¹⁷ Nyaso Ananias ésu údufə diyo nə Saulo ləkɛ, nya úfi wə ani útəkə lə wə, nya óteyi wə nkə, “Mɔyimi Saulo, Bonamute Yesu wə díləkə wə əsuə óte fə lə kusuu, wə Yesu kosate ke ni futsyə létsyese mɛ fə ɔflo nkə lə esinkli ənyə asa nnya

lə Lɛwɔnɔ Kenkɛ lə disiəko fə.” ¹⁸ Lamfolamfoo, iyifo Saulo fe bufə bəfə lesatsyuə nə nte fe akpɛ eto dikpə seka lə wə ənəmi nya útsyiko asa bunyə. Nya se ótaka uńyə, bəyifo wə ntuflesəfləsə eto lekpa lə Yesu eto diye əsuə. ¹⁹ Nya se údi lesa ólosə, usinkli údufə lə wə əsuə úmuə ale.

Saulo Ábe Dikiti Sɛ Nəmə Letsya Lə Damasko.

Saulo əsiə lə bafokanɔfɔ ɔflɔ lə Damasko itə eyi asiani. ²⁰ Lə lefe nəmfɔ əsuə, údu úsu Yudafo eto ntsyako úsu údi etiki úləkə óte nkə Yesu eyifo Onanto eto Ubi.

²¹ Iyifo mba kenke lenɔ wə ditiki nəmfɔ yanii. Nya bəto mə əsuə bənkə, “Inni utidi əmfɔ létsya ófe úkalo Yesu eto mba ntəkəko wə lə Yerusalem lefe nə léfe məə? Nya inni bubə úbə nkə wəəbə umuə bafokanɔfɔ usuko besumunyə ninə ɔflɔ?” ²² Nya Saulo dísukosə wə etiki seto ókpasə óteyi nkə sitinti ɔnlɛ bətəyi. Yudafo ba ləkɛ lə Damasko mfó eto kuutsyuə mámfo kulesa bətəyi kəńyə lə wə əsuə. Ókpasə mə nkə Yesu ni Nwə Onanto Lékpɔ ɔhile Útsyə əmə. ²³ Lə lefe kpə eto kamaa, Yudafo bamə átsya bási uyi bənkə boolo Saulo. ²⁴ Fɛɛ bətsyuə əbə bətəyi wə itsyi lə ketsyue kamə əsuə. Lə nyamfo esoo, bákasə umə əmə eto mbɔsɛ ketsyue ku kakɔmi itə kase buunyə wə balo eso. ²⁵ Nyaso lə ketsyue kani, Saulo eto bayenkotsyuə éfi wə bákpe lə ditsyitsya kafo nya báyeke wə ku ukuə lə dibɛə nə nkpe lə ofati əsuə úbə kasɔ óbo údu lə umə əmə.

Saulo Ésu Údufə Yerusalem.

26 Se úsu údufə Yerusalem, óla nkə læ usu ɔkɔ ku bakasebi ba nkpe mfó. Fεε bámfo bánno bæ uyifo okasebi eso mə tsya áte wə sikpi. 27 Nyaso Barnaba áwunsəko wə ókra wə úsuko batɔnkpe bamə ɔflo ɔteyi mə kase ɔtsyako Bonamute læ kusu, nya Bonamute dídi wə etiki. Usi ɔteyi mə kase Saulo díləkə əsuə ɔte údi etiki læ kpakpaakpe itsyi læ Yesu əsuə læ Damasko. 28 Lə nyasoo, báfo wə bákpe læ mə nti, ɔke ku mə nya báye bábé Ditiki Sεε nəmə letsya læ Yesu eto diye əsuə læ Yerusalem.

29 Nya kama údi etiki nya ókpe kənə ku Yudafɔ bətsyuə ba laateyi Sigriki, fεε bábεβε kusu bæ læ balo wə. 30 Lefe nəmfóo, se wə bayimi ba ni bafokanɔfo lenɔ nnya nkoo, bákpa Saulo bésuko Kaisarea nya bákpa wə bátsyese wə umə Tarso.

31 Lə lefe nəmfóo, bafokanɔfo kenke ba lεke læ Yudea ku Galilea ku Samariaa, ála bawɔnɔ bəsiə, sikpi eto bulə saa mensike mə læ əsuə, nya bənyə sətɔsusu nya bəsiə nkpe læ Bonamute eto kototsyuetsyue əsuə, nya bəfi mə əsuə bákpe læ Lεwɔnɔ Kenke eto əsuəale eto bɔwunsəko əsuə.

Petro Ésu Lida Ku Yopa.

32 Petro áye ɔtsylama nlebe kpə óbe bafokanɔfo kenke. Nya úsu únyə bafokanɔfo ba nkpe læ umə wə baakpo Lida tsya. 33 Mfó úsu únyə osani utsyuə wə baakpo Ainea wə nle bufi nlebe læ kalebe kani, ani ku akpa díkpə alε mfamfla sɔɔ. 34 Nya se Petro dínyə wəə, ɔteyi wə nkə, “Ainea, Yesu Kristo átsya fə bufi! Taka ənyə læ əkənə fə belabeke!” Lamfolamfo Ainea átaka uńyə. 35 Nya se betidi ba kenke nkpe læ

Lida ku Saron eto kəmә dínyә bә Ainea átaka ɔle bɔye kafe mfóo, bátsyi bawuninsә b́fi әsuә bәtә Bonamute әmә.

³⁶ Usio utsyuә wә léfo ɔno ake lә Yopa wә baakpo Tabita nya lә Sigriki әsuә bә Dorkas eto kasɔ ni kafe. Úfi wә lefe kenke úyifo kaseε kpә nya úyifo kafo εkpε útә bakombo. ³⁷ Úbә ɔno bufi nya úkpә. Se bәflәsә wә ntu b́losә, b́su b́lo wә b́kpо lә abanslo kato. ³⁸ Lefe nәmfó se b́no bә Petro әbә údufә Lida itsyise Lida mantsyo lә Yopa ɔfloɔ, bafokanɔfo lә Yopa ákpε wә betidi inuә bә bakpa wә baboko Yopa akpa akpa.

³⁹ Nyaso Petro әmuә әsuә nya útәkәko mә besu kaka balabesә wә kato. Nya bakɔbәsiә ba nkpε mfóo, dínyә batsyilama Petro banle nku buwi, nya b́fi awu akpa akpa nya Dorkas léka lә wә nkpә lefe banle wә bote.

⁴⁰ Petro әtә nkә mәmble bɔ lә diyo nәmә kafo nya óse akonki óto ola. Nya útsyi әnәmi útә ɔko әmә nya óteyi nkә, “Tabita, taka!” Lamfolamfo úmәnkli wә әnәmi, nya kase únyә Petro koo, ótaka úsiә. ⁴¹ Nya Petro әnә kɔni utsyuә nya ówunsәko wә ótaka únyә. Petro esinkli ókpadi bafokanɔfo ku bakɔbәsiә bamә bәbә, nya úfi wә ókpε mә lә ani ku nkpә. ⁴² Nya ditiki nәmfо dísensә lékpо lә Yopa mfó, itә betidi kpә áfo Bonamute b́no. ⁴³ Lә nnya kamaa, Petro әsiә lә Yopa mfó itә eyi kpә lә nwә baakpo Simon wә díkeyifo kubukikue eto keyifo mfó ɔflo.

Petro Ésu Únyà Kornelio.

¹ Lə lefe nəmfóo, osani utsyuə əsiə lə Kaisarea eto umə wə baakpo Kornelio. Uyifo uninə utə Romafo eto bamamanyə eto ditsyukpa nə baakpo Italiafo. ² Uyifo utidi sɛɛ nya wə ku wə diyo eto betidi kenke díyifo mba leesumu Onanto. Utidi əmfo ákawunsəko Yudafə eto bakombo, nya úkato ola lefe saa kətə Onanto. ³ Diyi ləni lə ketsyitsyokomi eto abombo ətsyə sekaa, únyə buləkəkate butsyuə. Únyə lə buləkəkate əsuə bomə nkə Onanto eto ɔtɔnkpe utsyuə əbə, nya ókpadi wə nkə, “Kornelio!”

⁴ Nya lefe nə Kornelio dínyə wəə, óbe wə tũũ ku sikpi nya ótɔ wə nkə, “Onamute, be ini?”

Onanto eto ɔtɔnkpe əmfo átɛyi wə nkə, “Kase faato ola ku kase feeyifo kafo ɛkpe kətə betidi édufə Onanto ənə. ⁵ Kpe betidi bətsyuə lə besu Yopa lə besu bakpadi osani wə baakpo Simon wə bensi baakpo Petro baboko. ⁶ Okpe lə Simon wə nsi lə lekpo ɔflɔ wə leeyifo kubukikuə eto keyifo mfo.”

⁷ Se Onanto eto ɔtɔnkpe əmfo díduu, Kornelio ákpadi wə diyo eto betidi inuə ku bamamanyə eto mba laase wə tsya eto ɔni wə ni utidi sɛɛ. ⁸ Nya ótɛyi mə lesa nə díbə, nya ókpe mə nkə besu Yopa.

⁹ Se kale dísiə nya banyɛ lə kusu bantɔ nya ibu sɛkɛ lə bedufə Yopa mfóo, Petro ábe úsu diyo nə bankpe eto kato itə kakomi eto lefosi abombo ənuə eto olatoto. ¹⁰ Kukpɛnsɛ étsyiko wə bɔlɛ, fɛɛ mfe banlɛ lesa bonwa nɛ. Nya únyə buləkəkate butsyuə. ¹¹ Únyə se kato lesini, nya

únyə lesa nə fe kafia flubia kple kətsyuə ka lemə, nya banle kə lə esi ana nyamə ketsyi kato kanle kaso bubə. ¹² Lə kafia kamə kafo aakə bebuki akpa akpa ku bawa ku baklobə. ¹³ Mfó óno okəe utsyuə nle bəteyi nkə, “Petro, taka, lo lə edi!”

¹⁴ Fəe Petro édi etiki óteyi nkə, “Owo lo! Kulefe! Bonamute, méndi tɔ kulesa nə Yudafɔ leekisi budi nyə!”

¹⁵ Okəe emfo esi óteyi wə nkə, “Lesa nə Onanto díyifo kənkeə, manteyi fə iyifo ekisisa!” ¹⁶ Únyə buləkə kate bomfo sitsyə sɔɔ. Nya ditsyafə kamaa, bətsyi kafia kamfo besuko kato.

¹⁷ Lefe nəmfoo, ditsyabi nə díləkə əsuə léte mfó éyifo Petro yanii, nyaso óto wə əsuə nkə, “Be nnya mínyə mfo lete, nnya kaso nkprə?” Lefe nəmfo kee, betidi ba Kornelio lékpe mfó əbə bédufə umə əmə. Nya se bənyə diyo nə banle bəbəbɛɛ, bəbə bənyə lə ni kesie. ¹⁸ Nya bənyə banle kaka Simon Petro nkpe disi bɔto.

¹⁹ Nya se Petro dísiə úkəbu disi itsyi lə buləkəkate bo únyə əsuə, Ləwɔno ídi wə etiki leteyi nkə, “Bebe basani itsyə əbə bale fə bəbɛbɛ. ²⁰ Taka, muə əsuə lə esu ko mə. Mante sikpi ku mə butəkəko kesu. Mɔ uni létsyese mə.”

²¹ Nyaso Petro ésu únyə mə nya óteyi mə nkə, “Mɔ ni nwə benle bəbɛbɛ. Bomfo buɛɛ.”

²² Bətə wə mbuaye bənkə, “Butsyi Kornelio wə ni Romafɔ eto omamanyə ninə oflo. Uyifo utidi sɛɛ wə ləesumu Onanto. Nya Yudafɔ kenke laala wə asa tinti. Onanto eto ɔtonkpe utsyuə leteyi wə nkə okpe fə utidi lə əbə wə diyo lə ɔno fə kenye eto etiki nya fanyenko.” ²³ Lə nyaso Petro átɔno

ókpa mə údufənko kaka onkpe nya ófo mə fe wə bafɔ útə bátsyime wə ɔflo.

Se kale dísiəə, ótaka útəkəko mə. Nya bafokanɔfɔ ba ditsyi Yopa mfo eto bətsyuə dítkəkəko mə bésu.

²⁴ Bésu bédufə Kaisarea kəsiasə. Lefe nəmfoo, Kornelio ébokpo wə diyoo eto betidi utsyə ku wə bayetsyuə bətsyuə nya bensi bensəkə Petro eto bubə kedufə. ²⁵ Kase Petro nle diyoo nəmə budufəə, Kornelio átsyako wə nya óse akonko lə Petro eto ənəmi nya óbokosə wə disi kasɔ. ²⁶ Fεε Petro áteyi wə nkə, “Taka ənyə! Mintsya utidi ətə mini.” ²⁷ Nya lə kase bantɔ banle etiki budii, Kornelio ákpa wə úsuko kaka betidi fεfε létsya bensi.

²⁸ Nya Petro ləteyi mə nkə, “Mi kosate yi biə bo Yudafɔ eto kɔfi məntə kusu nkə ndufə utidi wə lenni bo ɔni eto diyoo nye nsu wə ɔflo kulaatsya. Fεε Onanto ələkə óte mə nkə membu kuutsyuə saa fe utidi wə dimeńyə utə lee menyifo kənke. ²⁹ Lə nyaso se fákpe fə bakpadi məε, mánni nya míntaka mímbə nε. Nya beso benle mə bokpadi?”

³⁰ Kornelio áteyi wə nkə, “Fe eyi ana ni nnya léfee mməə, nya lə lefe nəmfo sekaa, se minle ola boto lə kakɔmi eto ətsyə eto lefe lə mə diyoo, lefua utidi utsyuə ko lebo úńyə mə lə ənəmi, okpe awu nnya díkəyənde! ³¹⁻³² Ɔteyi mə nkə, ‘Kornelio, Onanto ánɔ fə olatoto ku kase feeyifo kafo εkpe kətə betidi. Nyaso kpe betidi lə besu Yopa lə bakpadi nwə baakpo Simon wə bensi baakpo Petro wə nkpe lə Simon wə leeyifo keyifo kubukikue eto lə lekpo ɔflo baboko.’ ³³ Nko eso

lamfolamfo mínkpe fə ɔ̀tɔ̀nkpe miə ubə okpadi fə lə əbə nya fintsya lekplatsya fátaka fákpe akpa kusu fəbə nɛ. Nyaso bomblɛ si lə Onanto eto ənəmi mfo busəkə fə bə lə əbə ateyi bo ditiki nə Bonamute leteyi fə nkə bateyi bo.”

Petro Édi Etiki Úlækə Ditiki Sɛɛ Nəmə Kasɔ Óte Mə.

³⁴ Nyaso Petro édi mə etiki nkə, “Nnyə ntsyə lekpo sitinti minkə Onanto aambe betidi eto ənəmi lə wə eyifosa əsuə. ³⁵ Bomu kusə saa eto utidi wə laabokosə wə əsuə kasɔ kətə wə, keyifo kasɛɛ, wə waala nɛ. ³⁶ Mfo nnɔ miə bɛnɔ Ditiki Sɛɛ nə Onanto dílækə óte Israelfo bə, ɛyɛ lə Yesu Kristo wə ni betidi kenke eto Onamute əsuəə, boonyə diyuə. ³⁷ Biyi lesa kplɛ nə díbə Israel eto kasɔ kenke idu lə lefe nə Yohanes lébe letsya lə Galilea eto kasɔ itsyi lə ntuflesəfləsə eto lekpa nəmɔ əsuə. ³⁸ Nya bɛnɔ tsya kase Onanto lékpo Yesu wə ditsyi Nasaret ohile utsyə lə lefe nə úfi Lɛwɔnɔ Kenke ku əsuəale útə wə. Nya ótsyilama úkeyifo asa sɛɛ, nya ótsya mba Obonsam díkelə kelekɛ mə ketsyiko lə bulə bomə əsuə itsyise Onanto əsiə ko wə.

³⁹ “Búdi adansiɛ lə asa nnya kenke úyifo lə Israel eto kasɔ ku Yerusalem. Mfó əmə básɔ wə lə uyikabie əsuə bálo nɛ. ⁴⁰ Fɛɛ Onanto esi ótaka wə utsyiko ɔ̀kɔmə úbə nkpə lə diyi tsyəfə əsuə nya úlækə wə óte betidi dínyə. ⁴¹ Fɛɛ inni betidi ba kenke dínyə wə. Bomu bo mba Onanto dílækə nkə budi wə badansiɛɛ, bo ni mba dínyə wə nɛ. Nya búdi nya búnə ku wə lə wə botaka kənyə eto kama. ⁴² Bo ni mba ótsyese nkə busu bətɛyi Ditiki Sɛɛ nəmə lə kalebe saa butə betidi nɛ. Nya

lə buləkə bote boənkə, Onanto ni futsyə dıləkə Yesu fe Okpronkpo itə bəkrənkpə ku kawunsia eto betidi kenke. ⁴³ Nya Onanto eto bənyeləkətidi ba kenke dıdı etiki itsyi lə wə bənkə utsyuə saa kee léfo wə óno, Onanto ebufi wə abua ótsye wə lə Yesu eto diye eto əsuəale əsuə.”

Ləwəno Kenke Áyifə Dísiə Lə Mba Lenni Yudafo Tsya Əsuə.

⁴⁴ Nya lefe nə Petro nyə ənlə etiki nyamfo budii, Ləwəno Kenke áyifə dísiə lə mba kenke ləke mfo banlə Petro eto ditiki nəmə bəno əsuə! ⁴⁵ Yudafo eto bafokanəfo ba dítəkəko Petro betsyi Yopa bəbə mfó, etiki nyamə éyifo mə yanii! Itsyise Onanto ətə wə Ləwəno Kenke nəmə áyifə díbə dísiə lə mba lenni Yudafo tsya əsuə. ⁴⁶ Fə bəmbəfo bətəyi bə inni nko ini. Itsyise bəno se banlə bele bamba kpə bətəyi katəse Onanto. Nya Petro lətəyi nkə, ⁴⁷ “Betidi bamfo tsya áfo Ləwəno Kenke fe kase bo tsya lefo esoo, bəmbəfo bəni bə bəmbəfləsə mə ntu.” ⁴⁸ Nyaso útə kusu nkə bəfləsə mə ntu lə Yesu Kristo eto diye əsuə. Lə nyamfo eto kamaa, bələ Petro lekpakpa bə usiə lə mə əflo itə eyi asiani.

11

Petro Ələkə Asa Kaso Óte Yerusalem Eto Bafokanəfo.

¹ Yanklə fə batənkpe bamə ku bafokanəfo bamba lə Yudea lenə bə betidi ba lenni Yudafo tsya ébótsyi bəwuninsə báfo Onanto eto Ditiki Sə nəmə bəno. ² Nyaso lefe nə Petro dísinkli úsu Yerusalem eto umə, Yudafo eto bafokanəfo ba

lɛkɛ mfóo, mántɔnɔ ko wə. Nya bátɔ wə bənkə,
³ “Beso fésu fásɔnɔ lə bafɔ ba dímanla alo nya
 fákpe kɔni lə ɔkpe ɔni əsuə fédi lesa ku mə?”

⁴ Nyaso Petro əlɛkə etiki nyamfo kenke kasɔ
 óte mə nkə, ⁵ “Lə lefe nə minke lə Yopa minlə
 ola botoo, nnyə buləkəkate butsyuə. Mfó mínyə
 kafia kplɛ kətsyuə ka banlɛ lə esi ana kétsyi kato
 banlɛ kə kasɔ bobokosə lə mə ɔflo. ⁶ Se minlə
 ola mímbɛɛ, nnyə bebuki akpa akpa eto kakle
 kpe lə kafia kamə kafo, batobuki ku betubuki
 ku mba laabɔdi lə kasɔ ku baklobɛ ákpo mfó.
⁷ Ete míno ɔkɔɛ utsyuə nlɛ etiki budi katɛyi nkə,
 ‘Petro! Taka, lo lə edi!’

⁸ “Nyaso nləkə kɛnyɛ nteyi minkə, ‘Kula o-o!
 Kulefe! Bonamute, méndi tɔ kulesa nə Yudafɔ
 leekisi budi nyə.’

⁹ “Fɛɛ ɔkɔɛ əmfɔ esi údi etiki útsyi kato óteyi
 nkə, ‘Lesa nə Onanto diyifo kɛnkɛɛ, mantɛyi fə
 diyifo dimankpa.’

¹⁰ “Nnyə buləkəkate bomfo sitsyə sɔ̃ɔ̃. Lə nnya
 kamaa, kafia kplɛ kamfo ka eto kafo bebuki
 bamfo nkpoɔ, bétsyi ke bábesə kato isu ese lefe
 nə kánya vīī. ¹¹ Lə lefe nəmfó tututuu, betidi
 itsyə ba bákpe bə bakpa mɛ baboko Kaisarea
 əbə bédufə diyo nə minke. ¹² Nya Lɛwɔnɔ
 Kɛnkɛ lɛteyi mɛ nkə ntəkəko mə lə busu. Mə
 bayimi ekua bamfo ditsyi Yopaa, ətəkəko mɛ
 busu Kaisarea búsu búdufə osani wə lekpe mɛ
 batɔnkpe ini Kornelio eto diyo. ¹³ Ɔteyi bo kase
 Onanto eto ɔtɔnkpe dílɛkə əsuə óte wə nya óteyi
 wə nkə, ‘Bɛbɛ utsyuə akpe Yopa lə usu ɔbɛbɛ
 nwə baakpo Simon Petro. ¹⁴ Wuudi mi etiki nnya

luutə bə fə ku fə diyo eto betidi kenke luunyə bofo.'

¹⁵ “Fə míntsyiko Ditiki Sɛɛ nəmə bətɛyii, Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ ébubə dídufə mə məmblɛ kenke lə əsuə fe kase dídufə bo lə əsuə lə kasɔ ketsyikokɔ kamə! ¹⁶ Nyamfo dítə mínkloma lesa nə Bonamute lɛtɛyi lefe nə ótɛyi nkə, ‘Sitinti Yohanes efi ntu ufləsə betidi. Fɛɛ Onanto ebufi Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ ufləsə mi.’ ¹⁷ Nya lə Onanto ətə betidi ba lenni Yudafo ətəsa nyamfo fe kase úfi útə bo lə lefe nə bófo Bonamute Yesu Kristo bóno, owoe mini bə lə mmfo Onanto kusu buti nko?”

¹⁸ Se bánɔ etiki nyamfoo, bénsite lesa nə bətɛyi. Bomu bátəsə Onanto bátɛyi bənkə, “Sitinti Onanto ətə betidi ba lenni Yudafo tɛya kusu nkə batsyi bawuninsə lə bənyə nkpe.”

Bafokanɔfo Lə Antiokia Efui Bakpe.

¹⁹ Nya lefe nə asa nyamfo nle bubə nkoo, bafokanɔfo ba dítsyətsyi bédu lə bulə bo dítu mə itsyi lə kase bálo Stefano əsuə, bésu bédufə Foinike ku Kipro ku Antiokia eto kəmə. Nya bátɛyilama banle ditiki sɛɛ nəmə bətɛyi Yudafo hã. ²⁰ Nya bafokanɔfo ba ditsyi Kipro ku Kirene dísu Antiokia bésu bátɛyi betidi ba lenni Yudafo Bonamute Yesu eto Ditiki Sɛɛ nəmə. ²¹ Nya se Bonamute eto əsuəale lɛkɛ ko mə esoo, bafokanɔfo ba dífi əsuə bətə Bonamute əbə befui bakpe.

²² Lefe nə bafokanɔfo ba nkpe lə Yerusalem lenɔ ditiki nəmfoo, bátɛyese Barnaba bə usu lə usu obe lesa nə nle bubə lə Antiokia. ²³ Se úsu údufə mfó nya únyə kase Onanto lɛwunsə ko

mæ, únyæ disuæyuæ tinti nya usi ókpe mæ nkæale nkæ bənyæ kekleke læ bofokanɔ əsuæ nya læ bedi ɔnukuale bətə Bonamute ku mæ utu kenke. ²⁴ Barnaba eyifo utidi sɛɛ wə nkpe bofokanɔ nya Ləwɔnɔ Kenke nsi ko wə tinti. Eyɛ læ wə bɔwunsəko əsuæ, bafokanɔfɔ bamə əbə befui bakpe.

²⁵ Lə nnya kamaa, Barnaba ésu Tarso, úsu óbɛbɛ Saulo mfo. ²⁶ Se únyæ wəə, ókpra wə bədu bəbə Antiokia nya mæ inuə bamə dísiə mfó lælə wɔlɔlɔ. Bakɛ mfó bákate betidi kpə asa. Antiokia mfó, nya betsyiko bafokanɔfɔ bokpo bə Kristofɔ nɛ.

²⁷ Lə lefe nəmfo tututuu, Onanto eto bənyɛləkətidi bətsyuə etsyi Yerusalem bəbə Antiokia. ²⁸ Mfó mæ nti eto ɔni wə baakpo Agabo, létaka uńyæ læ Ləwɔnɔ Kenke eto əsuəale əsuə nya ótɛyi nkə kukpɛnsɛ kekleke ebubə læ kawunsɪə kenke. Nyamfo əbə ítə læ lefe nə Romafɔ eto Okankplɛ wə baakpo Klaudio nɛ seka budi. ²⁹ Nyaso bafokanɔfɔ bamə éfi nsusu bə baako asa læ befi batsyese bafokanɔfɔ ba nkpe læ Yudea eto kasɔ. Nya mæ utsyuə saa léko kase wofo. ³⁰ Nya se báko bikə biaməə, bəfi mi bətə Barnaba ku Saulo nya bəfi mi bəsu bətə Yudea eto bafokanɔfɔ eto beninə.

12

Herodes Ákpe Batɔnkpe Bamə Bulə.

¹ Lə lefe nəmfo əsuə, Oka Herodes əmuə bafokanɔfɔ eto bətsyuə nkə læ ókpe mæ bulə kekleke. ² Útə balo Yakobo wə ni Yohanes eto ɔyimisani ku lesiabi. ³ Nya se únyæ nkə nnya

úyifo áke Yudafo ɔkɔɛɛ, úmuə Petro tsya læ lefe nə beedi Abolo nnya Ƴyənkiəsə Ləmbə eto Diyi. ⁴ Se bəmuə wəə, bákpe wə læ diyo kaka mba laase diyo nəmə eto ena ena eto akpa ana ba laafloma bətsyuə n̄yə lefe saa banlɛ wə bɔsɛ. Herodes eto nsusu ni bə læ ubə ufi wə utə betidi læ bakponko wə lekpo læ mə diyisɛɛ nə baakpo Ukpə Ása Bo Ƴyila eto kama. ⁵ Nyaso mba laase mfó ákase Petro læ diyo nəmə. Fɛɛ bafokanɔfo bamə ákato ola keklege ákalɛ Onanto lekpa kpa læ wə disi.

Onanto Ƴlakə Petro Wə Bákpe Lə Diyo.

⁶ Nya læ ketsye ka eto kəsiasə ka Herodes díbu disi nkə wútələkə Petro læ diyo utə betidi baməə, Petro álabɛ selabɛ læ mba laase eto inuə eto nti. Nya bákpe wə læ kɔnyɔ kplɛ ko bɛfi batsyasə læ mə kosate eto ani əsuə. Nya fɛ mba laase mfó eto bətsyuə dínyə banlɛ siku siamə bɔsɛ. ⁷ Akpaakpa koo, Kato eto Ɖtɔnkpe ko lɛbɔ nya lekpasə léfo diyo nəmə kenke. Nya Kato eto Ɖtɔnkpe dífi wə kɔni útəkə Petro læ lekpa kɛ ósanklisə wə nya óteyi nkə, “Kɔsɛ mlə læ ataka ənyə!” Kɔnyɔ kplɛ ko nkpe wə læ kɔni lɛsini kóbo kókpo læ kasɔ. ⁸ Nya Kato eto Ɖtɔnkpe əmə lɛteyi wə nkə, “Fi fə awu ku afɔkpa akpe.” Nya Petro díyifo nko. Nya Ɖtɔnkpe əmə disi óteyi wə nkə, “Fi fə awu kentsyɛ akpe læ ətəkəko mɛ.”

⁹ Nya Petro létaka útəkəko wə, nya óbo læ diyo nəmə kafo. Lefe nəmfo kenkee, wánte læ lesa nə Kato eto Ɖtɔnkpe əmə nlɛ buyifo eyifo sitinti, úbu nkə kola ete ɔnlɛ busiə. ¹⁰ Nya báye báfe mba laase eto ditsyukpa tutɛ ku bənuəfə. Nya

se báyo situ eto kesie kplɛ ka baayɛ kedufə umə əməə, siku siamə kosate ko lesini əsuə. Nya báye læ kesie kamə tsya báfe. Nya se báye bésu seto sɛkɛɛ, Kato eto Ɔtɔnkpe əmə ko lénya údu læ wə ɔflo.

¹¹ Lə nnya kamaa, fɛ Petro léte lesa nə díbə wə læ əsuə nya óteyi wə əsuə nkə, “Mómɔ mbote miə sitinti ini bæ Bonamute létsyese wə Ɔtɔnkpe əmfo nkə ubə uləkə mɛ utsyiko læ Herodes eto ani ku asa nnya Yudafɔ díbu bæ booyifo mɛ tsya læ diyo nəmfo kafo!”

¹² Nya se únyə nnya díbə utsyə lekproo, údu úsu Maria wə ni Yohanes Marko eto ambe eto diyo kaka betidi kpə létsya banlɛ ola boto. ¹³ Nya se Petro léyo diyo nəmə eto kəsiə, óso siku siamə. Nya uyifoyifosiobi utsyuə wə baakpo Roda ábo úsu nkə woabe futsyuə uni. ¹⁴ Se óno Petro eto ɔkɔɛ utsyə lekproo, únyə disuəyuə ofensə! Itə wánsini wə siku siamə, bomu útsyetsyi úsu wə betidi ɔflo úsu óteyi mə nkə Petro əbə uńyə læ siku kama.

¹⁵ Bátɛyi wə bənkə, “Ntɔ disi lébia fə?” Nya usi únyə læ nnya əsuə nkə sitinti ini. Nyaso bátɛyi wə bənkə, “Nyalɛ ətsyuəə, wə kato eto ɔtɔnkpe uni!”

¹⁶ Lə lefe nəmfo kenke əsuəə, Petro esi únyə ɔlɛ kesie eto siku bɔso. Nya lefe nə básini se nya bənyə wəə, íyifo mə yanii. ¹⁷ Úyifo mə kɔni nkə bánkpo kudu. Ɔteyi mə asa nnya díbə ku kase Bonamute díbə úləkə wɛ utsyiko læ diyo nəmə kafo. Nya óteyi mə nkə, “Bisu bɛteyi Yakobo ku bayimi bafɛfɛ asa nnya díbə.” Nya udu mə læ ɔflo úsu kalebe bamba.

18 Nya se kale dísiəə, íyifo mba laase mfó yaa, nya éboko bulə kpə. Bátə mə əsuə bənkə, “Se tutuutu Petro lefe mómə?” 19 Nya Herodes ətə bábəbɛ wə tinti, fɛɛ bənnɔ wə. Útə bəmuə mba laase diyo nəmə bákpkoko mə lekpo, nya útə nkə balo mə. Lə nnya kamaa, Herodes édu lə Yudea úsu úsiə lə Kaisarea itə lefe ditsyuə.

Oka Herodes Eto Ukpə.

20 Lə lefe nəmfó, Herodes ənyə ɔblo tinti ókpe Tiro ku Sidon eto betidi, nyaso bésu lə sitiditu əsuə bə lə besu bənyə wə. Bésu bátə bəwunsəko betsyi lə Blasto wə ni Herodes eto nwə laabe diyo ɔflo bə ɔɛ Herodes lekpa kpa lə utə lə ləniyifoyifo lə dibə lə mə inuə bamə ku Herodes eto nti. Ibə nko itsyise Herodes eto kaso bəkənyə mə didisa ketsyiko.

21 Nya lə diyi nə Oka Herodes ditsyə məə, ókpe wə bekankə nya úsiə lə wə lekankpome əsuə údi betidi bamə etiki. 22 Se údi etiki ólosəə, betidi bamə áfa básə ani bətə wə nya bətɛyi bənkə, “Onanto Kosate eto ɔkə uni! Inni utidi!”

23 Lamfolamfoo, Bonamute eto Ɔtonkpe ákpe Herodes bufi lə əsuə, itsyise wémfi atesɛ Onanto. Nya batsyini dídi wə əsuə kenke, nya úkpə.

24 Nya Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə lɛyɛ letsyo, dísensə nya bafokanɔfo difui bakpe.

25 Nya lefe nə Barnaba ku Saulo lélosə mə keyifo ka bákpe mə bə besu beyifoo, bésinkli betsyi Yerusalem bəbə nya bákpa Yohanes wə tsya baakpo Marko báyenko báboko.

13

Bákpe Barnaba Ku Saulo Koto.

¹ Lə Antiokiaa, Onanto eto bənyeləkətidi bətsyuə ku bateasa áke lə bafokanɔfo eto ditsyukpa nəmə nti. Mə ni Barnaba ku Simon wə baakpo utidi naa ku Lukio wə ditsyi Kirene ku Manaen nwə ku Oka Herodes békluasə bako taa mə sikpefi lefe ku Saulo. ² Nya lefe nə banle Bonamute bətəsə nya bake lə kənyeklekle əsuəə, Ləwɔnɔ Kənke əbə dídi mə etiki nkə, “Biləkə Barnaba ku Saulo bitsyə itə keyifo ka eso mínkpadi mə.” ³ Lə nyamfo esoo, beninə bamə ákle kənye nya báto ola nya bətəkə mə ani, nya bətsyə mə kusu.

Barnaba Ku Saulo Ésu Kipro.

⁴ Se Ləwɔnɔ Kənke ditsyə mə kusu lélosəə, bésu umə wə baakpo Seleukia. Mfó béfi ɔklo báyila lekpo nəmə bésu kasɔ ka ntu letsyilama eto umə wə baakpo Kipro. ⁵ Se bésu bédufə umə wə baakpo Salamii, bésu Yudafɔ eto ntsyakɔ bésu bédi mə ditiki sɛɛ nəmə. Nya Marko Yohanes dikəko mə fe mə ɔwunsəkotsyuə.

⁶ Se bədu mfóo, báye lə kasɔ kamə bésu bédufə umə wə baakpo Pafɔ. Mfó bətsyakɔ Yudanyə wə ni ofate wə ni sedia eto unyeləkətidi wə baakpo Bar-Yesu eto ubi. ⁷ Ofate əmfɔ ku Aba eto unyesia wə baakpo Sergio Paulo eyifo bayetsyuə. Nko eto Aba eto unyesia əmfɔ wə diyifo obesibe ákpadi Barnaba ku Saulo nkə bəbə bənyə wə, itsyise óla nkə lə ɔnɔ Onanto eto ditiki nəmə. ⁸ Nya se bésuu, ofate əmə wə baakpo tsya bə Elima lə Sigriki əsuəə, ənə etiki ku mə. Óla nkə lə uləkə

Aba eto unyesia əmfɔ eto nsusu utsyiko lə etiki nnya Saulo ku Barnaba lela bə beedi əsuə.

⁹⁻¹⁰ Fɛɛ Saulo wə tsya bensi baakpo Pauloo, ábe ofate əmfɔ ku ləblɔfi kekleke. Nya úləkə óte wə lə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ eto əsuəale nkə, “Fə Obonsam eto ubi, eyifo odia ku nwə laawɛ betidi kakpe. Nya feekisi kaseyifoyifo, nya faatsyi Bonamute eto ɔnukualetiki kawuninsə keyifo bidia! ¹¹ Bonamute ebutəkə fə kɔni mɔmɔ nya wuutə fə ənəmi ba, nya fensiembunyə kofe bio isu ese lə lefe ditsyuə eto kama!”

Lamfolamfo lətɔntɔ eti Elima lə ənəmi, nya wénsifo asa bunyə bio. Úkawunya ani kabɛbɛ utidi nkə lə ɔyɛnko wə. ¹² Lefe nəmfo se Aba eto unyesia əmfɔ dínyə nyamfo nkoo, íyifo wə yanii, nya ófo Bonamute eto ditiki nəmə ónɔ.

Barnaba Ku Saulo Ésu Antiokia Lə Pisidia.

¹³ Nnya kamaa, Paulo ku mba ntəkəko wə ésu bédufə lə ɔklo nya bédu lə Pafɔ bésu Perge wə ni umənkplɛ wə nkpe lə Pamfilia eto kasɔ. Mfó nya Marko Yohanes dídu mə lə ɔfɔ úsinkli úsu Yerusalem. ¹⁴ Se bédu lə Pergee, bésu Antiokia, umənkplɛ wə nkpe lə Pisidia. Nya lə ɔnwɛditsyəyii, bésu Yudafo eto katsyako nya bəsiə kasɔ lə betidi bamə nti. ¹⁵ Lefe nə bákakla asa betsyiko lə Moses eto kɔfi eto kukue ku Onanto eto bənyɛləkətidi eto asawɔniwɔni bálɔsə, katsyako eto batɔnkɔtɔnko ətə Paulo ku wə bətsyuə bote bə, “Bayimi, lə utsyuə kpe ditiki ditsyuə nkə woateyi lə ufi okpe bo nkɛalee, lə ubə ɔteyi.”

¹⁶ Mfó Paulo létaka uínyə nya óte kóni kato lete bæ bedi kaa, nya óteyi mə nkə, “Israelfo ku mimba kenke ba lenni Israelfo ba leetsyue Onanto koto, bitsyue ato læ bənɔ! ¹⁷ Israelfo eto Onanto ni nwə díləkə bo banamə nya ókpo mə atsyɔ. Nya úyifo mə kusə kplɛ eto betidi læ lefe nə bəsiə kafɔle ka ni Egipte. Onanto ələkə mə utsyiko Egipte eyɛ læ wə əsuəale kplɛ nyamə əsuə. ¹⁸ Óbe mə nya ókpa mə óyenko læ mfiminti itə alɛ fosi ana nnya báke mfo. ¹⁹ Se ótsylɔsə əsə akuanse læ Kanan eto kasɔɔ, úfi mə kasɔ kamə utə Israelfo fe mə kedikɔ. ²⁰ Nyamfo kenke əbə itə fe alɛ alofa ana awosi anɔ eto nti.

“Lə nyamfo eto kamaa, Onanto ətə mə bakpronkpo ba dídi seka læ mə əsuə isu ese Onanto eto Unyeləkətidi Samuel eto lefe. ²¹ Nya bále wə lekpakpa bæ utsyə oka utə mə. Nya Onanto díte mə Kis eto ubi Saulo wə ditsyi Benyamin eto kafo, nya údi seka itə alɛ fosi ana. ²² Nnya kamaa, Onanto átakasə wə læ seka əsuə nya úfi David úsiəsə læ lekankpomɛ nəmə əsuə. David əmfo ni utidi wə əsuə Onanto dídi etiki utsyiko nkə, ‘Yese eto ubi David ni utidi wə mɔ utu laala, itsyise wuuyifo lesa nə maala.’

²³ “Nko ke ini bæ Onanto áyɛ læ David eto kafo, nya úləkə Ofomfokətə wə ni Yesu utə Israelfo fe kase utsyə bo kɛnyɛ. ²⁴ Nya fɛ Yesu luubəə, Ntufɛsətidi Yohanes əbə óteyi Israelfo kenke nkə batsyi mə nkpə bawuninɛ læ mə akɔəsi bayɛ abua buuyifo læ ufləsə mə ntu. ²⁵ Lə lefe nə Yohanes eto keyifo nɛ kalosɛkɔ bubəə, óteyi betidi bamə nkə, ‘Owoe bibu biə wə mini? Mɔ ni nwə bɛnlɛ kusu bobɛ lɛ? Owo lo! Fɛɛ wə

kpe læ kusu ɔɛ bubə mə kama, nya mənnýyətə bə nyankli wə afukpa eto kekue kulaa tsya!’

²⁶ “Mɔ bayimi, Israel bebi, mi mba ni Abraham eto bebi ku mimba lenni Yudafɔ fɛ biesumu Onanto, nkɔɔ manlo eto bofo bomfo əbə itə bomblɛ kenke. ²⁷ Betidi ba nkɔɔ læ Yerusalem ku mə beninə māmfo Yesu bánɔ bə wə ni mə Ofomfokətə əmə. Nya bánɔ kasɔ Onanto eto bənyɛləkətidi eto ditiki nə baakla kate bo læ ɔnwɛditsyayi saa əsuə. Fɛɛ bətə bənyɛləkətidi eto etiki əbə itə se bálo wə dikpənkpi eso. ²⁸ Nya ite bə bənnýyə kabua saa læ wə əsuə tsyaa, bátɛyi Pilato bə utə kusu læ balo wə.

²⁹ “Nya lefe nə békeyifo lesa nə Awɔnisa Kenke eto Kukue letɛyi utsyɛ itsyi læ læ wə əsuə bálɔsəə, bələkə wə læ uyikabie əsuə bésu bebikə. ³⁰ Fɛɛ Onanto átakasə wə utsyiko ɔkɔmə. ³¹ Nya læ eyi kɔɔ əsuəə, úləkə wə əsuə óte betidi ba wonko mə leyɛ itsyi Galilea isu Yerusalem. Mə ni betidi ba nɛ adansie budi læ wə əsuə læ Israel eto kusə nɛ.

³²⁻³³ “Nya mɔmɔɔ, búbə mfo boə boefi Ditiki Sɛɛ nəmə boboko mi bə Onanto eto kɛnyɛ ka útsyɛ bo banaməə, əbə itə bo, bo mba ni mə bebi. Nnya ni bə Onanto ətə nkə Yesu si otaka utsyi ɔkɔmə ubə nkɔɔ. Nyamfo ni lesa nə David lɛwɔni læ wə kusənkue nuəfə kafo nkə Onanto áteyi itsyi læ Yesu əsuə nkə,

‘Mɔ Ubi feni.

Nya mmii, mbofiani fə anto.’

³⁴ Nya nyamfo ni lesa nə Onanto letɛyi itsyi læ wə botakasə ketsyiko ɔkɔmə kəbə ni nkə wembubu læ kudi kafo.

'Mookpo fə atsyɔ nnya diyifo kɛnkɛ fe kase
mínse uyi mintsyə miə mookpo David.'

³⁵ Nko usi óteyi læ David eto kusə bamba nkə,
'Məmbutə bə fə uyifoyifo kɛnkɛ əmfo kɛ læ kudi
kafo ebú.'

³⁶ "Ditiki nəmfo manyɛ læ David eto kutsyə it-
syise usiə nkpə úyifo Onanto eto lelabi əsuə, nya
ukpə nya bəbikə wə ku wə bana mə nya wə əsuə
eto sinə tsya díbú. ³⁷ Fɛɛ nwə Onanto létakasə
utsyiko ɔkɔməə, wə əsuə eto sinə mém bú læ kudi
kafo.

³⁸ "Nyaso bayimi, bola boə bete læ ekpa bə eyɛ
læ Yesu əmfo əsuəə, nya bábe abuabufikatsyɛ eto
ditiki nəmə letsya bətə mi nɛ. ³⁹ Nya utsyuə
saa wə lefo Yesu ɔnɔɔ, Onanto ebuɸi wə abua
ɔtsyɛ wə nya weembolo wə dikpi. Nyamfo ni lesa
lɔni nə Moses eto kɔfi dímamfo buyifo kulefe
nɛ. ⁴⁰ Nyaso bebe kukɔnɔ! Biəntə læ Onanto eto
bənyeləkətidi eto etiki nnya bətɛyi bətsyə læ eyɛ
bubə kətə læ mi əsuə nko. ⁴¹ Itsyise Onanto átɛyi
nkə,

'Bebe mimba læmə mə ditiki. Bitə læ iyifo mi
yanii læ bətsylo!

Itsyise lesa nə minlɛ buyifo mmii,

iyifo lesa nə biembofo bɛnɔ,

læ utsyuə ələkə ni kasɔ ote mi kulaa tsya.' "

⁴² Se Paulo ku Barnaba nɛ bɔbɔ læ disikakpekɔ
mfóo, betidi bamə átɛyi mə bə besi bəbə bedi mə
etiki nyamfo læ ɔnwɛditsyuə eto diyi nə luubə.

⁴³ Nya lefe nə bésensə læ disikakpekɔ mfóo,
Yudafɔ kpə ku bafokanɔfɔ ba léfiani Yudafɔ nya
baate Onanto sikpi ba lɛkɛ læ disikakpekɔ mfóo,
ətəkəko Paulo ku Barnaba. Batɔnkpe bamə édi

mə etiki nya bale mə kɔle bə bənyə kekleke lə bəsia nkpə le lefonə Onanto əsuə.

⁴⁴ Lə Ɔnwəditsyayi nə disi dítəkəko nəmfoo, ibu sɛkɛɛ eni umə əmə kenke eto betidi əbə disikakpekɔ nəmə lə banɔ Bonamute eto ditiki nəmə. ⁴⁵ Nya lefe nə Yudafɔ eto beninə dínyə sitiditu sia díbə disikakpekɔ mfó, básesə ənəmi lə mə əsuə, nya bətsyiko etiki bunə ku Paulo lə etiki nnya ɔnlɛ bɔtɛyi əsuə nya báka wə. ⁴⁶ Fɛɛ Paulo ku Barnaba ákpe utu besi bədi etiki bətɛyi mə bənkə, “Ele bə budi Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmfo itə Yudafɔ bɔtɔnsə. Nya se bənɔ ditiki nəmfo nya bətɛyi biənkə bianla nkpə manlo bomfoo, búfi ni bɔle mba lenni Yudafɔ butə. ⁴⁷ Nyamfo ni kɔfi ko Bonamute dítə bo nkə,

‘Nnyifo fə fe okandis ntə mba lenni Yudafɔ
bə lə efi bofo aboko kawunsia eto lekpo saa.’
”

⁴⁸ Nya lefe nə mba lenni Yudafɔ lenɔ lesa nə bətɛyi mfoo, bənyə disuəyuə tinti, nya batesə Bonamute eto ditiki nəmə. Nya mba kenke Onanto díləkə itə nkpə manloo, áfo bánɔ. ⁴⁹ Nya Bonamute eto ditiki nəmə dísensə dísu kasɔ kamə kenke.

⁵⁰ Fɛɛ Yudafɔ bətsyuə édi ute bákpe lə besio ba nkpe dibu ba leesumu Onanto ku umə eto beninə eto nti. Nya bətsyiko Paulo ku Barnaba bulə kənyə mə lə əsuə, nya bála mə babɔsə lə mə lekpace mfó. ⁵¹ Fɛɛ lefe nə banlɛ budu lə umə əməə, báfɛ utembu wə nkpo mə lə akpa bákpo lə umə əmə nnya léte bə umə əmə eto betidi áni mə. Nyamfo eto kamaa, bədu mfo bésu Ikonion.

52 Nya bafokanɔfɔ ba lɛkɛ lɛ Antiokia mfó dínyə disuəyuə tinti nya béyi ku Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ.

14

Paulo Ku Barnaba Ésu Bédufə Ikonion.

¹ Nya se bédufə Ikonion tsyaa, Paulo ku Barnaba ésu Yudafɔ eto katsyakɔ mfó. Nya se bátɛyi Yudafɔ ku mba lenni Yudafɔ Ditiki Sɛɛ nɛmɛə, mə nti eto betidi kpə áfɔ bánɔ. ² Nya Yudafɔ ba dímamfɔ Onanto eto Ditiki Sɛɛ nɛmfɔ bánɔɔ, ənə etiki ku mə nya bábiasə mba lenni Yudafɔ eto nsusu nya bətə bə bátaka bəńyə lɛ Paulo ku Barnaba lə əsuə. ³ Fɛɛ batɔnkpe bamə əsiə lə umə əmə itə lefe kentsyɛ ditsyuə ákate Ditiki Sɛɛ nɛmɛə ku ute. Nya Onanto tsya dílɛkə wə lefonə eto etiki eto sitinti óte ɛyɛ lə ayanisa kpə nnya útə bəyifo əsuə. ⁴ Ibə bə umə əmə eto betidi áma lə akpa ənuə, bətsyuə ətəkə lə Yudafɔ eto kama nya bətsyuə tsya dítəkə lə batɔnkpe bamə eto kama.

⁵⁻⁶ Lə lefə ditsyuə eto kamaa, umə əmə eto betidi bətsyuə ba leeni Yudafɔ ku Yudafɔ ku mə beninə éfi nsusu bə bataka bəńyə lə mə əsuə bakpɔ mə aba. Batɔnkpe bamə ánɔ mə ketsyue kamə, nya bətsyetsyi bədu bésu Likaonia eto kəmə ka ni Listra ku Derbe ku kəmə ka nkpe lə lekpake mfó. ⁷ Nya bədi Ditiki Sɛɛ nɛmɛə mfó.

Paulo Ku Barnaba Lə Listra Ku Derbe.

⁸ Se bésu Listraa, osani utsyuə akɛ mfó wə lətsyini taa lefe nə bále wə nya wámfɔ tɔ botaka kayɛ kulefe. ⁹ Úsiə mfó úkanɔ ditiki sɛɛ nə Paulo ńyə ɔnlɛ budi. Nya se Paulo lébe wə

tũũ, únyə nkə ófo óno nya wə bufi bomə luuyə wəə, ¹⁰ Nyaso Paulo áfā bembembe óteyi wə nkə, “Taka ənyə lə fə akpa əsuə!” Nya osani əmfo lésa ótaka únyə nya útsyiko bəye kafe.

¹¹ Se betidi ba dínyə mfó banlə ditiki nəmə ato butsyue dínyə lesa nə Paulo díyifoo, báfā bembembe lə Likaoniafə eto sele əsuə bátəyi nkə, “Bananto beni! Báyifə bəbə bo nti fenke betidi!” ¹² Lə nyaso bətəkə Barnaba diye bə Seus. Nya bətəkə Paulo tsya bə Herme, itsyise wə ni futsyə dínyə nle etiki budi nɛ. ¹³ Nya Seus eto usumunyə, nwə eto kesumuko ńyə lə umə əmə eto kabanto mfóo, éfi banantsyui ku kaflawasi óboko nkə lə wə ku wə betidi bamə lə befi bətə batənkpe bamfo kedi lə umə əmə eto kabəsie.

¹⁴ Nya lefe nə Paulo ku Barnaba lenə lesa nə baala bə beeyifoo, bənə mə kosate eto awu nnya bankpe báfuadi, nya bətsyetsyi bédufə lə betidi bamə nti. Mfó nya báfā ¹⁵ bátəyi bənkə, “Boantomə, be bənle buyifo mfó? Bontsya kasə kamfo eto betidi ete buni fe mi ke. Búbə mfo boə boefi ditiki sɛɛ nəmfo boboko mi. Bisinkli bəye asa bimba nyamfo eto kakle buyifo lə bifi atesə bitə Onanto wə dítə bo nkpə. Wə ni futsyə díyifo kato ku kasə ku lekpo ku asa nnya nkpe lə nnya kenke! ¹⁶ Koo Onanto ətə kusu betidi kenke nkə bəsiə nkpə lə kase mə léla əsuə. ¹⁷ Tsya usi wəələkə kate mi nkə okpe sitinti eye lə asa sɛ nnya weeyifo kətə mi. Wəətə mi əsəmi ku bekelenkə lə lefe sɛɛ əsuə nya wəətə mi edisa ku disuəyuə tsya.” ¹⁸ Ite bə bátəyi mə nyamfo kenke tsyaa, ilə fɛ betidi bamfo ləye kedi kamfo mə butə.

¹⁹ Nya Yudafo bətsyuə ditsyi Antiokia, umə wə nkpe lə Pisidia ku Ikonion bəbə bábiasə betidi bamfo eto nsusu, nya bátɔnɔ ku mə báto Paulo aba nya bákpi wə lə kasɔ bábɔnko lə umə əmə, nya bébu bə úkrə. ²⁰ Nya lefe nə bafokanɔfo ba nkpe mfo díbə bənyə batsyilama wəə, ótaka nya usinkli úsu umə əmə. Nya se kale disiaə, wə ku Barnaba édu bésu Derbe.

Paulo Ku Barnaba Esinkli Besu Antiokia Wə Nkpe Lə Siria.

²¹ Nya besu bedi Ditiki Σεε nəmə lə Derbe. Nya se betidi krə bətsyuə díkafo bánɔ, bési besinkli bésu Listra ku Ikonion ku Antiokia lə Pisidia eto kasɔ. ²² Mfoo, besi bákpe bafokanɔfo nkpe mfo nkəale bə bənyə kekkele lə mə bəfokanɔ əsuə. Nya bətəyi mə tsya bə, “Ele bə bunyə kanyi krə fə lə bunyə disuəyuə lə Onanto eto sekakedikɔ.” ²³ Lə nnya kama Paulo ku Barnaba tsya əlakə batɔnkotɔnko bətə bafokanɔfo eto etsyukpa nyamə kenke, nya lə olatoto kətə Onanto ku lə kənyeklekle əsuəə, bəfi mə bákpe lə Bonamte wə báfo bánɔ eto ani.

²⁴ Nya lefe nə bábɔ lə kəmə ka nkpe lə Pisidiaa, bésinkli bésu Pamfilia eto kasɔ. ²⁵ Nya bətəyi Ditiki Σεε nəmə lə Perge fə báfe bésu Atalia. ²⁶ Mfó bəsiə lə ɔklɔ báye bésu Antiokia, kaka eto batɔnkotɔnko díkefi batɔnkpe bamə bákpe lə Onanto eto ani itə keyifo ka bákalosə mómɔ.

²⁷ Se bésu bédufə Antiokiaa, bákpadí bafokanɔfo ba nkpe mfó kenke bətsyə ditsyu nya bətəyi mə kusu ko báye eto etiki. Nya bətəyi mə asa nnya kenke Onanto leyenko mə bəyifo ku kase ósini bəfokanɔ eto kusu utə mba lenni

Yudafɔ. ²⁸ Nya bəsiə lə Antiokia ku bafokanɔfɔ mfo itə lefe kentsyɛɛ ditsyuə.

15

Batɔnkpe Bamə Ku Beninə Ákpe Disi Lə Yerusalem.

¹ Lə lefe nə Paulo ku Barnaba lekɛ lə Antiokiaa, betidi bətsyuə ba ditsyi Yudea əbə mfó nya bákate bafokanɔfɔ bamə asa nnya ni bənkə, “Lə bánla fə lelo fe kase Moses eto lekpa letee, embunyə bofo.” ² Paulo ku Barnaba ku betidi bamfo ənə ditiki nəmfo ɛklɛ. Lə nyamfo esoo, bətə bənkə bafokanɔfɔ eto bətsyuə təkəko Paulo ku Barnaba lə besu Yerusalem lə mə ku batɔnkpe bamə ku bafokanɔfɔ eto beninə ba nkpe lə mfó lə balɛ lelolala eto etiki nyamfo babe. ³ Nyaso se bafokanɔfɔ eto ditsyukpa nəmə ditsyə mə kusu báləsəə, bədu bəsu Foinike ku Samaria eto kəmə nya bəsu bənyə bafokanɔfɔ ba nkpe mfó. Bátɛyi mə bə mɔmɔɔ, mba lenni Yudafɔ tsya éfi mə əsuə bətə Onanto, nnya ni bənkə mə tsya áfo bánɔ. Ditiki nəmfo ákpe məmblɛ disuəyuə tinti. ⁴ Nya se bəsu bədufə Yerusalem, mə beninə bamə ku bafokanɔfɔ ku batɔnkpe bamə áfo mə kukɔnɔ. Nya Paulo ku Barnaba dífi mə kusu ko bəsu eto amaniə bábɔ mə ku asa nnya kenke Onanto díyifo óyɛ lə mə əsuə.

⁵ Fɛɛ Farisifɔ ba díkafo Ditiki Sɛɛ nəmə eto ditsyukpa eto bətsyuə átaka bənyə lə mə nti bátɛyi bənkə, “Ele be bayimi ba lenni Yudafɔ tsya la lelo nya lə beyifo lə Moses eto kɔfi əsuə.”

⁶ Nyaso mə beninə ku batɔnkpe bamə átsya fe ditsyukpa nya bədufə lə ditiki nəmfo əsuə. ⁷ Nya

lə katsyakɔ kamfóo, lə lefe nə bákale etiki nyamə bábe eklɛɛ, Petro átaka únyə nya óteyi mə nkə, “Bayimi, mi kosate yi biə Onanto díləkə mə taa kɔ utsyiko mi nti nkə nteyi betidi ba lenni Yudafo tsya Ditiki Sɛɛ nəmfo lə mə tsya lə bafɔ banɔ. ⁸ Nya Onanto wə nyi betidi eto utu kəmiəə, ələkə óte nkə ófo mə nya útə mə wə Ləwɔnɔ Kenke fe kase úfi útə bo tsya. ⁹ Wánkpe kabakəfə lə bonko mə nti, nyaso ófo mə lə bofokanɔ əsuə. Nya úfi mə abua ótsyə mə fe bo ke. ¹⁰ Nya mɔmɔɔ, beso biato Onanto kabe mmə? Bo ku bo banamə mámfo bikə bia nkpe kalende butsyi! Beso bɔnlɛ mi bufi ketsyisə bafokanɔfo mfo? ¹¹ Owo lo! Nnya ni bə bófo bóɔnɔ boə kase Onanto dínyə bo kaminsə nya ófo bo lə nkpə eyɛ lə Bonamute Yesu eto lefonə əsuəə, wofo mə tsya fe kase məətsya léfo bánɔ.”

¹² Lə nyasoo, məmble kenke ésinkli báye etiki budi nya bəsiə bétsyue ato lə nnya Barnaba ku Paulo leteyi bənkə, Onanto áye lə mə əsuə úyifo ayanisa kpə itə mba lenni Yudafo. ¹³ Lefe nə bákalosəə, Yakobo tsya átaka únyə óteyi nkə, “Bayimi, bitsyue ato lə bɔnɔ. ¹⁴ Simon Petro éboklomasə bo ibə efe ditute, lə kase Onanto díləkə wə lelabi óte betidi ba lenni Yudafo nya úləkə bətsyue útsyiko lə mə nti nkə bafiani wə bale. ¹⁵ Nya ditiki nə wə bənyeləkətidi leteyi bətsyə əbə itə fe kase bawɔni bə Bonamute átəyi nkə,

¹⁶ ‘Lə nyamfo eto kamaa, muusinkli mbə
 nya muusinkli nto Oka David eto sekakediko.
 Nya muusinkli nto asa nnya lébia mfó
 bə lə isinkli elɔ itsyə kukɔnɔ.

17 Itə bə betidi ba díbu,
 ku mba lenni Yudafə kenke ba mínkpadi
 minkə bedi mɔ betidi
 ebubə mɔ oflo.

Nko ini nɛ bə Bonamute éyifo lə lesa saa nə ótɛyi
 útsyə əsuə.

18 Onanto lɛtɛyi ditiki nəmfo betidi léte taa
 kɔ ke.'

19 "Nyaso mɔ, Yakobo, nɛ mi bɔtɛyi minkə
 betidi ba lenni Yudafə mfo nya béfi mə əsuə
 bətə Onantoo, yanle bə ibə bə buti mə kusu lə
 asa nyamfo əsuə. 20 Bomu bitə lə bɔwɔni mə
 kukue buə bayɛ asa nnya beefi kətə bəfiə kedi
 nnya lətə baanansə əsuə budi ku sɛsɔnɔdi ku
 bebuki ba báwaninsə simuə b́alo ku kɔtɔ eto
 budi. 21 Itsyi taa kɔɔ, asa nnya Moses lɛwɔni
 utsyə, baakla nnya nya baatɛyi nnya lə Yudafə
 eto katsyakɔ lə ɔnwɛditsyɛyi saa lə umə saa."

*Báwɔni Kukue Bətə Bafokanɔfɔ Ba Lenni
 Yudafə.*

22 Nya batɔnkpe ku beninə ku bafokanɔfɔ
 kenke eto ditsyukpa lɛtɔnɔ bələkə betidi bətsyuə
 bə bətəkəko Paulo ku Barnaba besu Antiokia.
 Betidi inuə ba bələkə eyifo bafokanɔfɔ eto ben-
 inə. Mə ni Yuda wə bensi baakpo tsya bə Barsaba
 ku Sila.

23 Nya kukue ko b́alɛ bésuko eto etiki nnya
 nkpe lə ko əsuə ni nkə,

Bo, batɔnkpe ku beninə ba ni mi bayimi ba
 nkpe lə Yerusalem, boə boəsiəsə mi, bo bayimi
 ba lenni Yudafə mba nkpe lə Antiokia ku Siria
 ku Kilikia.

24 Bɔnɔ boə bo mfo eto bafokanɔfɔ eto
 bətsyuə əbə mfó bəbə bənə etiki ətsyuə ku mi

itsyi læ bo Yudafo eto lelolala eto lekpa əsuə. Nyaa, inni bo létsyese mə bə bəbə batəyi mi etiki nyamfo eto okle. ²⁵⁻²⁶ Nyamfo eso se bókpe disi bətsyuə, bələ beninə inuə læ bo nti botsyese ku bo bayimi lala Barnaba ku Paul ba díkefi mə nkprə bətə fə keditətə itə Bonamute Yesu Kristo bə læ bəbə mi oflo. ²⁷ Yuda ku Sila tsya ebətəyi mi asa nnya bówəni bokpe mfo. ²⁸ Itsyise iyifo Ləwəno Kənkə eto lelabi ku bo lele tsya boənkə yanle bə ibə bə bufi Yudafo eto afi buyifo bitsyikə butsyisə mi enso asa nyamfo. ²⁹ Beni asa nnya bəfi bətə bəfiə kedi ku kəto budi ku bebuki ba bəwaninsə simuə bəlo eto budi ku səsənədi. Lə biələ mi əsuə məə, lesa saa ebuyuə ko mi.

Bisiə kukəno.

³⁰ Nyaso batənye bamfo áma kusu bəsu Antiokia. Nya se bəsu bədufə, bəkpadi bafokanəfo bamə kenke bəbə bətsya. Nya bəfi kukue ko bətsyiko Yerusalem mfó bətə mə. ³¹ Nya mba kenke ləkə mfo ənyə disuəyuə ku nkəale itsyi læ etiki nnya bəkla læ kukue komə əso.

³² Nya se Yuda ku Sila díyifo Onanto eto bənyələkətidi esoo, bələkə asa kasə bəte mə, bələ mə kələ, nya bəkpə mə nkəale. ³³ Nya se bəsiə mfó eyi asianii, bafokanəfo bamə ətə mə kusu bə besinkli besu Yerusalem læ diyuə əsuə. ³⁴ Fə Sila nkə wuusisə mə læ oflo mfó. ³⁵ Nya Paulo ku Barnaba dísie læ Antiokia mfó nya mə ku babamba kpə ákə mfo bəkate mə asa kedi mə etiki utsyi læ Bonamute əsuə.

Paulo Ku Barnaba Ésie Bətsyuə Esu Nti.

³⁶ Lə eyi ətsyuə kamaa, Paulo átəyi Barnaba nkə, “Tə lə busi busu bobə bo bayimi ba nkpe lə kəmə ka kenke búkesu budi Ditiki Σεε nəmfo ku nka bóyε bófe lə bobə kase banlenko.”

³⁷ Barnaba átəno nya óla nkə lə okpa Yohanes nwə tsya besi baakpo Marko óyenko. ³⁸ Fεε Paulo mántəno ko wə kulaa! Itsyise lefe nə mə ku wə dísu Pamfiliaa, Marko Yohanes ésikli lə mə kama údu, nya wənsiə bəlosə mə keyifo. ³⁹ Nyaso Marko Yohanes eto etiki nyamfo əbə ékpe mə inuə bamə kənə ekle, itə bə bésense lə bətsyuə. Barnaba ákpa Marko óyenko nya béfi oklo bésu Kipro. ⁴⁰ Nya Paulo lékpa Sila óyenko, nya bafokanofə ba nkpe mfó dífi mə bákpe lə Onanto eto ani fe bédu. ⁴¹ Nya báyε lə Siria ku Kilikia nya bákpe bafokanofə eto etsyuka nnya kenke nkpe mfó nkεale.

16

Timoteo Ətəkəko Paulo Ku Sila.

¹ Nya Paulo ku Sila dídu bésu umə wə baakpo Derbe, nya báyε mfo bésu Listra. Lə mfóo, bésu bənyə ofokanonyə utsyuə wə baakpo Timoteo. Wə ambe éyifo Yudanyə wə díkafo Kristo óno. Fεε wə anto éyifo Grikinyə. ² Bafokanofə kenke ba nkpe lə Listra ku Ikonion, ékebu Timoteo tinti. ³ Wə ni futsyə Paulo ləla kekkele nkə lə okpa wə óyenko. Nyaso útə bala wə lelo fe kase Yudafo eto lekpa léte, itsyise Yudafo ba kenke nkpe lə lekpo nəmfo yi bənkə wə anto éyifo Grikinyə. ⁴ Nya se báma kusuu, báyε lə kəmə ka kenke nkpe mfó báfe, nya bátəyi mə ketsyue

ka batɔnkpe eto beninə ba nkpe lə Yerusalem dítisyue bətsyə. Nyaso bátəyi mə bə lə beyifo lə nnya əsuə. ⁵ Nyamfo eso betidi bamə əbə befui bakpe, nya nko ke tsya mə bofokanɔ tsya dimuə ale enso nɛ.

Paulo Ənyə Buləkəkate Lə Troa.

⁶ Lə nyamfo eto kamaa, báyɛ bésu Frigia ku Galatia, itsyise Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ mɛntə mə kusu nkə bátəyi Ditiki Sɛɛ nəmə lə Asia eto kasɔ. ⁷ Nya lefe nə bésu bédufə Misiaa, bála bə lə besu Bitinia eto kasɔ. Fɛɛ mfó tsyaa, Yesu eto Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ mɛntə kusu nkə besu mfó. ⁸ Nyaso bésinkli báyɛ lə Misia eto kasɔ ɔflo nya bésu bédufə umə wə nkpe lə lekpro ɔflo baakpo Troa. ⁹ Ketsye kamfóo, Paulo əńyə kələkəkate. Únyə nkə osani utsyuə wə ditsyi Makedonia nya únyə ɔnlɛ wə lekpakpa bɔlɛ ákatəyi nkə, “Yila əbə Makedonia lə əbə mfo lə əbə awunsəko bo o-o!” ¹⁰ Nya lə buləkəkate bomfo esoo, búmuə əsuə akpa kpa nya búdu búsu Makedonia. Itsyise nyamfo lə bo bote nkə Onanto ála nkə lə otsyese bo lə busu bətəyi Ditiki Sɛɛ nəmə mfó.

Lidia Éfi Wə Əsuə Útə Onanto Lə Filipi.

¹¹ Nyaso búsu búfi ɔklɔ lə Troa, nya bóyɛ bófe búsu Samotrake. Nya se kale dísiə, búdu búsu Neapoli. ¹² Se búdu mfóo, búsu búdufə Filipi wə ni Makedonia eto umə nkplɛ. Nya mfó tsya eyifo Romafo eto umə. Nya búsiə mfó itə eyi ətsyuə.

¹³ Lə ɔnwéditsyəyii, búdu lə umə əmfó búsu utuflo utsyuə kaka búbu boə mfó eto bediti aato ola kətə Onanto. Nya búsiə mfó bɔnlɛ

besio ba díbæ mfó Onanto eto Ditiki Σε nәмә бәтәyi. ¹⁴ Nya ɔni ake мә lenti baakpo Lidia Tiatira. Woate ago eto mfiа nya uyifo utidi wә léfo Onanto ɔno kekleke. Nya lefe nә unsi mfó ɔnlә etiki nya bɔnlә бәтәyi ato butsyuee, Onanto ásini wә nsusu nya ófo etiki nnya Paulo nlә budi mfó kenke ɔno. ¹⁵ Nya se wonko wә diyо eto betidi kenke léfo ntuflesәflәsә eto lekpa nәмәә, ólә bo lekpakpa nkә, “Lә befo bеnɔ biә mintsya eyifo Bonamute eto ofokanɔnyә sitintii, nyalә bibә bәsɔnɔ lә mɔ ɔflo.” Nya únәnko bo ditiki nәмfo isu ese lefe nә bótɔnɔ búsu bósɔnɔ lә wә ɔflo.

Bákpe Paulo Ku Sila Lә Aba Eto Diyo.

¹⁶ Nya diyi lɔni se bóntɔ lә ola katokɔɔ, bótsyako ndomunyә siobi utsyua wә lәwɔnɔ buа nsi lә әsuә wә lәәnyә asa kateyi. Nya woaye lә nnya әsuә keyifo atabi kәtә wә banamute мә. ¹⁷ Nya usiobi әmfо dítәkәko bo ku Paulo kama kafã kateyi nkә, “Betidi bamfo eyifo Onanto eto beyifoyifo, nya bәbә mfo bә lә bate mi konantosu ko luutә Onanto tә mi nkpә.”

¹⁸ Nko eto eyifosa әtsyә nko éfo eyi kpә. Nya se ditsyәbi nәмә díbe dílә Pauloo, útsyi ɔwuninsә nya údi lәwɔnɔ nә nsi lә usiobi әmә әsuә nkә, “Nlә fә bola lә Yesu Kristo eto diyе әsuә miә bɔ lә wә әsuә!” Nya lamfolamfoo, lәwɔnɔ buа nәмә ko lәbɔ lә wә әsuә.

¹⁹ Nya se wә banamute dínyә bә мә kudisu étii, bәmuә Paulo ku Silas nya bәnә мә bәsuko umә әmә eto beninә ɔflo lә obia nti. ²⁰ Nya bәtәyi lә obia nti mfó bәnkә, “Betidi bamfo eyifo Yudafo, nya bәbә mfo banlә bo umә bobiasә.

21 Bəbə mfo balə asa nnya dínyə lə Romafə eto afi əsuə bote.”

22 Nya betidi kpə díbə bátsyilama mə, nya bétsyiko Paulo ku Sila bunə kesuko sətə ku kama. Nya bakpronkpo bamə dítə kusu bənkə bələkə mə bikə lə əsuə, nya bətə kusu bənkə bablɛ mə ku akete. 23 Lefe nə bəblɛ mə báfo afabe lə əsuə tintii, bəfi mə bəsu bákpe lə Aba eto diyo. Nya bətəyi utidi wə laase mba bákpe lə diyo mfó bənkə ɔlɔ obe Paulo ku Sila keklege. 24 Nya se bəkə wə ato nko esoo, ókpa mə úsu ókpe diyo nəmə eto kaka nso ale nya úti mə ókpe mfó, ókpe mə lə amana.

25 Nya lə ntsyənti lefe nə Paulo ku Sila ləkɛ mfo bákato ola kətə Onanto nya banlɛ əsə busə katəsə wə nya mba nkpe lə diyo nəmə ku mə əkətsyuə ato. 26 Dikunə, kasɔ ko dítinkə keklege, nya diyo nəmə kenke tsya dítinkə itə bə diyo ni biku kenke ásini, nya amana nnya bákpe mba bákape lə diyo nəmə dífəsə ɛbɔ. 27 Se nwə laabe mba bákpe lə diyo lésanklii, únyə nkə ayo nyamə eto biku kenke ásini bite leya. Nyaso se úbu nkə mba bákpe lə diyo nəmə kenke étsyətsyi bəluu, úləkə wə lesiabi nkə lə olo əsuə. 28 Nya se Paulo dínyə lesa nə óla nkə lə uyifo əsuəə, ófā ókpadi wə ótəyi nkə, “Menyifo nko! Bomblɛ kenke kpe mfo.”

29 Nyaso utidi əmfo ákpadi nkə befi okandɛ baboko. Nya lə ketinkə ku difufu əsuəə, úsu óse akonki lə Paulo ku Sila ɔflɔ. 30 Nya se ókpa mə ɔbɔnko lə diyo nəmə kafoo, ótɔ mə nkə, “Boantomə, be ele bə nyifo lə nyə bofo?”

³¹ Nya bátèyi wə bənkə, “Fə Bonamute Yesu anɔ nya εye lə nnya əsuə, ebunyə bofo itə fə ku fə diyo eto betidi kenke.” ³² Nya bésu bátèyi wə ku wə diyo eto betidi kenke Bonamute eto ditiki nəmə. ³³ Nya ketsye kamfo ke nya úsə mə afabe nnya báfo, nya wə ku wə diyo eto betidi kenke léfo ntuflesəfləsə eto lekpa nəmə. ³⁴ Lə nnya kamaa, ókpa Paulo ku Sila úsuko wə diyo nya útə mə lesa bédi. Nya wə diyo eto betidi kenke dínýə disuəyuə tinti, itsyise báfo Onanto bánɔ.

³⁵ Se kale dísiə, umə əmə eto bakpronkpo ákpe wə bamamanyə nkə besu bátèyi nwə laabe mba bákpe lə diyo eto uninə nkə, “Nyani bafə bamə lə bedu.”

³⁶ Nyaso mə obebe əmfo átèyi Paulo ku Sila bənkə, “Bakpronkpo bənkə nyani mi lə bidu. Nyaso bisu lə diyuə əsuə.”

³⁷ Nya Paulo letèyi bamamanyə bamfo bənkə, “Bablə bo lə umə ta eto ənəmi lə lefe nə eto lefe bánkponko bo tɔ lekpo nya béfi bo bésu bákpe lə Aba eto diyo. Fεε Romafə buni! Nya məmɔɔ, beso bala bənkə beyu bələkə kaa lə budu bə lə betidi mante? Kulefe! Tə lə mə kosate lə bəbə bələkə bo kusu!”

³⁸ Nyaso bamamanyə bamfo ésinkli bésu bátèyi bakpronkpo bamə kénye kamfo. Nya se bánɔ bə Paulo ku Sila eyifo Romafɔɔ, sikpi əmuə mə tinti! ³⁹ Lə nya mfo eso bésu bálə mə lekprakpa bəyuəsə mə kəfo, fε bələkə mə lə aba eto diyo nəmə. Nya bálə mə lekprakpa bə bədu lə umə əmə lə besu kalebe bamba. ⁴⁰ Nyaso Paulo ku Sila édu bésu Lidia eto. Mfó nya bésu bənyə

bafokanɔfɔ bamba. Nya bési bákpe mə nkɛale enso, fɛ bédu lə umə əmə.

17

Paulo Ku Sila Édu Bésu Tesalonika.

¹ Nya se bésu báye lə Amfipoli ku Apoloniaa, bésu bédufə Tesalonika. Nya mfóo, Yudafɔ eto katsyakɔ ákɛ. ² Nya fe kase Paulo laala buyifoo, úsu mfó nkə lə úsu udi mə etiki lə disikakpeko kamə. Nya lə Ɔnwɛditsyayi ətsyə nya díɬəkə lə bətsyuə əsuə, úsukate mə asa itsyi lə etiki nnya nkpe lə Awɔnisa kenkɛ eto kukue əsuə. ³ Nya ókpasə mə bulə bo bátɛyi bətsyə bə Kristo ebubə unyə ku kase lə nnya kamaa, wootaka utsyi ɔkɔmə ubə nkɔ. Paulo átɛyi mə nkə, “Utidi wə eto etiki minlɛ mi bəɬɛyi mfo ni Yesu wə ni Nwə Onanto Lékpɔ Ɔhile Utsyə nɛ.” ⁴ Etiki nnya ókpasə óte mə mfó átsyi mə bətsyuə eto nsusu bówuninsə, nya báfo bánɔ bəɬəkəko Paulo ku Sila. Nya Grikifɔ kpə ba laate Onanto sikpi ku besio kpə ba nkpe díbu tsya átsyi bawuninsə lə umə əmə bəɬəkəko mə.

⁵ Fɛɛ Yudafɔ asɛsə ənəmi lə mə əsuə. Nyaso babɛbɛ betidi bua bətsyuə lə umə əmə ba bəɬə bə umə əmə eto betidi lə bataka bənyə lə mə əsuə. Nyaso bákpa betidi kpə ba lánɔyə lə ditsyɛbi saa əsuə ku kudu besu batsyilama Yason eto diyo ku nsusu bə lə bəmuə Paulo ku Sila lə bakpa mə besuko umə əmə eto katsyakɔ. ⁶ Nya se bənnɔyə mə esoo, bəmuə Yason ku bafokanɔfɔ bətsyuə nya bənə mə besuko katsyakɔ kamə. Mfó banlɛ bofa katɛyi bənkə, “Betidi bətsyuə lɛ bɔye katsyilama kakpe bulə lə kalebe saa, nya

bəbə mfo tsya bə lə bakpe, bulə. ⁷ Nya Yason tsya léfo mə ókpe lə wə diyo. Nya betidi bamə létaka bəńyə lə Roma eto Okankplə eto kəfi əsuə. Nya mə asatete nle bətəyi nkə oka bamba wə baakpo Yesu si okpe!” ⁸ Nya se bánə nyamfoo, betidi bamə ku umə eto beninə ənyənki nyanklaa. ⁹ Nya bətəyi bənkə ele bə Yason ku wə betidi fo kayo fe mba díńyə mə kama fe lə bayani mə.

Paulo Ku Sila Édu Bésu Beroia.

¹⁰ Nyaso diyi nəmfo eto ketsyee, bafokanəfə lə umə əmə ákpa Paulo ku Sila bətsyetsyiko bésuko Beroia. Nya se bésu bédufə mfó, bésu Yudafə eto katsyakə. ¹¹ Mba lə Beroiaa, mə nsusu ásini lə Dítiki Σεε nəmə əsuə esó Tesalonikafə. Nyaso bətsyue ato bánə lesa nə banle bətəyi. Nya diyi saa, nya banle budufə lə Awónisa Kenke eto Kukue komə əsuə kabe lə etiki nnya Paulo nle bətəyi eyifo sitinti. ¹² Itə eso mə nti eto bətsyuə kpə áfo bánə. Grikifə eto besio kpə ba nkpe díbu ku basani kpə tsya áfo bánə bətsyi bawuninsə.

¹³ Fεε lefe nə Yudafə ba nkpe lə Tesalonika lenə bə Paulo kpe əle Dítiki Σεε nəmə budi lə Beroiaa, bésu mfó bésu bákpe kənə ku bulə lə umə əmə. ¹⁴ Nyaso bafokanəfə ba nkpe mfoo átaka kpla bəńyə nya bákpa Paulo bésuko lekpo kenye. Nya íbu Sila ku Timoteo lə Beroia mfó. ¹⁵ Mba lékpa Paulo bayenko, áyenko wə bédufəńko Atene. Se bətsyi mfo banle bubəə, Paulo ətəkə mə kenye nkə bəbə batəyi Sila ku Timoteo lə bakəse bəbə betu wə mfó.

Paulo Áke Lə Atene.

16 Lefe nə Paulo ləkɛ lə Atene unsi unsəkə Sila ku Timoteo, iyifo lesa nə díl wə tinti se únyə kase betidi bamfo dítsyə bəfiə beesumu, nya umə əmə kenke díyi ku bəfiə. 17 Lə nyasoo, úsu mfó nkə weesu udi Yudafo ku betidi bamba ba laate Onanto sikpi tsya etiki lə mə katsyako. Nya diyi saa, úkedi mba úkənyə lə asi tsya etiki. 18 Nya lefe lónii, betidi bətsyuə ba ni Epikurofo ku Stoafə ba ni kawunsiə eto babesibe kplɛ ənə etiki ku Paulo nya bətɛyi bənkə, “Be kon utikidi wə leenyi kulesa əmfo nle bətɛyi?”

Nya babamba tsya lɛtɛyi bənkə, “Iyifo fenkə nsə bamba eto bəfiə əsuə ɔnlɛ etiki budi ket-syiko.” Nya betidi bamfó édi etiki nko itsyise bánə bə Paulo édi etiki itsyi lə Yesu ku wə botaka ketsyi ɔkɔmə kəbə əsuə. 19 Lə nyamfo esoo, bákpa wə bésuko kaka baakpo akpo lə Areopago ini umə eto beninə eto disikakpekə, nya bətɛyi bənkə, “Bola boə boate asafəfo nnya fanlɛ bote mfo eto kasə. 20 Itsyise asa nnya fanlɛ bote eyifo bo yanii. Nyaso bola boə boanə nnya kasə.” 21 Nya Atenefə kenke ku bafə ba nkpe lə kasə mfóo, eefi mə lefe kətə asafəfo saa eto etiki bətɛyi ku nnya bəno.

22 Nyaso Paulo átaka únyə lə disikakpekə kamə lə betidi bamfó eto ənəmi, nya ɔtɛyi mə nkə, “Lə kusu saa əsuə, nyə ntsyə lekpo miə mi Atenefə, biyifo betidi ba laala kesumu tinti. 23 Itsyise se minlɛ botsyilama kalɛ asa ola kabee, nya se mínyə mi nsumukə, nnyə kesumukə kani ka bawəni bətəkə lə kə leba əsuə bənkə, ‘Búfi nyamfo bútə bo Anto wə bunyi.’ Nya Anto wə binyi fɛ bɛnlɛ wə busumu mfoo, wə əsuə minla

miə meedi mi etiki mɔmɔ nɛ.

²⁴ “Anto əmfo ni Bonamute wə diyifo kawunsiə, kato ku kasɔ ku asa nnya kenke nkpe lə ke. Nya woənsiə kpoo lə disumuyo fe nə kasɔ mfo eto betidi dífi mə ani báto. ²⁵ Nya woanhiã bə udi kulesa itsyi lə betidi eto ani ɛye lə mə keyifo tsya əsuə, itsyise wə kosate ni futsyə lætə utsyuə saa nkpe ku lesa saa nə baahiã. ²⁶ Wə dílækə utidi saa ɛye lə utidi ɔni əsuə bə lə busiə nkpe fe kɔtɔ kɔni eto bebi lə kasɔ kamfo kenke əsuə. Wə kosate dítsyə lefe ku kedikɔ útə mə tsya. ²⁷ Nya Boanto dítsyue nyamfo utə bo betidi itə bə lə bɔbɛbɛ wə esu lə bunyə wə, ekpe bə lə sintintii, woantsyonko bo. ²⁸ Itsyise fe kase mi mba laateyi akpa læteyii, ‘Wə ni nwə nsi nkpe nyaso bo tsya nsi nkpe, nya bunsii nkpe ku wə nya boalabe selabe lə wə.’ Nya baateyi tsya bənkə, ‘Bóbo butsyi lə wə.’

²⁹ “Nya se buni Onanto eto bebi esoo, yanle bə ibə bə bubú boə Onanto əmfo te fe lesa nə bo betidi dífi sika sia nye siflubia nye kuyi nye leba búyifo ku bo ani nye lesaatsyuə nə baawoe nye lə dítsyəbi saa əsuə. ³⁰ Nya idu lə kawunsiə eto kasɔ ketsyikokɔ ibə ese mɔmɔɔ, Onanto mənne utidi saa koto itsyise bántə wə eso. Fɛɛ mɔmɔ mfoo, úkə bo ato nkə bulækə bo əsuə lə asa nyamfo eto kakle əsuə lə butsyi ənəmi butə wə. ³¹ Itsyise útsyə diyi nə utidi wə úlækə utsyə luubə okponko bo lekpo itsyi lə bo dítsyəbi əsuə ɛye lə kɔtsyɔntsyɔsu əsuə Nya úlækə Nwə Onanto Lékpɔ Ɔhile Utsyə óte bo idu lə lefe ne ótakasə wə utsyiko ɔkɔmə ubə nya unsi nkpe.”

³² Nya lefe nə bánɔ bə Paulo edi etiki itsyi

lə botakaketsyi ɔkɔmə kə bə əsuəə, mə nti eto bətsyuə əmə wə. Fɛɛ mə bətsyuə tsya əmə wə bətɛyi bənkə, “Bola boə busi boanɔ lesatsyuə itsyi lə utidi eto businkli kataka ketsyi ɔkɔmə əsuə.” ³³ Nyaso se íbə nko esoo, Paulo édu mə lə əsuə. ³⁴ Fɛɛ betidi bətsyuə ətəkəko wə nya bətɛyi báwuninsə báfo bánɔ. Nya utsyuə uni ákɛ mə lenti wə díyifo Areopago eto uninə wə baakpo Dionisio ku usio wə baakpo Damari ku babamba bətsyuə tsya áfo bánɔ.

18

Paulo Ésu Korinto.

¹ Lə nnya kamaa, Paulo édu lə Atene úsu Korinto. ² Mfó úsu únyə Yudanyə wə baakpo Akwila, nwə bále lə Ponto. Wə ku wə usiə Priskila étsyi Italia bəbə mfó yanklɛ tɔ, itsyise kasɔ kamə eto Okankplɛ wə baakpo Klaudo átɛyi nkə Yudafɔ kenke du lə Roma. Paulo ésu úsunyə mə, ³ nya úsiə lə mə ɔflɔ ɔnlɛ mə bɔwunsəko lə kubukikue kanka eto keyifo ka woeyifo kedi əsuə. ⁴ Nya lə ɔnwɛditsyɛyi saa, Paulo ékesu Yudafɔ eto katsyakɔ nya úkələkə asa kasɔ kate Yudafɔ ku Grikifɔ kenke itə lə bə lə batsyi mə akɔɛsi bawuninsə.

⁵ Nya lefe nə Sila ku Timoteo dítsyi Makedonia bəbəə, Paulo ənyə lefe kpə úfi útə Ditiki Sɛɛ nəmə bote ku ni kasɔləkələkə kate Yudafɔ bamə nkə Yesu ni Nwə Onanto Lékpɔ ɔhile Utsyə tinti.

⁶ Nya lə lefe nə Yudafɔ bamfó létaka bənyə lə wə əsuəə, nya bésie wə abie lə Yesu eto disi esoo, Paulo áflɛ sitə lə wə əsuə, nya ɔtɛyi mə nkə, “Lə bikpə nye benyaa, nyə mɔ ani, nyə mɔ

akpa minyi nnya kulesa saa. Idu mómó mfoo, ndu ntó læ betidi ba lenni Yudafó ofló læ nsu nteyi mə Ditiki Σεε nəmfo.”

⁷ Nya se údu mfóo, úsu óke læ osani utsyuə wə lenni Yudanyə wə baakpo Tito Yusto wə laate Onanto sikpi nya wə diyo nkpe læ Yudafó eto katsyakó ofló. ⁸ Fεε katsyakó kamə eto uninə wə baakpo Krispo ku wə diyo eto betidi kenke áfo Bonamute bánó, nya béyifo mə ntuflesəfləsə eto lekpa. Nko ke, béyifo ntuflesəfləsə eto lekpa bətə bafokanófó kpə bamba tsya læ Korinto mfó nε.

⁹ Nya læ diyi lóni eto ketsyee, Bonamute ətə Paulo ənyə kələkate ka əsuə óteyi wə nkə, “Mante sikpi! Nya mensinkli læ Ditiki Σεε nəmfo bətəyi eto kama. ¹⁰ Itsyise nsiko fə, nya kutsyuə saa əmbofo fə kabua buyifo. Betidi kpə kpe læ umə mfó ba ni mó bale.” ¹¹ Nyaso Paulo əsiə læ umə əmfo lələ lóni ku kutsyə kedi Onanto eto Ditiki Σεε nəmfo kate betidi.

¹² Lə lefe nə bətsyə Galio fe Roma eto Aba eto unyəsia læ Akaiia eto kasóó, Yudafó bətsyuə áso mə əsuə lebo nya báwoe etiki læ Paulo əsuə nya bəmuə wə bésuko lekpokakpokó. ¹³ Nya bátəyi Aba eto unyəsia əmə nkə, “Útidi əmfo læ betidi eto nsusu bobiasə nkə basumu Onanto læ kusu ko nnyə læ bo afi əsuə.” ¹⁴ Nya kase Paulo nkə læ uləkə kənyε læ udi etiki koo, Aba eto Unyəsia Galio əmfo ko dídi etiki óteyi Yudafó bamə nkə, “Mi Yudafó bənó! Lə bənkə etiki nnya bəyenko béboko mfo eyifo etiki kekleke nnya léta kófi ibuu, nyalε móokε nnya lefe ntsyue mi etiki koto. ¹⁵ Fεε se iyifo kənə itsyi læ etiki ku aye ku mi afi eto asa ini esoo, mi kosate su bətəyi nnya.

Bəntsyə mə okpronkpo lə mi asa nyamfo əsuə.”
¹⁶ Nyaso óla mə óbónko lə wə lekpokakpokə
mfó. ¹⁷ Nyaso betidi eto ditsyukpa nəmfo əmuə
Sostene wə ni mə katsyakə kamə eto ununə nya
báblə wə lə lekpokpakpokə oflō mfo. Fεε Galio
mánkpe mə kénye.

Paulo Ésinkli Úsu Antiokia.

¹⁸ Paulo esi úsiə lə Korinto eto umə mfó éfo
eyi kpə. Lə nnya kamaa, ókla bafokanofó bamfó
nya wə ku Akwila ku Priskila léyila lekpo bésu
Siria. Tsya fε úduu, Paulo ətə nkə bakpi wə disi
lə Kenkrea itsyi lə ntamu bo óka utsyə eso. ¹⁹ Se
úsu údufə Efesoo, óyani Priskila ku Akwila útsyə
mfo. Nya wə dídu úsu Yudafó eto katsyakə lə
úsu olə asa obe ku Yudafó ba nkpe mfo. ²⁰ Betidi
ále wə lekpa bə lə oké lə mə oflō sεkε, fεε
wántónó. ²¹ Lə nyaso se onlé buluu, óteyi mə
nkə, “Lə Onanto atónó, muusinkli mbə mi oflō.”
Nya údufə lə oklō əsuə nya údu lə Efeso.

²² Se úsu údufə lə Kaisareaa, ófe úsu
Yerusalem nya úsu úsiəsə bafokanofó mfo. Nya
usi ófe úsu Antiokia. ²³ Se úsiə mfo sεkεε,
usi údu óye óbó lə Galatia ku Frigia. Nya lə
lefe nəmfó əsuəə, ótsyilama mfó kenke óbe
bafokanofó ba nkpe lə dikuku mfó, nya ókakpe
mə nkεale.

Apolo Ésu Efeso.

²⁴ Nya Yudanyə utsyuə díbə Efeso. Wə ni
Apolo. Bále wə lə Aleksandria. Nya uyifo utidi
wə nkpe kénye laafo etiki budi, nya unyi Awónisa
Kenke eto kúkue eto etiki tsya. ²⁵ Ekpe bə
wóónó Bonamute eto diye ónó nya woedi etiki

itsyi læ Yesu əsuə ku ute tsyaa, Yohanes eto ntu fləsəfləsə eto etiki hã ete unyi. ²⁶ Nya se únyə ɔnlɛ etiki budi ku wə utu ku əsuəale læ Yudafɔ eto katsyakɔ mfó fɛ Priskila ku Akwila lɛnɔɔ, bákpra wə bésuko mə diyo bésu bələkə Boanto eto Ditiki Σε nəmə kasɔ kukɔnɔ báte wə nya báte wə asa bawunsə.

²⁷ Nya se Apolo díbu disi nkə woesu Akaiaa, Efeso eto bafokanɔfɔ ésu bawunsəko wə nya bawɔni kukue bətsyese bafokanɔfɔ læ Akaia mfó bə læ úbə mfóo, læ bafɔ wə kukɔnɔ. Se úsu údufə mfóo, ɔwunsəko betidi kpə ba léfiani bafokanɔfɔ εye læ Onanto eto lefonə əsuə. ²⁸ Nya óso Yudafɔ ani læ kase unə etiki ku ku ute læ betidi nti. Nya etiki nnya nkpe læ Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuəə, úfi úləkə óte ékpra wuee bə Yesu ni Nwə Onanto Lékpɔ Ɔhile Utsyə.

19

Paulo Ésu Efeso.

¹ Lə lefe nə Apolo lɛkɛ læ Korintoo, Paulo tsya áye læ akpa eto kusu nya úsu údufə læ Efeso. Mfo úsu únyə bafokanɔfɔ bətsyuə. ² Nya ótɔ mə nkə, “Idu lefe nə béfo bɛnɔɔ, bíofɔ Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ?”

Nya bətɛyi wə bənkə, “Owo lo! Be ni Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ fɛ? Bóannɔ tɔ ni kulesa saa.”

³ Nya usi ótɔ mə nkə, “Nyale nte ntufłəsəfləsə eto lekpa beyifo mi?”

Nya bətɛyi wə bənkə, “Yohanes eto ntu-fləsəfləsə eto lekpa.”

⁴ Nya Paulo díləkə kasɔ óte mə nkə, “Yohanes əfləsə betidi ba ditsyi bawuninsə læ mə abua

əsuə. Nya ótəyi mə nkə ele bə bafo utidi wə luubə lə wə kama banə. Nya utidi əmfo ni Yesu.”

⁵ Nya se bání ditiki nəmfoo, bətəno nya úfləsə mə ntu lə Bonamute Yesu eto diye əsuə. ⁶ Nya se nə Paulo dífi ani útəkə lə mə əsuəə, Ləwəno Kenke əbə dísiə lə məmble əsuə, nya bətsyiko bele bele bətəyi nya bələkə Onanto eto ditiki kənyə bəte. ⁷ Nya basani bamə eto utu lídi fe lefosi inuə.

⁸ Nya se Paulo dísu Yudafə eto katsyakoo, údi mə etiki ku ute lə afa ətsyə əsuə, úləkə asa kasə óte mə ku kasənoo nya ókplatsya kekleke lə kase wookpa mə nsusu usuko Onanto eto Sekakediko əsuə. ⁹ Fəə mə bətsyuə méntsyue wə ditiki səə nəmə ato nya bání bofokano, nya lə betidi eto ənəmii, bədi etiki bua nnya dińyə lə Onanto eto kusu sə əsuə. Nyaso Paulo édu lə mə oflo nya ókpa bafokanfə óyenko nya bədu bəsu Tirano eto suku eto diyo. Mfóo, nya ókatsyako mə diyi saa, kédufə lə etiki əsuə ku mə. ¹⁰ Itə alə ənuə əsuəə, óke mfó óte mə asa. Nya Ditiki Səə nəmfo dísensə eyə ísu Asia ku lekpake nəmfó kenke. Nya mba ni Yudafə ku mba lenni Yudafə tsya lenə ditiki nəmə.

Skeva Eto Bebi Ekuanse Ábəbe İsuəale.

¹¹ Nya Onanto díte Paulo əsuəale nnya úfi keyifo ayanisa. ¹² Nya lə bəfi wə ofiamə nye wə əsuə eto awu bətidi ufimfi utsyuə lə əsuə koo, úkənyə bufitsyatsya, nya ékala awəno bua tysa kabəno lə betidi ba əsuə ekə.

¹³ Nya Yudafə bətsyuə ba ni bafate ba laatsy-ilama idu kalebe isu kalebee, ébu bənkə boofə bəyē lə Bonamute Yesu eto diye əsuə bala awəno

bua læ betidi əsuə. Nya bətəyi bənkə, “Nnla mi læ Yesu wə eto diye əsuə Paulo laaye kala mi mbəsə læ utidi əmfo əsuə!” ¹⁴ Nya betidi ba nle nyamfó eto okle buyifo éyifo bakosobi ekuanse ba ni Yudanyə utsyuə wə ni Usumunyə Ninə wə baakpo Skefa eto bebi.

¹⁵ Fεε se bésu bæ beedi læwəncə bua ditsyuə etikii, lætəyi mə nkə, “Məcə nnyi Yesu, nya minyi Paulo tsya. Fεε mimii, bawoe bini?”

¹⁶ Nya utidi əmə əsuə læwəncə bua nəmfo nsii, læblə mə! Nya báfo afabe tinti, nya bétsyetsyi bábo læ diyo nəmə leyaleya!

¹⁷ Nnya díbə mfó ésensə efia Efeso kenke itə bæ Yudafə ku mba lenni Yudafə kenke áncə nnya. Lə nyamfo esoo, sikpi əmuə mə tinti, nya Bonamute Yesu eto diye disí lebe kato lekpe. ¹⁸ Nya mba lætsyi akəesi bəwuninsə eto bətsyuə kpə díbə bələkə mə asa bua nnya béyifo kasə læ betidi eto ənəmi. ¹⁹ Nya mba ni bafate læ mə nti dífi mə afa eto ekue ku kekue ku bəbə báboko nya bátənsə nnya læ betidi eto ənəmi mfó. Ekue ku asa nyamfo kenke eto koya ebuyifo fe sika flubia eto akpi fosi ancə. ²⁰ Nyamfo læ bote kase Bonamute eto ditiki dísensə ku əsuəale, nya éfo mfo kenke.

Bulə Ībə Lə Efeso.

²¹ Nyamfo eto kamaa, Ləwəncə Kenke ələkə léte Paulo nkə cye usu Makedonia ku Akaia læ usu Yerusalem. Nya Paulo lætəyi nkə, “Lə ndufə mfóo, ele bæ nye nsu Roma tsya.” ²² Nya ótsyese wə bawunsəkotsyuə inuə, Timoteo ku Erasto nkə

bákato wə lə Makedonia lə ubə. Nya wə letsyime ɔkɛ kama lə Asia mfo itə lefe sɛkɛ.

²³ Nya lə lefe nɛmfóo, bulə kplɛ əbə lə Efeso itsyi lə kusu ko əsuə Kristo nkə bəəsia nkrə eso. ²⁴ Nwə dínə bulə bomfo óboko ni utidi wə baakpo Demetrio wə ni ɔtsyuentisyue wə leefi sika flubia katsyue Artemi eto esumuyo kɛkɛ. Nya nnya bote kənə kutəkə kpə kaboko wə ku wə bawunsəkotsyuə. ²⁵ Diyi lɔnii, Demetrio ákpadi batsyuentsiyue ba kenke bátsya nya ɔtɛyi mə nkə, “Bayimi, biyi biə buənyə kutəkə kpə ketsyi lə bo keyifo kamfo əsuə. ²⁶ Nya bɛnlɛ bɔnɔ, kənyə sitinti kase Paulo əmfo nɛ bo keyifo kamfo bobiasə kakpɛ bo kofani, nya ɔnlɛ betidi kpə eto nsusu bobiasə nkə befia eto asa nnya boeyifo kenke menyifo lesa nə ele bə bakpɛ disi kasɔ bətə! Lə nyamfo eso bo bikətete ébubə kasɔ! Nya inni Efeso mfo mate ni kaka nyamfo nɛ bubə. Bomu ɛɛ bubə lə Asia eto kasɔ kenke! ²⁷ Nya inni bo mate eto keyifo ete lɔɔsɔɔ kasɔ! Sitintii, Boambe Ufia Kplɛ Artemi eto diyo ku wə dibu ebonya lə Asia mfo ku lə kawunsia kenke!”

²⁸ Se bánɔ Demetrio eto etiki nyamfoo, ɔblɔ éfi mə nya bényenki tinti nya báfã bembembe bátɛyi bənkə, “Efoso eto Ambe Artemi ni Ufia Kplɛ Kenke!” ²⁹ Nya kudu ko bákpo dísensə kófo umə əmə kenke. Nyaso bátsya fe ditsyukpa nya bəmuə Paulo eto bayetsyuə inuə bətsyuə ba baakpo Gaio ku Aristarko ba ditsyi Makedonia. Nya bákpa mə bésuko umə əmə eto katsyako. ³⁰ Nya Paulo tsya léla nkə lə wontsya lə usu mfo, fɛɛ bafokanɔfo fɛfɛ mántɔnɔko wə nko. ³¹ Nya lekpake nɛmfo eto beninə ba díyifo Paulo eto

bayetsyuə tsyaa, léla ɔ̀tɔ̀nkpe bákpe wə bále wə lekpakpa bənkə woensu mfó læ usu ufi wə əsuə okpe læ nnya əsuə kulaa!

³² Nya læ lefe nəmfó əsuəə, diyo nəmə kafa eyi ku kudu. Nya betidi ba díbə bátsya mfóo eto utsyuə saa ku wə lesa nə ɔ̀nle bɔ̀tɛyi. Nya mə nti kpə mánte lesa nə eso bəbə mfo. ³³ Nya Yudafɔ̀ bətsyuə díkə Aleksandro bə usu unyə sɛtɔ̀ læ okpasə lesa nə díbə. Nya Aleksandro lébesə ani kato nkə utsyuə saa yɛ kudu bokpo læ ɔ̀tɛyi mə lesatsyuə. ³⁴ Nya se betidi bamfo dínyə bə Yudanyə unii, besi betsyiko kudu bokpo kafa bembembe itə fe abombosɔ̀sɔ̀ ənuə. Nya bátɛyi bənkə, “Efoso eto Ambe Artemi ni Ufiə Kplɛ Kenke!”

³⁵ Efo lefe fɛ Aba eto unyɛsiə ninə wə nkpe mfo léfo mə bɔ̀kɔ̀nsə, nya údi etiki ɔ̀tɛyi mə nkə, “Mɔ̀ bayimi, Efesofɔ̀, utsyuə saa læ mi nti yi nkə Efeso mfo ni Ufiə Kplɛ Artemi eto kəsiəkɔ̀. Nya wə kakpakɔ̀ eto leba kenkɛɛ, áfankli ditsyi kato díbə kasɔ̀, nya lenkpe læ bo nti. ³⁶ Nya kutsyuə saa əmbə lofo ditiki nəmfɔ̀ sidia butəkə. Nyaso biyuəsə mi akɔ̀esi nya biɛyifo kulesa saa læ lɛblɔ̀fi əsuə. ³⁷ Itsyise betidi ba bímuə békpa béboko mfoo, bényu kulesa betsyiko læ Disumuyo nye babiasə bo Ufiə Artemi eto diye tsya. ³⁸ Fɛɛ læ Demetrio ku wə batsyuentsyuɛ ənyə bə bakpe ditiki ditsyuə læ utsyuə əsuəə, bakpronkpo kpe mfo. Nya bonkpe eyi nnya əsuə baakpo akpo. Lə bɛyifo kabua kətsyuə, boofɔ̀ ke buləkə kate mə mfó. ³⁹ Fɛɛ læ lesa bamba ditsyuə kpe bela biə biefi bisukoo, bitə læ bufi busuko umə eto beninə

ɔflo. ⁴⁰ Itsyise nyamfo le bote fenke bɔle botaka kɛnyɛ lɛ Aba ɛsuɛ. Lɛ Romafɔ eto bamamanyɛ ɛbɛ bɛnyɛ mmi eto diyi nɛmfɔ eto asayifoyifoo, boɛmbɔfo kɛnyɛ bulɛkɛ, nya buunɛ bo koto.”

⁴¹ Nya se ɔtyɛi etiki nyamfo nkoo, ɛtɛ bɛsensɛ bɛdu.

20

Paulo Ɛsu Makedonia Ku Akaia.

¹ Lefe nɛ bulɛ bomɛ dɛyua kɛnyɛɛ, Paulo ɛkpadɛ bafokanɔfɔ bɛbɛ bɛtsya lɛ kalebe kani. Nya se ɔkpe mɛ nkɛale lɛ mɛ bɔfokanɔ ɛsuɛ ɔlosɛ, ɔkla mɛ fe ɛdu ɛsu Makedonia. ² Se ɛdu ɔntɔɔ, Paulo ɛye lɛ kɛmɛ ka nkpe lɛ lekpaɛ nɛmfɔ kɛnkɛ nya ɛdi mɛ etiki kpɛ ɛfi ɔkpe mɛ nkɛale fe ɛsu ɛdufɛ Akaia. ³ Ɔsiɛ mfɔ fe afa ɛtsyɛ. Lefe nɛ ɔnlɛ ɛsuɛ bumua nkɛ lɛ usu Siria, ɛnyɛ ɛtsyɛ lekpaɛ nkɛ Yudaɔ ba nkpe mfɔ lɛ wɛ ukpɛ eto esu bɛbɛbɛ. Nyaso ɛfi nsusu bio nkɛ wesinkli usu ɔye Makedonia. ⁴ Lefe nɛ ɔnlɛ buduu, betidi kpɛ ɛtɛkɛnko wɛ. Betidi bamɛ ni Sopater wɛ dɛtsyi Beroia wɛ ni Piro eto ubi ku Aristarko ku Sekundo ba dɛtsyi Tesalonika ku Gaio wɛ dɛtsyi Derbe ku Tihiko ku Trofimo ba dɛtsyi Asia eto lekpaɛ ku Timoteo. ⁵ Mba mfɔ ɛtɔ bo bɛ beesu bɛnyɛ bɛsɛkɛ bo lɛ umɛ wɛ baakpa Troa. ⁶ Nya lɛ Yudaɔ eto Nnamfokuɛ Eto Abolo Eto Eyididi eto kama, bɛfi ɔklo nya bɛdu lɛ Filipi, nya bɛsu bɛtu mɛ lɛ Troa lɛ eyi anɔ eto kama. Nya bɛsiɛ mfɔ ɛfo eyi akuanse.

Paulo Ɛsu Troa Lɛfɛfɛ.

⁷ Nya læ Kɔsida eto diyi tutɛɛ, bótsya læ kalebe kani boə læ budi Bonamute eto didisa læ bətsyuə. Nya se Paulo læbə budu kəsiasə esoo, údi etiki ikulə isu taa ntsyenti. ⁸ Nya báto kakadiɛ kpə bətsyə læ abanslo eto diyo nə əsuə bótsya mfó. ⁹ Nya se Paulo eto etiki nɛ bukulə esoo, selabe éfi okosobi wə baakpo Eutiko læ lefe nə unsi læ diyo nəmə eto mfənsle əsuə. Ófankli utsyi læ abanslo eto botokətəkə tsyəfə mfó úbə óso læ kasɔ. Nya se bəsu bətsyi wəə, bənyə bə úkpə. ¹⁰ Fɛɛ Paulo áyifə úsu kasɔ, úsu dikpefi nəmə ɔflo nya úbə kasɔ óbuta ni nya útsyi ni óboko wə akɔ nya óteyi mə nkə, “Biankpo kudu! Okpe nkpə!” ¹¹ Nya məmblɛ dísinkli bəsu kato mfó bəsu bédi Bonamute eto lesa nəmə. Lə nnya kama Paulo esi úsiə údi etiki isu ese kalesiasia fɛ údu. ¹² Nya se bákpa okosobi əmə ku nkpə besuko diyoo, əsuə əyuə mə tinti.

Paulo Etsyi Troa Úsu Mileto.

¹³ Nya Paulo dífi akpa eto kusu úsu Aso. Fɛɛ læ kase útsyue əsuəə, bo éfi ɔklo bóto wə setɔ bə læ busu butsyi wə læ mfó. ¹⁴ Nyaso se úbə útu bo læ Aso mfóo, údufə læ ɔklo əmə əsuə nya bonko wə kenke lídu búsu Mitilene. ¹⁵ Búdu læ mfó nya læ kəsiasəə, búsu bóyo Kio. Nya læ diyi nəmfó eto kəsiasə tsyaa, bóyo Samo. Lə diyi tsyəfə əsuəə, búsu búdufə Mileto. ¹⁶ Paulo mánla nkə bobiasə lefe kpə læ Asia mfó nyaso útə bókpia Efeso bófe, itsyise ɔɛ bɔkɔse. Nya utsyue nkə læ woofoo, ele bə udufə Yerusalem læ Pentekoste eto diyi əsuə.

Paulo Ákla Efeso Eto Bafokanɔfo.

¹⁷ Nya se búsu búdufə Miletoo, ókpe batónkpe lə Efesofə eto bafokanəfə eto beninə ɔflo nkə bəbə bənyə wə mfó. ¹⁸ Nya se bəbəə, óteyi mə nkə, “Bayimi, mible ta yi kase minkə lə mi le nti lefe nə kenke minkə mfo əsuə, idu lə diyi tute nə mímbə míndufə lə Asia eto kaso mfo ibə əsə mómó. ¹⁹ Binyə kase mímbokosə əsuə kaso míntə Bonamute, lə kanyi ku binəntu əsuə eyə lə Yudafo eto kase bála bə balo mə eso. ²⁰ Bələ ola bebe mə. Minni futsyə nkpe disiale. Bonamute eto asa nnya minyi lə wə əsuəə, nnya ni lesa nə mínte mi nə, nya mémfi kulesa nkula mi. Nte Bonamute eto Ditiki Sɛɛ nəmə lə betidi nti ku lə mi ayo. ²¹ Nya kalebe saa mínsuu, nteyi Yudafo ku mba lenni Yudafo kekkele minkə baye asa bua buyifo lə batsyi bawuninsə befi mə əsuə bətə Onanto, lə bafə Bonamute Yesu banə.

²² “Nya mómó, Lɛwɔnɔ Kenke lə mə bəteyi nkə nsu Yerusalem, nya minnyi lesa nə ləbə mə busu ketu mfó. ²³ Fɛɛ lə kəmə ka kenke mínye mínfɛ, nyi miə Lɛwɔnɔ Kenke ələkə óte mə nkə moolabee diyo nyə kanyi. ²⁴ Fɛɛ meenfi mɔ nkpe fe lesa nə lefe itə mə. Lesa nə lefe itə mə ni bə nlosə keyifo ka Bonamute Yesu lékpe mə kóni nkə nyifo. Nya keyifo ka ókpe kóni nkə nsu nyifo ni bə nteyi betidi Ditiki Sɛɛ nəmə itsyi lə Onanto eto lefonə əsuə.

²⁵ “Nyasoo, nyi miə mimba kenke lenə mɔ asatete itsyi lə Onanto eto sekakedikɔ əsuəə, ensie embotsya ku mə bio. ²⁶ Nyaso mmii, mətə mi bote minkə lə utsyuə áyansə wə nkpe eto kusuu, beembufi utidi əmfɔ eto kabua balo mə dikpi. ²⁷ Sitintii, mémfi Onanto eto sekakedikɔ eto kusu eto asa nkula mi. ²⁸ Lə nnya esoo, bebe

mi əsuə kukəno. Ləwəno Kenke díyifo mi mba ni batənkotəno bə lə beɛ wə bebi ba Onanto dífi útə mi nkə beɛ mə ola. Beɛ mə kukəno, itsyise Onanto eto ubi dífi wə kəto ókpo kasə lə mə disi úfi úləkə mə utsyiko lə mə abua əsuə. ²⁹ Nnya minyi ekpa ko mə ni bənkə lə nyani mi ntsyəə, betidi ebubə bataka bənyə bakpə mi bələ mi nya boosensə mi fe kase bekiti laakpə ku basamu kesensə mə. ³⁰ Nya lə mi nti kulaa tsyaa, mi bətsyuə ébusinkli lə Ditiki Sɛɛ nəmə kama bawə mi, bákpa betidi kpə báyenko lə mə kosate eto bidiabidia eto asatete əsuə. ³¹ Bitəkə ənə bikabe lə bekloma kase mínkplatsya ku binəntu lə mi disi nya mínte mi asa ketsye ku kakəmi itə alə ətsyə nnya minke mi lenti əsuə.

³² “Nya mómə mfoo, mfi mi nkpe lə Onanto eto ani bə lə ose mi. Lə wə ditiki nə laawunsəko betidii lə lekpe mi nkəale lə bofokano əsuə bo luutə biunyə kediko lə Onanto eto, fe mba úləkə ókpo atsyə utsyə itə wə əsuə. ³³ MánSESə ənəmi lə kuutsyuə saa eto sika sia nye sika flubia nye bikələle əsuə. ³⁴ Mi kosate yi biənkə mə ani nyamfo mímfí mínyifo keyifo fe minlə budi nya mimfi minlə betidi ba ləətəkəko mə boɛ. ³⁵ Nyifo nyamfo kenke lə mfi nte mi kase ele bə bukawunsə ko bakombo, nya lə bekloma ditiki nə Bonamute Yesu ləteyi nkə, ‘Asa butə ətə disuəyuə enso bofo.’ ”

³⁶ Nya lefe nə Paulo dídi etiki nyamfo ólosəə, óse akonki nya wə ku mə léto ola. ³⁷ Nya məmblə ləkəbə wə bále nya béwi nku itsyise balə budu lə bətsyuə oflo. ³⁸ Nya nnya kulaa lesə mə nkuenlo bokpe ni nnya óteyi mə nkə bensiebunyə wə bio

eso. Nya bákpa wə bésu bətsyə kusu lə ɔklo əmə ɔflo lə lekpo kenye mfó.

21

Paulo Ési Usu Yerusalem.

¹ Nya se bətsyə bo kusu bəlosəə, búsu búdufə lə ɔklo əmə nya bóyila búsu Kos. Se kale dísiəə, búsu búdufə Rodo nya búdu mfo búsu Patara.

² Mfo nya búfi ɔklo wə ntɔ lə Foinike, nya búdu.

³ Se bóntɔɔ, búnyə Kipro eto kasɔ, nya bóye boofe mfo nya búdu bóye ukúe eto lekpake búsu búdufə Tiro lə Siria eto kasɔ. Nya búsu kaka booləkə bikə bia nkpe lə ɔklo əmə kafe.

⁴ Se bóyifə búsu uməə, búnyə bafokanɔfo ba nkpe mfó. Búsiə lə mə ɔflo eyi akuanse, itsyise Ləwɔnɔ Kenke díkələkə óte bafokanɔfo bamfo lesa nə luubə lə Paulo əsuə, nyaso bále Paulo lek-pakpa bə woensu Yerusalem lefe nəmfó. ⁵ Fɛɛ se lefe nə ele bə budu lə mə ɔflo léyoo, bafokanɔfo mfó ku mə besio ku bebi kenke ákpa bo esu bətsyə kusu lə lekpo kenye, nya bomble lése akonki bóto ola. ⁶ Nya bútsyə bətsyuə esu fə búdufə lə ɔklo əmə kafe, nya məə tsya dísinkli bésu mə ayo.

⁷ Se búdu lə Tiroo, búnyə lə Ptolemai. Mfo búsu búsiəsə bafokanɔfo ba nkpe mfo, nya búsiə lə mə ɔflo diyi ləni. ⁸ Nya se kale dísiəə,

búdu mfó búsu Kaisarea. Búsu bɔsɔnɔ Ditiki Sɛɛ eto otsyabe Filipino. Uyifo bawunsəkotsyuə ekuanse ba bələkə lə Yerusalem eto ɔni. ⁹ Ɔkɛ bebisiobi ena ba lensi tɔ bəsə. Beyifo Onanto eto bənyeləkətidi.

10 Nya búsiä mfó eyi ätsyuä. Lə lefe nə bøkə mfóo, Onanto eto unyeləkətidi utsyuä wə baakpo Agabo étsyi Yudea úbə mfó. 11 Nya se úbə bo ɔflɔɔ, ónyankli abɔsu nya Paulo lékle lə nkə nya úfi óklə wə kosate eto ani ku akpa nya óteyi nkə, “Ləwɔnɔ Kenkə lə bɔteyi nkə, ‘Nko ke Yudafɔ lookle abɔsu nyamfo eto osate lə Yerusalem nya boofi wə besu bakpe lə mba lenni Yudafɔ eto beninə eto ani nɛ.’ ”

12 Nya se bóno etiki nyamfóo, bo ku betidi ba nkpe mfó kenke ále Paulo lekprakpa boə wensu Yerusalem. 13 Mfó nya óteyi bo nkə, “Beso bəenle nku buwi nya benle mɛ ani bolo mə? Ntɔnɔ miə bakle mɛ lə Yerusalem, lə nsu nkɔə lə Bonamute Yesu eso.” 14 Nyaso lefe nə búnyə boə boəmbfofo wə nsusu bɔtsyi kawuninsəə, bóyani wə nya bóteyi wə boənkə, “Bonamute Yesu eto lelabi bə itə.”

15 Lə eyi nyamfo eto kamaa, bomble əmuə bikə nya búdu búsu Yerusalem. 16 Nya Kaisarea eto bafokanɔfo eto bətsyuə tsya dítənkɔ bo. Bákpa bo besuko Kipro eto uninə wə baakpo Mnason bə lə búsu bɔsɔnɔ wə ɔflɔ mfó. Uninə əmfo eyifo ofokanɔnyə koko. 17 Nya se búdufə Yerusalem bafokanɔfo nkpe mfó áfo bo kukɔnɔ tinti.

Paulo Esu Nkə Lə Úsu Unyə Yakobo.

18 Se kale dísiəə, Paulo ákpa bo nya búsu búnyə Yakobo ku Yerusalem eto bafokanɔfo eto beninə. 19 Nya se búsiəsə mə bólosəə, Paulo áteyi mə asa nnya kenke Onanto leyɛ lə wə əsuə úyifo lə betidi ba lenni Yudafɔ nti.

²⁰ Se bétsyue wə ato balosəə, məmble kenke átesə Onanto. Nya bátəyi wə bənkə, “Ŋyimi lala, ənyə kase Yudafo akpi akpi kpə díkafo bānə nya banle Moses eto afi lə kəni kekleke. ²¹ Bətsyuə átəyi mə bənkə fə lətəyi Yudafo ba nkpe lə nlebe nlebe fə bensidi Moses eto afi ku bo akpayifoyifo, nya fátəyi tsya fənkə mba ni Yudafo tsya mensila mə bebi alo. ²² Lə nyamfo eso be ele bə buyifo mómó? Buyi boə bəəbə esu bəbəbə kəbə. Itsyise bəbəbə bə əbə ákpe lə bo ɔflo mfo.”

²³ Nya bətə wə nsusu bənkə, “Bokpe betidi ena bətsyuə lə bo mfo, ba díkaka ntamu. ²⁴ Yenko mə esuko Yudafo eto Disumuyo mfó nya lə fə nku lə bəkpi mi esi nya lə awunsəko mə lə bafə mə disikpinkpi eto kayo. Nyamfo luutə utidi saa nyə nkə sidia bátəyi lə fə əsuə, nyaso fintsyə lə Moses eto kəfi budi lə kəni. ²⁵ Nya bafokanɔfo ba lenni Yudafo, bəwəwəni ekue bütə mə bótəyi mə boə, bayè edisa nnya bəfi bətə bəfiə kedi ku kəto ku bebuki ba baawaninsə şimue kaalo eto sinə eto budi, lə baye səsəno budi.”

²⁶ Nyaso se kale disieə, Paulo ákpa basani bamə nya bəsu bəyifo disikpinkpi eto lekpa nəmə. Nyamfo eto kamaa, úsu Yudafo eto Disumuyo úsu útə besumunyə bote eyi nnya kama fə disikpinkpi eto lekpa nəmə loolo itə lə befi kedi eto bikə baboko lə beyifo keditətə eto lekpa lə mə disi.

Bəmúə Paulo Lə Yudafo Eto Disumuyo.

²⁷ Nya se íbu səkə lə eyi akuanse nyamə lə eyoo, Yudafo bətsyuə étsyi Asia eti bəbə bənyə Paulo lə Yudafo eto Disumuyo mfo. Nyaso

bákpadi betidi bətsyuə básɔ lebo nya bəmuə wə. ²⁸ Nya bənyə mfó banle kudu bokpo bənkə, “Israel eto basani, bəwunsəko bo! Osani əmfo ni nwə nle botsyilama kate betidi kenke lə nlebe nlebe asa nnya nyə lə bo betidi ku afi ku Disumuyo nəmfo əsuə. Nya kama tsyaa, woakpa mba lenni Yudafɔ kedufənkɔ Disumuyo nnya nle bote nkə bákpe bo Yudafɔ eto kakənkəkɔ kamfo kɔfiɔ!” ²⁹ Bátəyi nko itsyise lefe nə lefe məə, bənyə bə Paulo ku Trofimo wə ni Efesonyə bale bɔyɛ kafe lə Yerusalem. Lə nyaso bəfi nsusu bə ókpa wə úsuko Yudafɔ eto Disumuyo mfó.

³⁰ Nyaso se banle kudu bokpo nkoo, étakasə betidi kenke lə umə əmə nya bətaka ku kudu nya bətsyetsyi bəsu bətəya lə kusumukɔ mfó. Bətsyuə ənə Paulo babɔnkɔ lə Disumuyo nya bəti biku kenke. ³¹ Nya lefe nə bala bə lə balo wəə, Romaɔ eto bamamanyə eto ɔtɔnkɔtɔnkɔ kplɛ ánɔ nkə Yerusalemɔ kenke átaka bənyə bale bulə bokpe. ³² Lamfolamfo, ókpa bamamanyə ninə ku bamamanyə bətsyuə óyenko nya bəsu kaka banle bulə bokpe mfó. Nya se mba ntɔnkɔ mba nle bulə bokpe dínyə bamamanyə bamfóo, báyɛ Paulo bɔble.

³³ Mfó nya ɔtɔnkɔtɔnkɔ kplɛ əmə dítə kusu nkə bəmuə Paulo nya bəfi amana ənuə bákpe wə. Nya fɛ ɔtɔ ɔnɔ utsyə eto okle utidi əmfo ni ku lesa nə úyifo. ³⁴ Nya betidi bamfó eto utsyuə saa eto lesa nə ɔtəyi ləbɔ lete. Nya se bamamanyə eto ɔtɔnkɔtɔnkɔ əmfo mámfo ditiki saa nə banle bɔtəyi kasɔ bɔnɔ itsyi lə kudu kɔ betidi bamə nle bokpo esoo, ɔtəyi nkə bakpa Paulo besu beti bakpe lə bamamanyə eto diyo. ³⁵⁻³⁶ Nya lefe

nə báyo kesiee, ibə bə ele bə bamamanyə bamə tsi Paulo ku mə ani babesə kato itsyi lə ləblofi kekkeke nə sitiditu siamə dífi lə Paulo əsuə esə. Nya bətəkəko mə ku kudu bembembe ku etiki bənkə, “Belo wə!”

Paulo Edi Etiki Uləkə Əsuə Kasə.

³⁷ Nya lə lefe nə baala bə befi wə besu beti bakpe lə diyoo, Paulo átseyi bamamanyə eto ətəkotəkəko kplə nkə, “Əəntə mə kusu lə ndinko fə etiki səkə?”

Nya bamamanyə eto uninə əmə letə wə nkə, “Bee! Aano Sigriki fə?” ³⁸ Nya usi óto wə nkə, “Inni fə ni Egiptenyə wə lékpa bewudifo akpi ana ba létaka bənyə lə Aba əsuə lefe nə léfe mə lə mfóo, nya bətsyetsyi bədu bəsu mfiminti kafo?”

³⁹ Nya Paulo díləkə kənyə nkə, “Yudanyə mini. Bále mə lə Tarso lə Kilikia eto kasə. Nya umə əmfóo, enni umə kəkə. Lə nyasoo, lekpakpa tə kusu lə ndi ko betidi bamfo etiki.”

⁴⁰ Nyaso uninə əmfə átəno útə Paulo kusu nkə udinko mə etiki. Nya Paulo ləbo úbə únyə lə kesie eto atalakpoe mfo nya óbesə ani kato nya óteyi mə nkə bedi kə. Nya se bədi kə, údi mə etiki lə Yudafo eto sele əsuə nkə,

22

¹ “Boantomə ku bayimi ba letsya mfo, nle mi taflatsye boto! Bitə kusu lə nkpasə mi etiki nyamfo lə bəno.” ² Nya lefe nə bəno bə Yudafo eto sele ənlə budii, bəsinkli báye kudu bokpo, betsyue wə ato. Nya Paulo leteyi mə nkə, ³ “Yudanyə mini, nya bále mə lə Tarso lə Kilikia eto kasə. Fə Yerusalem mfo mínsu suku.

Gamaliel léte me asa. Báte me boantomə eto afi ku mə akpa kenke. Nya mímfí mɔ ləkɔəsi kenke míntə Onanto fe kase mi tsya nle buyifo mmi. ⁴ Nya idu lə lefe nəmfoó, ntsyə kasɔ ku bafokanɔfɔ lə kusu fɔfɔ komfo əsuə butəkəkɔ, nya mínla miə balo mə. Nyaso mmuə basani ku besio nkpe lə Aba eto diyo. ⁵ Usumunyə Ninə Kenke ku katsyakɔ kamə eto uninə saa ebudi nya minle bɔteyi mfo eto adansiɛ, itsyise mə díkawɔni ekue kətə me bə nsunkeyifo asa nyamfo. Nya lefe nə míntɔ lə Damaskoo, bətə me əsuəale bənkə nnyə bafokanɔfɔ ba nkpe mfóo, lə mmuə mə, lə nkle mə mfi mboko Yerusalem bə lə bənə mə koto.

Paulo Édi Etiki Itsyi Lə Kase Ɔtsyi Ləkɔəsi Ɔwuninsə Ɔsuə.

⁶ “Lə lefe nə mínyɛ míntɔ ibu sɛkɛ lə ndufə Damaskoo, iyifo fe kakɔmi eto lefosi abombo ənuə, lamfolamfo diyənde kekleke ditsyuə dítsyi kato díbə lékpo me lə əsuə! ⁷ Nya míndu míntɔ mínkpo lə kasɔ nya míntɔ se ɔkɔɛ utsyuə nle etiki budi kátɛyi me nkə, ‘Saulo, Saulo, beso fənyə me lə əsuə mmə?’

⁸ “Nya míntɔ mínkə, ‘Bonamute, owoe feni?’

“Nya usi údi me etiki nkə, ‘Mɔ ni Yesu Nasaret-nyə.’ ⁹ Nya betidi ba ku me nyɛɛ, ənyə diyənde nəmfo. Fɛɛ bánno utsyə wə nle etiki budinko mfo eto ɔkɔɛ.

¹⁰ “Nya míntɔ wə minkə, ‘Bonamute, be ele bə nyifo?’

“Nya usi ɔteyi me nkə, ‘Taka, lə esu Damasko. Mfó moote fə lesa nə mínləkə fə miə lə eyifo.’

¹¹ Diyənde kplɛ nəmfo ába me ənəmi itə bə betidi

ba bonko mə nyεε, ləkobe mə lə kəni bále fε búsu búdufə Damasko.

¹² “Nya, osani utsyuə ake mfó wə baakpo Ananias. Uyifo utidi wə leebu Onanto tinti, nya woaye lə bo afi əsuə tsya. Nya Yudafo ba nkpe mfó kenke leebu wə tinti. ¹³ Utidi əmfo əbə únyə mə lə ɔflo nya óteyi mə nkə, ‘Oyimisani Saulo, sinkli ənyə asa!’ Lə nya koo, mə ənəmi lékpa kε, nya mínyə wə!

¹⁴ “Nya óteyi mə nkə, ‘Bo bana eto Onanto ni futsyə díləkə fə nkə laate wə lelabi, nya lə ənyə wə Ubi Kenke lə ate wə tsya, lə anɔ wə etiki itsyi lə wə kenye. ¹⁵ Ele bə fi nkomə eto ditiki nəmfo esuko kalebe saa fe odansie esu ateyi betidi kenke lesa nə fənyə nya fanɔ tsya. ¹⁶ Nya mómɔɔ, kulesa mensi bu. Taka ənyə, lə afo ntuflesəfləsə eto lekpa. Lə akpadi wə diye, lə uflə fə abua uwi.’

Onanto Ákpe Paulo Nkə Úsu Mba Lenni Yudafo Ɔflo.

¹⁷ “Nyamfo eto kamaa, nsinkli nsu Yerusalem. Nya lefe nə mínsu Disumuyo minlə ola botoo, íyifo mə fe selabe minlə, nya mínyə buləkəkate butsyuə. ¹⁸ Mfó nya Bonamute kosate leteyi mə nkə, ‘Kose lə edu lə Yerusalem, itsyise betidi ba nkpe mfo embutsyue fə ditiki nə fɔɔteyi itsyi lə mə əsuə koto.’

¹⁹ “Nya míntə mbuaye minkə, ‘Bonamute, məmblə yi bənkə mə díkesu katsyakɔ isu katsyakɔ kesu kəmuə bafokanɔfo nya mínkable mə. ²⁰ Lə lefe nə banlə Otsyabe Stefano boloo,

mintsya átɔ̀nɔ̀ ku mə, nya bələkə mə awu kato bətə mə mínle fə bákato wə aba kalo.’

²¹ “Nya Bonamute leteyi mə nkə, ‘Taka, lə ama kusu itsyise kaka mínle fə bɔtsyese atsyo tinti lə betidi ba lenni Yudafo nti!’ ”

²² Lə lefe nəmfo kenkee, betidi bamfó n̄yə kpoo banle wə ditiki ato butsyuə. Fɛɛ lefe nə údi wə ditiki nəmfo ólosə, məmble ákpɔ kudu bátɛyi bənkə, “Aa! Lo wə ku wə ditsyəbi kenke! Yensile bə ɔkɛ lə kawunsiə kamfo kon!”

²³ Nya məmble lekpo kudu bembembe ku lɛblɔfi bála mə awu lə əsuə, nya bákpa utembu bəsə wə, nya utembu əmə lébe kato ófo mfo kenke. ²⁴ Nya Roma eto bamamanyə eto ɔ̀tɔ̀nkɔ̀tɔ̀nko kplɛ əmə dítə nkə bákpa wə bedufənko diyo kafo lə bable wə lə babɛbɛ lesa nə eso Yudafo bamfo nle wə kudu bokpo. ²⁵ Fɛɛ lefe nə bákɛ wə bəəbə wə bɔblɛɛ, Paulo átɔ̀ omamanyə ninə ɔ̀ni wə dīnyə mfó nkə, “Kusu kpe bə bable Romanyə wə bánkponko tɔ̀ lekpo?”

²⁶ Se uninə əmfo lenɔ̀ nyafoo, úsu ɔ̀tɔ̀nkɔ̀tɔ̀nko kplɛ əmə ɔ̀fɔ̀ nya ótɔ̀ wə nkə, “Be biə bieyifo mfo mmə? Osani əmfoo, Romanyə uni lo!”

²⁷ Nyaso bamamanyə eto ɔ̀tɔ̀nkɔ̀tɔ̀nko kplɛ əmfo dísu Paulo ɔ̀fɔ̀ nya ótɔ̀ wə nkə, “Be fanle bɔtɛyi? Romanyə feni?”

Nya Paulo dítə mbuayɛ nkə, “Ee!”

²⁸ Nya ɔ̀tɔ̀nkɔ̀tɔ̀nko kplɛ əmfo leteyi wə nkə, “Mintsya Romanyə mini. Fɛɛ mɔ̀ɔ̀, atabi kpə míntə fə mimfiani Romanyə!”

Nya Paulo dítə wə mbuayɛ bio nkə, “Mɔ̀ alɛɛ, mɔ̀ anto ku ambe kenke eyifo Romafo.”

29 Lamfolamfo se betidi ba bæ bable wə læ batɔ wə kenye eto etiki banɔ léte bæ Romanyə unii, difufu əmuə məmble kenke nya bányi besu kama. Nya lefe nə mə ɔtɔnkɔtɔnko kplɛ léte nkə Romanyə unii, sikpi əmuə wə tinti, itsyise wə ni futsyə díte kusu nkə bakpe wə læ amana əsuə.

Bákpa Paulo Bésuko Bakponkpo ɔflo.

30 Bamamanyə eto ɔtɔnkɔtɔnko kplɛ əmfo ála nkə waate lesa nə díbə fɛ béfi etiki læ Paulo əsuə. Nyaso se kale dísiə, ókpadi Yudafo eto besumunyə ninə ku mə bakponkpo kenke nya məmble díbə bako. Nya útə nkə banyankli Paulo nya bákpa wə báboko mə ənəmi bæ læ bedufə læ wə etiki əsuə.

23

1 Lefe nə Paulo létsyilamasə ənəmi, únyə Yudafo eto bakponkpo ba díkəbə bensi læ lekpokakpoko mfó, nya óteyi mə nkə, “Bayimi, mɔ lekɔəsi anle mə dikpi bolo læ Onanto eto ənəmi ibə ese læ mmi eto diyi nə mfo.” 2 Nya se Ananias wə ni Yudafo eto Usumunyə Ninə Kenke læ mə nti mfó lenɔ kase Paulo díte mbuaye bomfoo, óteyi mba ínyə læ Paulo ɔflo mfo nkə basɔ wə læ kenye. 3 Mfó Paulo leteyi wə nkə, “Onanto əbɔsɔ fə nko ke! Fə nwə ni ofati wə bákua diflubi futututu! Nte okponkpo wə eto okle fe ni mfo? Nte kɔfi ko eto okle əsuə fáye fanle mə lekpo bokponko, fɛɛ fə əmə ke ínyə læ ko əsuə se fətə kusu fə basɔ mə!”

4 Nya mba dínyə læ Paulo ɔflo mfó leto wə bənkə, “Onanto eto Usumunyə Ninə Kenke fanle boka mmə?”

⁵ Lə nyasoo, Paulo ətə mbuayə nkə, “Mə bayimi, Israelfə, mán̄tə nko minkə wə ni Usumunyə Ninə Kenke. Lə nko inii, eni méndi wə etiki nko. Itsyise bátəyi lə Awɔnisa Kenke eto Kukue nkə, ‘Mántəyi etiki bua saa nnya dińyə lə mi batɔnkotɔnko əsuə.’ ”

⁶ Nya Paulo ənyə nkə, betidi ba díbə bátsya mfó eto bətsyuə eyifo ditsyukpa nə baakpo Sadukifə, nya bətsyuə tsya diyifo Farisifə. Lə nyasoo, ófā bembembe ótəyi nkə, “Mə bayimi, Farisinyə mini! Nya Farisinyə eto kafo bale mə bətsyiko! Nyaso banlə mə lekpo bokponko mmi nə itsyise mfo nno miə bəkpənkə si bootaka bətsyi ɔkɔmə bəbə bio!” ⁷ Nya lefe nə Paulo letəyi nko eto ditiki nəmfo ólosə, dikunə kədiə ko dídufə lə etsyukpa ənuə nyamfo eto nti, nya báma lə akpa ənuə. ⁸ Itsyise Sadukifə aatəyi bənkə bəkpənkə ənsiəmbotaka, nya Onanto eto batɔnkpe ku awɔnɔ əmbə, fəɛ Farisifə áfo nyamfo kenke bánɔ.

⁹ Mfo nya kədiə dídufə mə lenti nyanklaa. Mfo nya kəfi eto bateasa ba ni Farisifə díńyə lə Paulo eto ditiki nəmə eto kama bə ɔnukualə ótəyi. Nya bákpo kudu bembembe bátəyi bənkə, “Boənyə lesa bua saa lə wə əsuə! Nya lə ləwɔnɔ ditsyuə nye Onanto eto ɔtɔnkpe utsyuə nle wə etiki budinkoo, be lebia lə nnya əsuə?”

¹⁰ Mfóo, etiki eto kənə kamə əbə kake ale tinti. Nyaso bamamanyə eto ɔtɔnkotɔnko kplə əmə áte sikpi nkə boonə Paulo bésense nyasoo, ótəyi wə bamamanyə nkə bakpa wə besu beti bakpe lə Aba eto diyo.

¹¹ Nya diyi nəmfo eto ntsyəntii, Bonamute əbə

Paulo ɔflo nya ɔteyi wə nkə, “Paulo, kpe utu! Fe kase fənyə fédi mɔ ditiki nəmə eto adansie lə Yerusalem, nko ke fuuńyə edi ni lə Roma tsya nɛ.”

Yudafɔ Ákpe Disi Bənkə Baalo Paulo.

¹² Nya se kale dísiə, Yudafɔ bətsyuə áka ntamu bənkə bəəmbudi lesa nye bənə ntu isu ese lefe nə eto lefe balo Paulo! ¹³ Nya betidi bamfo ebuyifo fe betidi fosi ana ku kama. ¹⁴ Nya bésu besumunyə ninə kenke ku mə batɔnkotɔnko ɔflo nya bésu báteyi mə bənkə, “Boka ntamu boənkə boembudi nye bunə kulesa isu ese lefe nə boolo Paulo. ¹⁵ Lə nyaso mi ku bakponkpo teyi bamamanyə eto ɔtɔnkotɔnko bə lə okpa Paulo oboko katsyakɔ mfó. Biyifo fenkə bela biə bisi biatɔ wə etiki nyamə eto lekpasə. Nya lə bakpa wə balɛ bobokoo, lə bolo wə lə kusu.”

¹⁶ Nya se Paulo eto utitabo lenɔ etiki nya kenke báteyi mfo esoo, útsyətsyi úsu Aba eto diyo kaka bákpe Paulo nya úsu úyu ɔteyi wə etiki nya báteyi.

¹⁷ Nyaso Paulo ákpadi omamanyə ninə wə dínyə lə mfó nya ɔteyi wə nkə, “Kpa okosobi əmfo esuko mi ununə ɔflo. Jyenko ditiki kekleke nkə lə ɔteyi wə.”

¹⁸ Lə nya esoo, omamanyə əmə ákpa okosobi əmfo úsuko mə uninə əmə ɔflo. Nya ɔteyi wə nkə, “Paulo wə bákpe lə diyo mfo lekpađi mə nya ɔteyi mɛ nkə nkpa dikpəfi nəmfo mboko fə ɔflo lə ɔteyi fə ditiki ditsyuə nə ɔnyenko.”

¹⁹ Nyaso bamamanyə ninə kenke eto ɔtɔnkotɔnko əmfo ákɔbe okosobi əmfo lə kɔni

nya ókpa wə usuko lekpo nya óto wə nkə, “Be fanyenko fə ateyi mɛ?”

²⁰ Nya óteyi wə nkə, “Yudafɔ bətsyuə ákle kɛnyɛ ku mə beninə bənkə bəəbə balɛ fə lekpa kpa bə lə akpa Paulo aboko katsyako mfó kusɛɛ ku nsusu bə lə batɔ wə etiki ətsyuə. ²¹ Fɛɛ mamfo mə etiki, itsyise mə betidi fe awosi ana ku kama əbɔbiə lə kusu komə kala wə kusu. Betidi bamfo akle kɛnyɛ bə boolo Paulo fɛ boodi lesa nye bənə ntu. Nyaso balɛ kusu bɔbɛbɛ ɛɛɛ lə fə. Boomuə əsuə besu babio lə kusu mfo, itsyise balɛ kusu bobɛ bə əbɔtɔnɔ ətə mə nko.”

²² Bamamanyə eto ɔtɔnkɔtɔnko əmfo əkə wə ato nkə, “Məntə lə kutsyuə saa lə usi ɔnɔ ditiki nə fáteyi mɛ mfo blɛmblɛ!” Nya útə okosobi əmfo kusu dídu.

Bákpa Paulo Bésuko Aba Eto Unyɛsiə Felike ɔflo.

²³ Nyamfo eto kamaa, omamanyə ninə əmfo ákpadi wə beninə inuə nya óteyi mə nkə, “Bɛbɛbɛ bamamanyə alofa ənuə ba luusu Kaisarea mmi ku kətsyə abombo ɔwɔnɔmbɛ. Bɛbɛbɛ betidi alofa ənuə ba tsya luutsyi afle ku betidi fosi akuanse ba ləəsiə lə batɔmini. ²⁴ Bitə Paulo batɔmini lə usiə lə bekpa wə bɛyenko buɛ bisuko Aba eto Unyɛsiə Felike ɔflo.”

²⁵ Nya ówɔni kukue kutsyuə nkə befi besuko unyɛsiə əmə nkə,

²⁶ Kukue komfo etsyi mɔ Klaudio Lisia ɔflo nya minlɛ ko bufi katsyese fə Boote kplɛ Felike minlɛ fə busiəsə.

²⁷ Yudafɔ dímuə utidi əmfo nya yoofɔ budi bə bala bə baalo wə fɛ mintə bamamanyə

miə bafə wə, itsyise nno bə Romanyə uni.
²⁸ Nyaso nkpa wə nsuko mə katsyako bə
 lə banə lesa nə uyifo. ²⁹ Nnyə ntsyə lekpo
 minke nnya eso bəmuə wə mfo ye lə mə
 Yudafə eto afi əsuə nya inni bota kebu
 bo eso ele bə bakpe wə lə diyo nye balo
 wə. ³⁰ Lə lefe nə utsyuə ləteyi mə ənkə
 balə disi bubu lə wə əsuə bə lə balo wəə,
 lamfolamfo mbu disi minke lə nkpa wə
 mboko fə oflo nya lə nteyi mba wə ku mə
 ləke etiki miə befi kabua ka uyifo baboko
 fə oflo.

³¹ Nyaso bamamanyə bamfó eyifo lə lesa nə
 bəteyi mə əsuə. Nyaso ketsye kamfóo, bákpa
 Paulo báyenko taa Antipatri. ³² Nya se kale
 dísiə, bamamanyə ba nye lə akpa ésinkli bésu
 Aba eto diyokakpekə mfó, nya bətə mba ləəsiə
 lə batəmini bə bayenke Paulo besuko Kaisarea.
³³ Se bésu bédufə, bákpa Paulo ku kukue ko
 bətə mə mfo bésu bətə Aba eto Unyesia əmə.
³⁴ Nya lə lefe nə onle kukue komə boklaa, óto
 Paulo kaka útsyi. Se óno nkə Paulo etsyi Kilikiaa,
³⁵ usi óteyi wə nkə, “Muudufə lə fə etiki nyamfo
 əsuə nno nya kukəno lə lefe nəmə ayo lə fonko
 betidi ba ləke etiki mfó əbə.” Nya usi útə wə
 bamamanyə ba nyə mfó nkə bákpa Paulo besu
 beti bakpe lə diyo nə Oka Herodes léto lə bakase
 wə.

24

Yudafə Ála Etiki Bətəkə Paulo.

¹ Eyi anə eto kamaa, Usumunyə Ninə Kenke
 Ananias ku Yudafə eto beninə bətsyuə ku mə

Otsyiami wə bákpro Tertulo əbə Kaisarea. Bəbə Felike ɔflo bə lə bəbə babɔ wə kabua ka Paulo nle buyifo.

² Nya se bákpadi Pauloo, Tertulo ákpe kénye óteyi nkə, “Bo Ububutidi, lefe kpə ni nəmfoo, diyuə akɛ bo lenti eyɛ lə fə kobe ku bote butsyue bo fefi fanyenko bo eso. Nya bunyə boə bɔtsyikawuninsə sɛɛ kpə tsya əbə lə bo kasɔ mfo kenke. ³ Nyamfo eso bo Yudafɔ kenke lɛ fə ani bɔsɔ. ⁴ Nya bɔlɛ fə lekpa kpa bɔlɛ boə lə bɔyɛ fə lefe bobiasə, lə etsyue ato anɔ etiki nya boəbə bɔteyi itsyi lə osani əmfo əsuə.

⁵ “Se bunyə wə, bunyə boə uyifo nwə laakpe bulə, nya woatsyilama kafe lefe saa akabiasə Yudafɔ eto nsusu lə kalebe saa lə kasɔ kamfo kenke bə lə bənə asa bua baboko lə bənyə Aba lə əsuə. Nya wə ni ditsyukpa nə baakpo Nasaretfɔ eto ɔtɔnkɔtɔnko. ⁶ Nya búnyə tsya boə úkatsyilama kényifo asa nnya díntə bə ókpe bo Yudafɔ eto Disumuyo kɔfɔ fɛ búmuə wə. Bola boə eni boeyifo wə lesa nə dínyə itə asa bua nnya uyifo únyə lə bo afi əsuə. ⁷ Fɛɛ bamamanyə eto ɔtɔnkɔtɔnko ninə Lisia díbə ólɛ wə ófo, nya útə əsuəale nkə wonko mba ləkə etiki bə lekpo eti lə fə ənəmi. ⁸ Nyaso ebofo wə bɔtɔ lə anɔ lə etiki nnya bɔteyi mfo eyifo sidia.”

⁹ Nya Yudafɔ bamə kenke ləkə bédi adansiɛ bátəyi bətəkə lə nnya kenke Tertulo lətəyi bə iyifo ɔnukuale.

Paulo Édi Etiki Ókpansə Wə Etiki Lə Felike Eto Ənəmi.

10 Nya lefe nə Aba eto unyēsia emfo diyifo Paulo kɔni nkə udi etikii, Paulo ətsyə kasɔ nkə, “Anto, nnyi miə fə ni futsyuə laakpo akpo lə Yudafo nti alɛ kpə ni nyamfo. Lə nyaso iyifo mɛ disuəyuə bə ndi etiki nləkə mɔ əsuə kasɔ lə fə ənəmi. 11 Yuuyifo fə bote bənkə iyifo fe lefosi eyi ənuə ni nyamfo se mímɓə Yerusalem mímɓə lə Yudafo eto Disumuyo mfó bə lə ntə kedi. 12 Nya kuutsyuə mənɔyə se bonko kuutsyuə nɛ etiki bunə nye mínkpɛ bulə saa lə Yudafo eto Disumuyo mfó nye lə Yudafo eto ntsyakɔ tsya nnye lə umə əmə kafo. 13 Nya betidi bamfo eto kuutsyuə saa əmbofo kulesa bunyə kate sitinti, bə etiki nnya bətɛyi mfo eyifo sitinti. 14 Nyaa, ditiki nə əsuə mɔɔtɔnɔ ku mə ni bənkə nńyə lə boantomə eto Onanto eto bofokanɔ eto kusu ko mə bənkə iyifo ditsyukpa nə nńyə lə mə əsuə. Nnya ni bə mmfo Moses eto kɔfi nno kekɛke ku asa nnya báwɔni bákpe lə Onanto eto bənyɛləkətidi eto ekue əsuə. 15 Mfi ənəmi ntəkə lə Onanto əsuə fe kase mə tsya dífi mə ənəmi bətəkə bə betidi ba kenkee, bə basɛɛ ku babua tā ebotaka betsyi ɔkɔmə bəbə. 16 Lə nyamfo esoo, mfi mɔ əsuəale kenke nkpe bə nləkə mɔ nsusu nte lə nkpa lə nyamfo əsuə lə Onanto ku betidi kenke eto ənəmi.

17 “Alɛ kpə ni nyamfo mensikɛ lə Yerusalem. Nya misinkli mímɓə miə mufi ətəsa ntə bakombo ba ni mɔ kosate eto betidi nya lə ntə Onanto kedi tsya. 18 Lə lefe nə mínyifo disikpinkpi eto lekpa mínɔsəə, Yudafo bətsyuə əbə bənyə mɛ lə Disumuyo mfó. Nya bonko mba laakpo kudu kakpe bulə saa mánɔyɛ. Nya

mə əmə tsya mánkpe bulə saa. ¹⁹ Yoofu budi bə Yudafə ba ditsyi Asia eto kasɔɔ, mə ele bə bebə fə ɔflo. Nya lə mɔ ku mə kpe etiki ətsyuəə, nnya booləkə batseyi nɛ. ²⁰ Nnye betidi ba nsi mfóo, yoofu budi bə bɔɔtseyi asa bua nnya eto dikpi nə báló mə lefe nə Yudafə eto bakpronkpo ninə ba ləke mfó fɛ bákpronko mɛ lekpo. ²¹ Enso ditiki nə mímbesə ɔkɔɛ kato míntseyi lə lefe nə mínyə lə mə ənəmi minkə, ‘Mbə katsyakɔ mfo lə nləkə mɔ əsuə kɛnye minkə mfo nno minkə bəkpənkpə si bootaka betseyi ɔkɔmə bəbə’ eso békpronko mɛ lekpo?”

²² Nyaso Felike wə nyi kusufɔfɔtsyɔntsyo eto ditsyukpa nya ófo ditiki nəmfo óno tintii, áteyi Yudafə bamfo nkə, “Bisinkli bɛyɛ isu ese lefe nə bamamanyə eto ɔtɔnkɔtɔnko kplɛ Lisia luubə fɛ lə nla ditiki nəmfo nləkə.” ²³ Nya útə kusu nkə omamanyə ninə kpa Paulo usu okpe lə diyo. Fɛɛ balɛ wə ola kukɔno, lə bətə wə bayetsyuə ba luubə bə bəənyə wə nnye baboko wə asaa, kusu.

Paulo Áteyi Felike Ku Drusila Wə Etiki.

²⁴ Lə eyi asiani ətsyuə eto kamaa, Felike ku wə usiə Drusila wə ni Yudanyə əbə, nya útə nkə bakpa Paulo baboko, nya údi mə etiki itsyi lə Yesu Kristo eto bofokano əsuə. ²⁵ Nya lefe nə unsi ɔnlɛ asa kasɔ buləkə kate mə itsyi lə nkpə sɛɛ siəsia ku əsuə ola bɔlɛ ku Onanto eto lekpo kpronkpo nə ləəbə bubə kama kamaa, sikpi alɛ Felike tinti. Mfóo, nya Felike lɛteyi wə nkə, “Taka lə edu. Nya lə nsi nkɛ lefe sɛɛ, muutə bakpadi fə bətə mɛ.” ²⁶ Nya se úbu nkə Paulo ebuyifo nte

butsyuə utə wə esoo, úkakpe nkə bákakpadi wə lefe saa lə wonko wə lə bəkədi etiki lə bətsyuə.

²⁷ Lə alɛ ənuə eto kamaa, bələkə Felike bédunko nya báboko Porkio Festo lə wə kɛnyɛ. Nya se Felike lɛbɛbɛ nkə Yudafɔ la wə asa esoo, útə kusu nkə Paulo si ɔkɛ diyo nəmə mfó.

25

Paulo Éfi Wə Etiki Úsuko Okankplɛ Kaisare ɔflɔ.

¹ Eyi ətsyɛ eto kama se Festo díbə údufə lə wə sininə kedikɔɔ, údu lə Kaisarea úsu Yerusalem. ² Mfó nya besumunyə ninə ku Yudafɔ eto beninə lɛtɛyi wə etiki itsyi lə Paulo əsuə. Nya bálɛ wə lekprakpa bənkə ³ okpa Paulo oboko Yerusalem. Nya mə nsusu ni bənkə bɔɔbiɔ bəsəkə wə lə kusu. Nya lə ubə ɔlɛ bofee, lə balo wə. ⁴ Nya Festo lɛtɛyi mə nkə, “Paulo labe lə diyo lə Kaesarea. Nya mintsya luubə mfo lefe kliminti eto kama. ⁵ Nyaso bitə lə mi beninə lə bəbə mfó lə bəbə bələkə kabua ka úyifo bate.”

⁶ Lə eyi mflamfla nye lefosi eto kamaa, Festo ésinkli úsu Kaesarea. Se kale dísiə, ókpadi Paulo eto lekpo nəmfo. ⁷ Nya se Paulo díbə údufə lekpokakpokɔ mfó, Yudafɔ ba ditsyi Yerusalem əbə bənyə bátsyilama wə nya báwe etiki kpə bətəkə wə lə əsuə nya bámfo kɛnyɛ buləkə kate ɔnukualɛ wə nkpe lə nnya.

⁸ Paulo édi etiki ótɛyi nkə, “Ményifo kabua saa nta Yudafɔ eto kofi nye Disumuyo nye Okankplɛ Kaisare eto kofi əsuə mbu.”

⁹ Nya se Festo léla nkə lə Yudafɔ la wə asa esoo, óto Paulo nkə, “Ala fənkə eesu Yerusalem lə nsu nkponko fə lekpo nəmə mfó?”

¹⁰ Nya Paulo létəyi wə nkə, “Owo. Iyifo mɛ kusutətə bənkə kaso kamfo eto Okankplɛ Kaisare kosate kponko mɛ lekpo nəmfo. Fə kosate yi sitinti fənkə manta kofi sa mbu nyifo kabua sa lə Yudafɔ əsuə. ¹¹ Lə nyifo lesa nə dínyə itə bə balo məə, mɔɔtɔnɔ miə balo mɛ! Fɛɛ lə mánta kofi saa mbuu, yambutə kusu bə fə nye utidi bamba lə ufi mɛ utə betidi bamfo lə balo. Lə nyaso mfi mɔ etiki nɛ butsyə lə Okankplɛ Kaisare eto ənəmi!”

¹² Nyamfo eto kamaa, Festo ku wə beninə áɛ etiki nyamə bábe nya ótəyi Paulo bənkə, “Se féfi fə etiki fanɛ Okankplɛ Kaisare butə esoo, ebusu Okankplɛ Kaisare eto ənəmi.”

Oka Agripa Ku Berenike Ánɔ Paulo Eto Etiki.

¹³ Lə eyi ətsyuə eto kamaa, Oka Agripa ku wə ɔyimisio wə baakpo Bernike əbə Festo ɔflo lə Kaisarea bə lə bəbə bənyə wə bəsiəsə. ¹⁴ Bəsiə mfó eyi kpə nya Festo dífi Paulo eto etiki ótəyi Oka əmfo nkə, “Osani utsyuə labe lə Aba eto diyo mfo, nya Felike léyani utsyə. ¹⁵ Lefe nə mínసు Yerusalem, besumunyə ninə ku mə batɔnkotɔnko átəyi mɛ etiki nnya bála bətəkə wə, nya bátəyi mɛ bə ntə kusu lə balo wə dikpi.

¹⁶ “Nya mínɫəkə kaso mínte mə miə Romafɔ eto kofi məntə kusu bə balo utidi dikpi fɛ lə bakponko wə lekpo. Ele bə bətə wə kusu lə wə ku betidi ba ɫɛke etiki lə batsya batsyi nya fɛ lə balo wə dikpi. ¹⁷ Lefe nə bəbə mfo lə etiki nyamfo əsuə, mintsya mémfi nnya ntsyə lə əsuə. Lə

nnya kəsiəsə eto olesiaə, ntə miə bakpa osani əmfo baboko mɔ lekpokakpokɔ. ¹⁸ Fεε etiki nnya béfi lε wəə, menyifo etiki bua nnya mímbu miə nnya boofi lə wə əsuə. ¹⁹ Asa nnya báteyi mfó eyifo etiki nnya ditsyi lə mə kafokano ku utidi wə baakpo Yesu wə díkrə, nya Paulo, wə nle bɔtəyi nkə okpe nkrə əsuə! ²⁰ Iyifo mε basaa nya mante kase mɔɔyε nla etiki nyamə. Lə nyaso ntɔ Paulo lə woola nkə woefi ditiki nəmə usuko Yerusalem lə usu uləkə etiki nyamfo kényε lə Yerusalem mfó. ²¹ Nya Paulo letəyi nkə óla nkə woefi wə etiki usuko Okankplε Kaisare lə udi, lə nyaso ntə miə beti wə bakpe lə diyo isu ese lefe nə mootsyese wə Okankplε əmə ɔflo.”

²² Nya Oka Agripa letəyi Festo nkə, “Nla miə mɔ kosate lə nno wə ditiki nəmə.”

Nya Festo letəyi wə nkə, “Ebono ditiki nəmfo kusεε!”

Paulo Ɛbə Agripa Eto Ɛnəmi.

²³ Nya se kale disiaə, Oka Agripa ku Berenike álɔkɔ ku bekankə bəbə lekayo nya bédufə lekpokakpokɔ mfó. Nya bamamanyə ku umə əmə eto beninə dítəkəko mə bəbə. Nya Festo dítə əsuəale nkə bakpa Paulo baboko.

²⁴ Nya Festo letəyi nkə, “Oka Agripa ku mi mba kenke díbə bétsya mfo, osani əmfo ni utidi wə Yudafo ba nkpe lə Yerusalem ku Kaisarea mfo kenke tsya léla bə balo! ²⁵ Fεε lə mɔ nsusu əsuəə, wényifo kulesa nə dítə bə balo wə dikpənkpi. Fεε wə əmə tsya nkə úfi wə etiki útə bo Okankplε. Nya mintsya mánni nko. ²⁶ Fεε be ni lesa nə ele bə nwɔni ntə bo Okankplε əmfo?”

Itsyisee, wényifo tɔ kabua saa mə. Lə nyaso nkpa wə mboko mi ku fə Oka Agripa titlu, minkə lə bidufə lə wə ditiki əsuə lə bete mə ditiki nə ele bə nwəni ntsyese wə. ²⁷ Itsyisee, yanləkə bə nkpa nwə bákpe lə diyo ntsyese kasɔ kamfo eto Okankplɛ lə lefe nə eto lefe mənnyə kabua ka úyifo ka mɔwəni ntsyese wə.”

26

Paulo Áta Wə Əsuə Eto Disi Lə Agripa Eto Ənəmi.

¹ Nya Agripa lətɛyi Paulo nkə, “Kusu kpe bə di fə etiki.”

Lə nnya esoo, Paulo ábesə wə kəni kato nya údi etiki ótɛyi nkə, ² “Bo Oka Sɛɛ Agripa, disi ekpɛ kpe mə mmi bə mofo mɔ ditiki buləkə kate lə fə ənəmi lə nnya eso Yudafɔ dífi etiki lə mə əsuə. ³ Itsyisee nyi miə fəə, eyi Yudafɔ eto kənə ka nkpe lə mə nti ku mə akpa kenke kukɔɔ. Nyamfo esoo, minlə fə lekpa kpa nɛ. Kpe utu lə anɔ mɔ etiki ətə mə.

⁴ “Yudafɔ kenke yi kase mínlə mɔ əsuə ola idu lə mɔ sikpefi lefe lə mɔ umə ku lə Yerusalem tsya.

⁵ Lə bɔtɛyi ɔnukualɛɛ, nko seka mísia nkɔ fe Farisinyə itsyi taa mɔ sikpefi lefe nɛ. Nya Yudafɔ eto afi ku akpa kpe ale eso nsumu bamba saa eto ale kenke. ⁶ Lə nyaso ete bəfi etiki nyamfo banlə butəkə mə lə əsuə nɛ lə kase mińyə minlə kusu bobɛ itə kənyɛ ka Onanto lətɛyi bo bana mə utsyə eso. ⁷ Israelfɔ eto lefosi atobi ənuə nnya kenke lə bokplatsya kekleke kətsyə ku kakəmi bə lə mə tsya lə bənyə kusu ko minlə bobɛ mfo. Bo Oka Sɛɛ, nyamfo eso Yudafɔ nlə mə kənyɛ

bola kətəkə mə etiki lə əsuə nə. ⁸ Beso ele bə ilə bə mi mba nkpe mfo kenke fo bənɔ biə Onanto aatakasə bəkpənkpə?

⁹ “Lefe nə léfe mməə, mfi nnya ntəkə lə mə əsuə miə muuyifo lesa saa nə moofə lə nńyə lə Yesu wə ni Nasaretnyə eto mba ntəkəko wə lə əsuə. ¹⁰ Yudafo eto besumunyə ninə ətə mə əsuəale bə mmuə betidi kenke kpə nkpe lə diyo lə Yerusalem. Nya mba bəlo lə mə nti tsyaa, íyifo mə lelabi bə ibə nko ¹¹ Ntəkəko mə nya mńkpə mə nya mńte mə ohiā eye isu kəmə bamba ka letsyo kulaa tsya. Nya mńtə miə beyifo mə asafimfi lə Yudafo eto ntsyako kenke. Nya mńnyə mə lə əsuə ku ləbləfi miə bedi mbusiotiki nnya dińnyə lə Yesu əsuə.

Paulo Áteyi Kase Útsyi Ɔwuninsə Útəkəko Yesu Kama.

¹² “Nko eto ditsyəbi əsuə minkə minye minto lə Damasko ku əsuəale fe kase besumunyə ninə dítə mə. ¹³ Bo Oka Səə, kase minye kusu lə kakəmi eto lefosi ənuə lefee, nnyə diyənde nə lekpa lenso mfenti eto kofe ditsyi kato nya lékpə létsyilama bonko mba nye bəntə. ¹⁴ Nya mfó se bomblə dídu bónɔɔ, nnə ɔkəə utsyuə lə Yudafo eto sele əsuə nlə bətəyi nkə, ‘Saulo, Saulo, beso fəńnyə mə lə əsuə nko? Lə áta biyu kokpaa, fə kosate ete lofo lefabe.’

¹⁵ “Nya mńntə wə minkə, ‘Bonamute, owoe fe ni?’

“Nya ɔkəə əmə létəyi nkə, ‘Mə ni Yesu wə fanlə bəkpənkko kekleke. ¹⁶ Məmmə, taka əńnyə! Se mńkələkə əsuə mńte fə esoo, muufi fə nyifo mə uyifoyifo. Ebətəyi kawunsia eto betidi kenke lesa

nə fənyə mfo ku asa nnya muukələkə nkate fə.
¹⁷ Nya kaka minlə fə botsyeseē, moose fə, nləkə fə ntsyiko lə fə betidi ku lə bele bamba tsya nti.
¹⁸ Muutə asini mə ənəmi nnya luutə bə ebuləkə mə etsyiko lə Obonsam eto əsuəale ku ketuntu ka bankpe əsuə bə lə bafo Onanto eto əsuəale ku diyənde nə əsuə onkpe banɔ. Bə lə Onanto lə ufi mə abua ɔtsyə mə itə bə lə bənyə kəsiəkɔ kato fe mba úləkə óboko wə akɔ báfiani mba úləkə utsyə itsyise báfo mə bánɔ eso.'

Paulo Édi Etiki Itsyi Wə Keyifo Əsuə.

¹⁹ “Lə nyasoo, Oka Agripa, nyamfo eso mányə buyifo lə nnya Onanto díləkə óte mə itsyi kato əsuə nə. ²⁰ Ntsyiko Ditiki Sɛɛ nəmə budi kate Damaskofɔ lə nnya kama Yerusalemfo, lə nnya kama Yudafɔ kenke ku mba lenni Yudafɔ tsya miə besinkli lə mə abua əsuə lə befi mə əsuə bətə Onanto, lə bate lə mə asayifoyifo əsuə bə bátsyi bəwuninsə sitinti. ²¹ Nyamfo eso Yudafɔ dímuə mə lə Yudafɔ eto Disumuyo nə. Nya bala bə eni baalo mə. ²² Fɛɛ Onanto ələkə mə utsyiko lə mə ani. Nyaso minsi minkpe nkpə minlə adansie nyamfo budi kate mi beninə ku betidi kenke tsya nə. Lesa nə minlə bətəyi mfoo, nnya tututu ni nnya Onanto eto bənyələkətidi ku nnya Moses lətəyi bə yuubə itə nə. ²³ Nnya ni bə Nwə Onanto Lékpɔ ɔhile Utsyə ebubə unyə kanyi. Nya wə ni utidi tute wə lootaka utsyi ɔkɔmə ubə, nya wə luunə diyənde oboko Yudafɔ ku mba lenni Yudafɔ kenke.”

²⁴ Lamfolamfoo, Festo áfa óteyi nkə, “Paulo, disi ábia fə! Fə sikuenta kplə siamə ábiasə fə disi!”

²⁵ Nya Paulo leteyi nkə, “Ububutidi Festo, disi mambia mɛ. Biemfi ditiki nəmfo fe ayetiki. Etiki tinti minlə bətəyi. ²⁶ Sitinti, Oka Agripa yi etiki nnya minlə bətəyi mfo. Nyaso minlə wə etiki budinko ku utu faa nɛ. Mfo nnɔ miə nyamfo eto kulesa menyifo wə akulasa, uyi nnya lesa saa. ²⁷ Oka Agripa, áfo nnya Onanto eto bənyeləkətidi leteyi áno? Nyi miə áfo mə áno.”

²⁸ Nya Agripa létɔ Paulo nkə, “Ala fə ntsyi nwuninsə mfiani Ukristonyə lə lefe kliminti nəmfo əsuə?”

²⁹ Nya Paulo dítə mbuayɛ nkə, “Lefe kliminti dini o-o, ləkentsyɛ dinii, nlə ola boto mmi minkəə, mi mba nkpe mfo kenke tsi bəwuninsə fe mintsya kə. Fɛɛ biunyə kanyi bakpe mi amana fe kase mɔ nlə bunyə mə!”

³⁰ Nya Oka Agripa ku Festo ku Bernike ku betidi bamba bamfó kenke létaka bənyə. ³¹ Nya se bataka bábo lə mfoo, bákpe disi lə Paulo eto ditiki nəmfo əsuə bátəyi bənkə, “Utidi əmfo menyifo lesa saa bua nə ele bə balo wə nye bakpe wə lə diyo.”

³² Nya Agripa leteyi Festo nkə, “Eni boofɔ wə boyani lenni nya úkefi ditiki nəmfo útsyə Okankplə Kaisare lə ənəmi eso.”

27

Bákpa Paulo Bésuko Roma.

¹ Nya lefe nə báse uyi bənkə ele bə busu Roma lə Italiaa, bákpa Paulo ku mba bákpe lə diyo ku babamba bákpe lə omamanyə ninə wə baakpo Yulio eto ani. We ni Okankple eto bamamanyə eto ditsyukpa eto uninə. ² Nya búfi ɔklo wə dítsyi Adramitio nya útə ənəmi Asia eto lekpake eti. Nya bo ku Makedonianyə wə baakpo Aristarko wə ditsyi Tesalonika dísiə lə ɔklo əmə.

³ Nya lefe nə kale dísiə, bóyo Sidon eto lekpo kənyə. Mfó Yulio dítə Paulo kusu kafo faa nkə usu umə lə usu unyə wə bayetsyuə itə lə bətə wə asa nnya wuufi ɔye kusu. ⁴ Nya se busi búdu mfóo lə ɔklo əsuə nya lə kase ufiebi əmə leke kənyə ale esoo, bóye Kipro eto ɔnwedukue eti kaka bóbo lə ufiebi əmə əsuə. ⁵ Nya se bófe mfóo, bóye lə Kilikia ku Pamfilia eto lekpo kənyə, nya búsu búnyə lə umə wə baakpo Mira lə Likia eto lekpake. ⁶ Lə mfó omamanyə ninə wə nyenko bo ənyə ɔklo utsyuə wə ditsyi Aleksandria ɔntə lə Italia eto kasə. Nya útə búsiə lə wə.

⁷ Nya lə eyi kpə eto kamaa, ílə fə búsu bóyo umə wə baakpo Knido. Nya lə ufiebi wə nle bóso keklege esoo, bóamfo bóye kesu sətə. Nyaso se búdufə Salmonee, bótsyi bóye búsu Kreta ɔflo kaka kasə kamə díti ufiebi əmə eso wánkə kənyə ale. ⁸ Disiale fə bóye búsu búdufə kaka baakpo ɔklo eto Kənyənkə ka leleke ka dimensitsyo ku umə wə baakpo Lasea.

⁹ Nya se búkedi eyi kpə lə kusu ko bónyə esoo, Yudafə eto kənyə leklefe ébofe. Nya bóye lə ntu əsuə lə lefe nəmfo ebubə eke ale eso. Lə nyamfo esoo, Paulo ále mə kələ nkə, ¹⁰ “Boanto məə,

nnya minkə bo kusu bɔyɛ idu mɔmɔ ɛntɔ əbə ale bɔkɛ kaso, itsyise ɔklɔ əmfɔ ebudufə lə bulə əsuə, nya asa kpə ku betidi tsya ebɔtsylɔ.” ¹¹ Fɛɛ bamamanyə eto uninə əmfɔ áfɔ ɔklɔ əmə eto okanka ku ɔklɔ sate eto lesa nə bátɛyi ónɔ enso nnya Paulo letɛyi. ¹² Nyaso se ɔnwɛkətsyəkɔ kamə mánlɛkɛ itə lefe kentsyɛ se lɛyɔ lefe nɛ bubə esoo, mba wə ku mə nyɛ kusu átɛyi bənkə bala bə baayɛ besu bedufə Foinike bomu. Mfoti ebɔlɛkɛ itə mə bɔkɛ lə lɛyɔ lefe nəmə. Itsyise Foinike eyifo umə lə Kreta eto kaso eto kaka kakɔlɔ kpə ləətsyə ɔnwɛ nnya leeti ufiebi kusu lə kofe eto diyo kedufəkɔ eti.

Ufiebi Kekleke Ásɔ Lə Lekpo Ɔsuə.

¹³ Lə lefe nəmfɔ ufiebi sɛɛ utsyuə etsyiko bɔsɔ ketsyi ɔnwɛdikue eti, nya iyifo fe yɔlɛkɛ itə kusu bɔyɛ. Lə nyaso bəmuə əsuə nya bədu báyɛ lə Kreta ɔflɔ. ¹⁴ Fɛɛ lamfolamfoo, ufiebi bua utsyuə ko dítsyiko bɔsɔ itsyi lə kodianɛ eto lekpaɛ itsyi lə Kreta eti. ¹⁵ Nya ósɔ útsyi ɔklɔ əmə eto sɛtɔ óbesə kato. Bala bə lə yɔlɛkɛ lə batsyi ɔklɔ əmə eto ənəmi bawuninsə besuko kaso eti, tsya bamfo. Nyaso báyanɛ wə nya ufiebi əmə lesɔ útsyi wə óyɛnko. ¹⁶ Nya kama kamaa, búsu búnyə kabionkɔ sɛkɛ kətsyuə lə kaso ka ntu letsyilama ka baakpo Kauda eto kutsyə kɔni. Nya disiaale fɛ bófo bo ɔklɔ kɛkɛ əmə bɔtsyasə lə ɔkplɛ wə əsuə bunsɛ. ¹⁷ Nya se bənyə bə bulə saa ensibəə, bɛfi kekuə bákɛ ɔklɔ kplɛ əmə tsya. Báte sikpi bənkə ufiebi ebɔsɔ utsyi wə usu okpe lə kota eto kɔwunimi bua əsuə lə Libia eto lekpo kɛnyɛ. Nyaso bábokosə ufiebi nto mfiə bo

bátsyasə lə ɔklo əmə əsuə kasɔ. Lə nyamfo eso ufiebi əmə ənə wə ɔyenko. ¹⁸ Se kale dísiə fə ufiebi əmə dímanyɛ tɔ bɔsɔɔ, bétsyiko bikə bia nkpe lə wə kafo buləkə kato kakpe lə ntu əsuə. ¹⁹ Nya lə diyí tsyɛfə əsuəə, bétsyiko ɔklo əmə eto biyifokə kpə tsya bɔsɛ kato kakpe. ²⁰ Lə eyi kpə nnya díməkəə, ufiebi əmə áɔ keklege isi eso itə bə bóənyə kofe nye befandebi. Nya itə bə bo kpə ménsibe kusu boə busi bɔkɛ nkpe kon!

²¹ Nya lefe kpə əbə léfe bankɛ kɔni bendi lesa, mfó Paulo létaka únyə lə mə ənəmi nya ɔtɛyi mə nkə, “Mɔ bayimi, lə nnya ete bɛnɔ mɔ etikii, eni bóendu lə Kreta, enni asa nyamfo kenke məmbə itsyə bo mmə. ²² Nyaso nle mi lekpa kpa tinti minkə bekpe utu, ɔklo əmə ebonya, fɛɛ bo kuutsyuə saa embukpə! ²³ Itsyise kənə ku ketsyee, Onanto wə mbə mə ini wə meesumuu, wə ɔtɔnkpe əbə únyə mə lə ɔflo. ²⁴ Nya ɔtɛyi mə nkə, ‘Paulo, mensite sikpi. Ele bə efi fə ditiki əsuko Kaisare əflo! Itsyise Onanto kpe kafo ekpe, únyə fonko mba nye kusu kaminsə eso mi kutsyuə saa embonya.’ ²⁵ Nyaso mɔ betidi, bimua utu bɛlɛ! Mfo Onanto nnɔ, lesa saa ebubə itə fe kase ɔtɛyi mə. ²⁶ Fɛɛ ele bə ɔklo əmə su ɔsi lə kɔwunimi əsuə lə kasɔ ka ntu letsyilama.”

²⁷ Nya ufiebi dísuksə bɔsɔ ketinkəsə bo sɛtɔ ku kama lə Adria eto lekpo əsuə itə lefosi eyi ana. Nya lə lefosi diyí nale eto ntsyentii, bo ɔklo əmə eto beyifoyifo ebu bənkə bɔnyí bafi kasɔ kətsyuə. ²⁸ Mfo nya bésusu ntu bomə eto letsyobi bábe, nya bənyə bənkə ntu bomə eto letsyobi eyifo fe akpa kolofa akrafosi ənuə. Nya

se besi báye bésu seto sɛkɛɛ, besi béssusu nya bənyə bə ntu bomə eto letsyobi eyifo akpa afosi ɔwɔnɔmbə. ²⁹ Nya se báte sikpi bənkə ufiebi ebɔsɔ utsyi ɔklɔ əmə usu ɔsɔ lə abansə ətsyuə əsuə esoo, báyani bitu bena bia nkpe kalende tinti ləəmuə ɔklɔ kənyənsə lə kalebe kani. Nya bənyə nya bákato ola keklege bə kale lə kəsia mlə. ³⁰ Nyaso se ɔklɔ əmə eto beyifoyifo léla bə lə betsyetsyi bedu esoo, bələkə ɔklɔ kɛkɛ əmə bətəkə lə ntu əsuə nya bákə báteyi bənkə bála bə babe lə ɔklɔ kplɛ əmə eto seto sia bákpe bitu bia nkpe kalende ebofo ɔklɔ əmə bumuə kətsyə. ³¹ Fɛɛ Paulo áteyi bamamanyə ku mə uninə nkə, “Lə betidi bamfo manke lə ɔklɔ əmfɔ kafo, biukpə.” ³² Nyaso bamamanyə bamfo ála ukuə wə ləkobe ɔklɔ kɛkɛ əmə ɔnlɛ, nya báyani wə bákpe lə ntu bomə əsuə.

³³ Nya lefe nə kale nlɛ busiə, Paulo ále mə lekpakpa nkə məmblɛ di lesa. Nya usi óteyi mə nkə, “Eyi lefosi ana nɛ se bɔkɛ lə bulə əsuə nya mi kuutsyuə saa ménsifi tɔ kulesa okpe kɛnyɛ. ³⁴ Lə nyaso nlɛ mi lekpakpa minkə, bidi lesatsyuə lə binyə əsuəale itə bə biembukpə. Itsyise lɛ ɔsɔsɔ ɔni embusiə lə mi əsuə.” ³⁵ Nyaso Paulo éfi didisa, nya se ɔsɔ Onanto ani lə məmblɛ eto ənəmi mfóo, úbudi lesa nəmə ditsyuə údi. ³⁶ Lamfolamfoo, utsyuə saa eto utu əsiə kəsɔ nya məmblɛ dítsyiko lesa nəmə budi. ³⁷ Betidi ba lɛkɛ lə ɔklɔ əmə kafo eyifo betidi alofa ənuə awosi akuanse ku ekua. ³⁸ Nya se bédi báləsə, betidi bamə esi bələkə bidikə bia kenke díbu lə ɔklɔ əmə kafo bákpe lə ntu əsuə, itə bə ɔklɔ əmə átaka kalende.

Ɔklo Ɛmā Ába Úsensā.

³⁹ Lefe nā kale dísiā kakpaa, bənnnyə lekpo kənyɛ bətsyā lekpo mfó. Fɛɛ bənyə ɔklo eto ɔnwɛkətsyəkɔ kətsyuə lə lekpo kənyɛ mfó kaka beebu bə yɔɔlɛkɛ bə bayɛ lə besu bəńyənsə ɔklo əmə. ⁴⁰ Nyaso bala kekue ka ləkɔbe bitu bia ləəmuə ɔklo kənyənsə, nya bányankli kekue ka ləkɔbe ɔklo əmə eto nnya laate wə kusu lə ɔlɛ bɔyɛ. Nya bábəsə ɔklo əmə eto mfiā bo ufiebi leetsyi itə lə ufiebi əmə lə unə mə ɔyenko usuko. ⁴¹ Nya se báyɛ bantɔɔ, ɔklo əmə ɛsu ɔsi lə kɔwunimi əsuə itə bə wénsifo bɔyɛ bio. Nya se ufiebi tsya nɛ bɔsɔ kəkə wə kama esoo, óba úsensə kenke.

⁴² Nya se bamamanyə bamfo díbu bə mba bákpe lə Aba eto diyo bamə ebutsyetsyi beduu, bələkə nsusu bə lə basɔ mə balo. ⁴³ Fɛɛ se mə ɔtɔnkɔtɔnkɔ əmfɔ léla nkə woafɔ Paulo lə nkpe esoo, wántɔnɔ ku mə. Nyaso útə kusu nkə nwə kee loofoo, lə basa bedufə lə ntu bomə əsuə lə bake babɔ. ⁴⁴ Nya mba luubu tsyaa, lə bəsiə lə ɔklo əmə eto kətsyā ku lesa nə kee loofɔ mə butsyi kayenko lə ntu bomə əsuə kabɔsə kesuko utuflɔ. Lə nyaso bomblɛ éyifo nko nya bóbo búsu lekpo kənyɛ mfó, bo kutsyuə saa ménkpə.

28

Paulo Éyifo Ayanisa Ɔtsyuə Lə Malta.

¹ Lefe nā bóbo bófe lə bulə bomə əsuə, búsu bóte boənkə mfó ni kasɔ ka ntu letsyilama baakpo Malta. ² Nya kasɔ kamfo eto betidi léfo bo kukɔnɔ. Lefe nəmfo eyifo ɔsɔmi ku léyɔ lefe, nyaso bátsyaka ute kplɛ lə lekpo kənyɛ bətə bo

nya báfo bo kukonɔ. ³ Nya lefe nə Paulo nɛ atoni ətsyuə bɔsɛ lə ubə okpe lə ute əmə əsuə, owa utsyuə ko lɛbɔ lə atoni nyamə nti itsyi lə ute əmə eto lɛyilabi eso, nya óbe óyɛ óklɛ Paulo eto kɔni. ⁴ Nya se mfó eto betidi dínyə bə owa əmfɔ faka lə wə kɔni əsuə, bátɛyi bənkə, “Utidi əmfɔ eyifo nwə laalo betidi. Nyaso itə bə ɔbɔ utsyi lə lekpo eto ukpə kəmiə tsyaa, bo Ufiə ɔnukualɛ embɔtɔnɔ nkə usiə nkpə.” ⁵ Nya Paulo lɛwunya wə lə wə kɔni ókpe lə ute əmə kəmiə nya kulesa saa ményifo wə tsya. ⁶ Nya betidi ba dínyə banɛ wə bobee, díbu bə wɔɔfɔ nye wɔɔsɔ kasɔ ukpə lamfolamfo. Nya se bənyə bábe wə ɛklɛ fɛ kulesa məmbəə, bétɛyi mə nsusu lə wə əsuə báwuninsə nya bátɛyi bənkə ufiə utsyuə uni.

⁷ Nya kaka búsu bɔyifə mfóo, éyifo kasɔ ka lɛfi Oka Publio eto diyo. Nya oka əmfɔ tsya léfo bo ku disuəyuə, nya óbe bo itə eyi ətsyə sɔɔ. ⁸ Lə lefe nəmfo tututu, Publio eto anto áno bufi. Atikesi əmuə wə, nya ɔnlɛ kafo boto tsya. Nya se Paulo dísu wə ɔflɔ lə diyo nya óto ola nya úfi ani útəkə lə wəə, bufi bomə áyɛ wə. ⁹ Se bánɔ bə bufi bomə áyɛ wəə, befimfi ba kenke nkpe lə kasɔ kamə məmble ábɔ bəbə, nya Paulo létsya mə. ¹⁰ Nya lə eyifosa nyamfo esoo, bátsyɛ bo asa kpə. Nya se lefe léyo bə budu mfoo, báboko bo asa kpə bə bufi bɔyɛ kusu.

Bédu Lə Malta Bésu Roma.

¹¹ Búsiə mfó éfo afa ətsyə fɛ búdu. Lefe nə bɔnlɛ buluu, búsiə lə ɔklɔ wə baakpo bənkə Bafimfi Eto Bəfiə wə dítsyi Aleksandria wə díbə únyə lə kasɔ kamfó lə lɛyɔ lefe nəmə mfó.

¹² Se búdu mfóo, umənkplə wə búsu búnyə ni Sirakusa. Nya búsiə mfo tsya eyi ətsyə. ¹³ Se búdu mfóo, bəyε búsu búdufə Regio. Nya se kale dísiə, ufiebi sεε etsyiko bəso ketsyi bo kama wə ləwunsəko bo, wə lékpa bo úsuko Puteoli lə diyi nuəfə əsuə. ¹⁴ Nya mfóo, búsu búnyə mba bafokanofə bətsyuə, nya bále bo lekpakpa bə busiə lə mə oflɔ eyi akuanse. Lə nyamfo eto kama se búdu mfóo, búsu búdufə Roma. ¹⁵ Nya se bayimi ba nkpe lə Roma tsya lenɔ bə bokpe kusu bəle bubəə, bətsyuə ba dítsyi faa əbə bákɔ lə bo lə Apia eto asi. Nya bətsyuə tsya díbə bákɔ lə bo lə kaka baakpo Nsonɔko Ntsyε. Se Paulo dínyə məə, ɔso Onanto ani, nya isi ékpe wə nkεale enso.

Bésu Bédufə Roma.

¹⁶ Nya lefe nə búsu búdufə Romaa, bətə Paulo kusu bə úsiə kaka woala. Nya bətə kusu bə bamamanyə bamə eto oni kase wə.

¹⁷ Lə eyi ətsyə kamaa, Paulo ákpadi Yudafɔ eto batɔnkotɔnko ba nkpe lə mfó kenke bəbə básɔ lebo. Se bátsyaa, óteyi mə nkə, “Mɔ bayimi, Yudafɔ ba nkpe lə Yerusalem dímuə mə nya befi mə bésu bətə Romafɔ eto Aba bənkə okponko mə lekpo lə lefe nə eto lefe nə ményifo bo Yudafɔ eto kutsyuə saa kulesa nye nta bo banamə eto lekpa saa mbu. ¹⁸ Romafɔ bamfó ákponko mə lekpo nya bála bə lə bayani mə. Itsyisee, bənnnyə lesa nə əsuə bɔɔyε balo mə nye balo mə dikpi fe kase Yudafɔ eto beninə ba dimuə mə lela. ¹⁹ Nya lefe nəmfo se Yudafɔ bamfó dímantɔnɔ lə nyamfó əsuəə, ótɔnɔ nkə nteyi mə lə nla miə bakpa mə

læ nsu nnyə Okankplɛ Kaisare kosate ɔflo. Nya yenyifo mɔ lelabi miə maala bo kasɔ eto betidi kɛnyɛ. ²⁰ Nyamfo eso mɪnkpadɪ mi læ ndiko mi etiki nɛ. Itsyise Nwə Onantɔ Lékpɔ Ɔhile Utsyə ini Israelfɔ kenke eto nwə banlɛ kusu bobee, wə ni nwə mimfo minɔ miə wə ni nwə eso baakpe mɛ læ amana əsuə nɛ.”

²¹ Nya bátɛyi wə bənkə, “Bo alɛɛ, bóamfo tɔ kulesa itsyi læ fə əsuə. Nya bóamfo kukue nye kɛnyɛ bua saa læ fə əsuə itsyi læ bayimi ba dítsyi Yudea bəbə bo ɔflo. ²² Fɛɛ bola boə boanɔ lesatsyuə itsyi læ lesa nə fáfo fánɔ mfo əsuə. Itsyise sintintii, baantɛyi kulesa sɛɛ sa itsyi læ ditsyukpa nəmfo əsuə ku kalebe saa.”

²³ Nyaso bətsyə wə diyi lɔni, nya betidi kpə díbə wə ɔflo. Mfo nya údi mə etiki itsyi læ Onantɔ eto sekakedikɔ əsuə. Nya ókpə mə nsusu úsuko kaka Moses ku Onantɔ eto bənyeləkətidi lɛwɔni asa bətsyə itsyi læ Yesu əsuə. Nya údi mə etiki idu læ olesia isu ese læ ditsyitsyo lefe. ²⁴ Nya betidi bətsyuə læ mə nti léfo wə bánɔ, fɛɛ bətsyuə tsya dímamfo lesa nə ótɛyi banɔ. ²⁵ Nya etiki nyamfo léboko kənə læ mə nti. Nya se banlɛ busənsə keluu, Paulo átɛyi mə etiki fɛfɛ nəmfo nkə, “Ɔnukualɛ uni bə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ lɛyɛ læ Yesaya əsuə nya ótɛyi bo banamə bənkə,

²⁶ ‘Bisu bikatɛyi Yudafo bənkə,

“Bionɔ fɛ biəmbɔnɔ kasɔ,

nya buinyə nya biəmbunyə fɛ bisu betɛ.”

²⁷ Itsyise betidi bamfo eto ketu kpe ale,

nya mə ato etidi,

nya bėti mə ənəmi tsya.

Lenni nko innii, eni ele bə mə ənəmi nnyə,

nya mə ato tsya ebɔnɔ,
 nya mə nsusu tsya ebokpa kɛ̃
 bə lə batsyi bawuninsə lə bəbə mɔ ɔflɔ bə lə mɔ,
 Onantoo, lə ntsya mə.' ”

²⁸⁻²⁹ Nya Paulo lélosə wə etiki nyamə nkə, “Ele bə nteyi mi lə bete biənkə, ditiki nə Onanto luufi ofo betidi lə nkrəə, bəfi ni bəsuko mba lenni Yudafɔ. Nya məə, boofɔ ni banɔ!”

³⁰ Nya Paulo ləkɛ mfoó alɛ ənuə lə diyo nə ófo úkafó kayo, nya úkafo betidi ba kenke ba díkəbə wə ɔflɔ. ³¹ Óbe Onanto eto sekakedikɔ letsya ku wə utu ku əsuəale útə mə, nya óte mə asa nnya lɛyɛ lə Bonanto Yesu Kristo əsuə. Nya kutsyuə saa ménti wə kusu.

**Onanto eto kakle ɔɔɔ; Sɛkpɛle
Sɛkpɛle: Onanto eto kakle ɔɔɔ; Sɛkpɛle New
Testament**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Sɛkpɛle)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

5fc03d2a-3cf8-5607-a6e0-9e1e197140bd